

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

ESKİ TÜRK EDEBİYATI ANA BİLİM DALI

4791

C E M Ā L Ī V E D İ V A N I N I N
T E N K İ D L İ M E T N İ

- D O K T O R A T E Z İ -

Tezi Yöneten

Prof.Dr.Ali ALPASLAN

Hazırlayan

Nihal Nomer KARAMAN

86-1018

İstanbul -1988

T. C.
Yükseköğretim Kurulu
Dokümantasyon Merkezi

C E M Ā L Ī ve D Ī V A N I N I N

T E N K Ī D L Ī M E T N Ī

İ Ç İ N D E K İ L E R

ÖNSÖZ	I
BİBLİYOGRAFYA	III
TRANSKRİPSİYON	V
CEMÂLÎ'NİN HAYATI	VI
İsmi, Mahlası	VI
Doğumu, Ailesi	VII
İlk Tahsili ve Tasavvuf Terbiyesi	VII
İstanbul'a Gelişi	IX
Ahmedpaşa Zâviyesi Şeyhliği	X
Son Yılları ve Vefatı	X
CEMÂLÎ DİVANI	
Divanın Nüshaları	XIII
Divanın Özellikleri	XV
Kullanılan Vezinler	XIX
İç Kafiye	XX
Nazım Şekilleri	XXI
Dil Özellikleri	XXI
Divandaki Tasavvufî Görüşler	XXII
Kâinatın Yaradılışı	XXII
Yaradılışda Peygamber	XXIII
Hak Yolu	XXV
Mürşid	XXVI
Cemâli'nin Mürşidi	XXVII
Uşşâkîlik	XXVIII
Tasavvufî Mazmunlar	XXIX
TENKİDLİ METİN	1-402

Ö N S Ö Z

"Cemālî ve Divanının Tenkidli Metni" adıyla sunulan bu çalışmanın esas konusu Cemālî Divanının tenkidli metnini ortaya çıkarmaktır. Bunun yapılmasında divan sahibinin hayatı, şahsiyeti, çevresi, fikir ve düşüncelerinin de bilinmesinin lüzum ve faydası vardır. Bu sebeple çalışmamızın ilk bölümünü şâir Cemālî'nin hayatına tahsis ettik. Bu konuda temel kaynaklara inilip araştırılarak elde edilen bilgiler değerlendirilmiş, mehazlara atıflar yapılmak suretiyle sıhhatli bir neticeye varmak için elden gelen gayret sarfedilmiştir.

XVII.Yüzyılın sonu ile XVIII.Yüzyılın ilk yarısında yaşamış bir tasavvuf şâiri olan Cemālî'nin Divanının mevcut iki yazma nüshası Süleymaniye ve Fatih (Millet) Kütüphanelerinde bulunmuştur. İlgili bölümde gerekli izahat verilen bu iki nüsha arasında esas itibariyle büyük farklılık olmadığından tenkidli metnin hazırlanması için yeterli olmuştur. Tabiatıyla nüsha farkları titizlikle tesbit edilip sayfa altlarında gösterilmiş, gerekli yerlerde metnin düzeltme, ilaveler parantez içine alınarak belirtilmiştir. Divandaki bütün şiirlerin vezinleri bulunup gazellerin üstüne konulmuş, nüsha farklarına göre Tenkidli Metnin tesbitinde göz önünde tutulmuştur.

Divanın tahlili çalışma konumuzun dışında ayrı bir konu olmakla beraber; şâirin, divana hâkim olan tasavvufî görüş ve fikirleri hakkında -teferruata girmeden- topluca bilgi verilmiş, divanın edebî bakımdan özelliği, kul-

lanılan vezinler, iç kafiyele ve dikkati çeken dil özelliklerine de işaret edilmiştir.

Gerek Cemālî ve Divanının özellikleri ve gerekse Tenkidli Metnin hazırlanmasında, kaynakların ve müracaat kitaplarının yetersiz kalıp halletmediği müşkilleri, meseleleri çözmekte rehberlik eden ve çalışmamın her safhasında yardımlarını esirgemeyen Sayın Hocam Prof.Dr.Ali Alpaslan'a teşekkür borçlu olduğumu belirtmek benim için kaçınılmaz bir vazifedir.

Nihal Nomer Karaman

B İ B L İ Y O G R A F Y A

- Ahmed Bâdi, Riyâz-ı Belde-i Edirne, Beyazıt Kütüphanesi No.10392.
- Ayvansarayî, Hüseyin İsmail. Hadikatül-Cevamî, İstanbul-1281, Süleymaniye Kütüphanesi B. Vehbi No.1291.
- Ayvansarayî, Hüseyin İsmail. Tercemetül-Meşayih, Süleymaniye Kütüphanesi Esad Efendi No.1375.
- Banarlı, Nihad Sami. Resimli Türk Edebiyatı Tarihi, C.I-II, İstanbul-1971.
- Belviranlı, Ali Kemâl. Aruz ve Âhenk, İstanbul-1965.
- Bursalı Tahir. Osmanlı Müellifleri, İstanbul-1333-1334.
- Cemâlî Divanı. Süleymaniye Kütüphanesi, Hacı Mahmut Efendi No.3734.
- Cemâlî Divanı. Fatih-Millet Kütüphanesi, Ali Emirî Manzum Eserler No.82.
- Devellioğlu, Ferit. Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat, Ankara-1970.
- Eraydın, Selçuk. Tasavvuf ve Tarikat, İstanbul-1981.
- Ergin, Muharrem. Türk Dilbilgisi, İstanbul-1972.
- Ergun, Saadeddin Nüzhet. Türk Şâirleri, C.III, İstanbul-1936.
- Esad Efendi Tezkiresi, "Bahçe-i Safâ-enduz", Üniversite Kütüphanesi TY No.2095.
- Gölpınarlı, Abdülbaki. Tasavvufta Deyimler ve Atasözleri, İstanbul-1977.
- Harirî, Kemâleddin. Tıbyan Vesâil el-hakâyık, Süleymaniye Kütüphanesi, İbrahim Efendi No.430-432.
- İslâm Ansiklopedisi, İstanbul-1950.
- İz, Mahir. Tasavvuf, İstanbul-1969.
- Kadri, Hüseyin Kâzım. Büyük Türk Lûgatı, I-II-III-IV, İstanbul-1927.
- Levend, Agâh Sırrı. Türk Edebiyatı Tarihi, C.I, Ankara-1973.
- Mehmed Süreyya. Sicill-i Osmanî, İstanbul-1311.
- Mütercim Asım Efendi. Kamus, İstanbul-1304.

Pakalın, Mehmet Zeki. Osmanlı Tarih Deyimleri ve Terimleri
Sözlüğü, İstanbul-1971

Ramiz Tezkiresi, "Ādāb-ı Zürefā" (Üniversite Kütüphanesi
TY.91).

Şemseddin Sâmi. Kāmus-ı Türkî, İstanbul-1317

Şükûn, Ziyâ. Ferheng-i Ziyâ, İstanbul-1944-50

Timurtaş, Faruk Kadri. Osmanlıca Grameri, İstanbul-1964

Timurtaş, Faruk Kadri. Eski Türkiye Türkçesi, İstanbul-1981

Türk Dil Kurumu. Yeni Tarama Sözlüğü, Ankara-1983

Zâkir Şükrü Efendi. Mecmua-i Tekâyâ (Neşr. M. S. Tayşî-K. Krei-
ser), Freiburg-1980 (Millet Kütp. 21065/297 TAY).

TRANSKRİPSİYON

آ	ā
ث	s
ح	h
خ	ḥ
ج	ǧ
ص	s
ض	d, z
ط	t
ظ	z
ع	ʿ
غ	ġ
ق	k
ك	k, g
ن	n
و	v(o, ö, õ, u, ü, ū)
ي	y(ı, i, ī)

KISALTMA : Tenkidli Metin altında Süleymaniye Kütüphanesindeki nüsha (S), Fatih-Millet Kütüphanesindeki nüsha (F) harfi ile gösterilmiş; yanlarına varak numaraları işaretlenmiş, Fatih nüshasında bulunan şiir numaraları da ayrıca parantez içine yazılmıştır.

C E M Ā L Ī ' N İ N H A Y A T I

İSMİ, Divanının tenkidli metnini hazırladığımız
MAHLASI şâirin esas adı Mehmed Cemaleddin'dir. Kendisinden bahseden eserlerde; Esseyyid Mehmed Cemaleddin(1), Mehmed Cemaleddin-i Edirnevî(2), Şeyh Cemaleddin-i Uşşakî(3), Şeyh Cemalî Efendi(4), Şeyh Seyyid Mehmed Cemaleddin el Edirnevî el Uşşakî (5) gibi çeşitli söylenişlere rastlanmaktadır.

En eski kaynak olan Ramiz Tezkiresinde onun CEMĀLĪ mahlasını seçtiği ve çevresinde "Şeyh Cemālî Efendi" denilmekle şöhret bulduğu kaydedilmiştir. Şâir Nazirâ da kendisinden:

Cemāl-i Hakkâ mazhardır Cemālî

Anunçün şöhreti oldu CEMĀLĪ

diye bahsetmektedir. Gerçekten Divanında her şiirinmakta beytinde kendisinden CEMĀLĪ diye bahsettiği görülen şairi CEMĀLĪ adıyla anmak isabetli bir hareket olur.

-
- 1 Rāmiz Tezkiresi, (Üniversite Kütüph. TY.91) S.56-57
Ayvansarayî, Hadikatü'l-Cevāmi C.I, S.233-236
Eşad Efendi Tezkiresi, (Üniversite Kütüph. TY.2095)
Varak 95b
Mehmed Süreyya, Sicill-i Osmanî İst.1311 S.83
 - 2 Bursalı Tâhir, Osmanlı Müellifleri İst.1333-1334
C.I S.54
Ahmet Badi Efendi, Riyaz-ı Belde-i Edirne (Beyazıt Kütüph.10392) C.II S.307-455
 - 3 Bursalı Tâhir, Osmanlı Müellifleri İst.1333-1334
C.I S.54
 - 4 Rāmiz Tezkiresi, (Üniversite Kütüph. TY.91) S.56-57
 - 5 Zâkir Şükrü Efendi, Mecmua-i Tekâyâ (Millet Kütüph. 21065/297 TAY.) S.52

DOĞUMU, Hangi yaşta vefat ettiği bilinmemekle beraber, kaynaklarda yaşı 60'ı geçtiği halde vefat ettiği ve vefat tarihi olan 1164 H./1750 M.senesi göz önüne alındığında onun XI.Hicri/XVII.Miladî asrın sonlarında doğduğunu kabul etmek yerinde olur.

Şâirimiz Cemâlî Edirne'lidir. Kaynaklardan Riyâz-ı Belde-i Edirne, Ayvansarayî, Eşad Tezkiresi, Mecmu'a-ı Tekâya, Osmanlı Müellifleri bunu belirtmektedir. Mehmed Nizameddin isimli bir oğlu olup, kendisinin vefatından sonra yerine şeyh olduğu kaynaklarda zikredilmektedir. Bunun dışında ailesi fertleri hakkında bir bilgiye rastlanmamaktadır. "Seyyid" lakabı kendisinin Hz.Ali sülalesine olan bağlılığını ifade eder.

İLK TAHSİLİ Edirne'nin o sıralarda Osmanlı Devleti'nin VE TASAVVUF eski payitaht şehri olarak en büyük kültür TERBİYESİ tür merkezlerinden biri olduğu göz önüne alınırsa, şâirimizin yetiştirme yıllarını büyük imkânlar içinde geçirdiğini söyleyebiliriz. Divanında muhtelif sebeplerle Kur'an ve hadislerden mülhem bir çok mazmunu rahatlık ve maharetle kullanması bu görüşü teyid eder.

Kaynaklar şâirimizin tasavvufî bilgileri Edirne'li mu-tasavvıflardan Şeyh Muhammed Hamdi ile Hasan Sezai'den aldığını kaydeder(6). Bunlardan Şeyh Muhammed Hamdi, "Bağdadî" diye şöhret kazanmışsa da Edirne'lidir(7).

6 Ayvansarayî, Tercemetül-Meşâyih (Süleymaniye Kütü. Eşad Ef.1375) Varak.15a

Ramiz Tezkiresi, (Üniversite Kütü. TY.91) S.56-57 Varak.8a-b

7 Riyâz-ı Belde-i Edirne, (Beyazıt Kütü.10392) C.II S.306

Şâirimize irşad konusunda icazet veren bu mürşid mutasavvıftır. Şeyh Hasan Sezai ise şâirimizin, huzurunda tarikati ikmal ettiği Gülşenî şeyhidir. Öyle görülüyor ki şâirimiz ananevi İslam öğreniminin yanısıra, daha genç yıllarda girdiği tasavvufda da değerli şeyhlerin himayesinde tasavvufun bütün inceliklerine vakıf olmuştur(8). Tıbyan'da rastlanan 'Uşşâkiyye, Gülşeniyye, Şâbaniyye ve Nakşibendiyye'nin bütün erkânını öğrendiğine dair kayıd da bunu göstermektedir.

Şâirimizin ağır basan yönü olan tasavvuf sahasındaki şeyhlerini, büyük bir bahtiyarlık eseri elimize geçen şeceresinden de takip edebilmekteyiz. Divanının sonunda "Silsile-i Tarîk-ı 'Uşşâkiyye" adıyla yer alan 94 beyitlik mesnevide tasavvufî şeceresini şöyle sıralamaktadır (9): Muhammed Hamdi Bağdadî, Osman Sıdkı Debbağhaneli, Abdülkerim Muhammedzade Keşanî, Gümürçineli Şeyh Halil, Muhammed Keşanî, Âlim Sinan, Şeyh Ömer, Seyyid Memi Can Erzincanî, Hüsameddin 'Uşşâkî, Seyyid Ahmed Semerkandî, Şeyh Ümmi Sinan, Karamanî Hacı, Şeyh Ahmed Şemseddin, Alaüddin Uşşâkî, Taceddin Kayserî (Şeyh İbrahim), Şeyh Muhammed Erzincanî, Seyyid Yahya-yı Şirvanî, Sadreddin Hıyamî, Hacı İzzeddin, Şeyh Muhammed Meram, Ömer Halvetî, Muhammed Geylanî, İbrahim Zahid, Cemaleddin Muhammed Tebrizî, Şehabeddin Muhammed Şirazî, Rükneddin Muhammed Sincanî, Kudbeddin Ebherî, Ziyaeddin Sühreverdî, Vechhüddin Kadı, Muhammed Bekrî, Muhammed Deynuri, Mümşad Deynuri, Cüneyd-i Bağdadî, Seri Sakatî, Maruf-i Kerhî, Daud Taî, Habib Acemî, Hasan Basrî, Hazret-i Ali ve Hazret-i Muhammed Mustafa.

8 Kemaleddin Harirî, Tıbyan Vesâil el-hakaik C.II S.255

9 Bk. S.386-397

Öyle görülüyor ki, şâirimiz Cemâlî, daha Edirne'de iken tasavvufî öğretim ve terbiyesini tamamlamıştır. En eski kaynaklarımız arasında bulunan Ramiz Efendi (1200 H./1785 M.), onun burada Edirne'nin meşhur şeyhi Bağdadî Hamdi Efendi'den inabet aldığını açıkça zikretmektedir. Böylece tasavvuf sahasında yetişen ve şeyhlerinin takdîrini kazanarak inabet alan ve sonunda irşad görevini yüklenen Cemâlî, Edirne'de bu sahanın sayılı şahsiyetleri arasına katılmış ve şöhret sahibi olmuştur. Şeyh Muhammed Hamdi'nin vefat tarihinin 1136 H./1722 M. olduğu göz önüne alınınca, Cemâlî'nin Edirne'deki irşad faaliyetinin 20 yılı aşkın bir zaman devam ettiği anlaşılır. Cemâlî'nin etrafında toplanan büyük bir mürid zümresi içinde Seyyid Ahmed Ârif ve Şeyh Abdullah Selahaddin-i Uşşakî'nin de bulunması, muhitinin seviyesi hakkında iyi bir fikir verir(10).

İSTANBUL'A GELİŞİ Görüldüğü gibi şöhreti yayılan Şeyh Cemâlî Efendi, bir müddet sonra hayatında kendisine büyük imkânlar doğuracak bir seyahate çıkar. Ramiz'in de belirttiği gibi(11) o bu seyahatında büyük ihtimalle Anadolu'ya geçmiş ve isimlerini bilemediğimiz bazı şehirlende bulunmuş(12) buralarda 'Uşşâkiye tarikatının yerleşmesi için çalışmış ve sonunda İstanbul'a dönmüştür. Kendisine Uşşâkî Tarikatının Pîr-i Sâni'si denilmesi onun bu faaliyetlerinin bir hatırası olmalıdır. Nitekim Esâd Efendi, Tezkiresinde(13) bu keyfiyeti, ondan: "Müceddid-i tarîk-ı Uşşâkiyye olmağla Pîr-i Sâni lakabıyla zebanzed-i ehl-i dil" diyerek zikreder.

10 Osmanlı Müellifleri, İst.1333-1343, C.I, S.54

11 Râmiz Tezkiresi, S.56

12 Tıbyan Vesâil el-hakaik, C.II S.255

13 Esâd Efendi Tezkiresi, Varak.95b

AHMEDPAŞA ZAVİYESİ ŞEYHLİĞİ Şeyh Cemālî Efendi'nin İstanbul'a gelişi, buradaki tasavvufî hayatın canlanmasına da vesile olmuştur denilebilir. Şöhretinin İmparatorluğun her tarafına yayılmış olması, payitahta gelişinin akabinde Eğrikapı dışında bulunan Harâmî Ahmedpaşa zaviyesine hemen tayinini sağlamıştır. Onun İstanbul'a hangi tarihte geldiği hususunda farklı rivayetler vardır. Kaynaklar arasında Ahmed Badi, bunu 1158 H./1744 M. yılı olarak zikreder(14). Halbuki daha önceki bir kaynak olan Ayvansarayî bu tarihi 1155 H./ 1741 M. olarak kaydetmektedir ki (15), onun yine bu vesile ile bir diğer eseri olan Hadikat el-cevâmi'de verdiği bilgi de bunu teyid etmektedir. Nitekim buna göre mezkûr zâviye 1155 H./1741 M. de Şeyh Mehmed Efendi'nin vefatıyla boşalmış ve yerine aynı sene Şeyh Cemālî Efendi getirilmiştir(16).

SON YILLARI VE ÖLÜMÜ Şâirimiz Cemālî, İstanbul'da Eğrikapı dışındaki Ahmedpaşa Zâviyesinde irşad vazifesini ömrünün sonuna kadar sürdürmüştür. O bu tekede şeyh iken 1164 H./ 1750 M. yılında hayata gözlerini yummuştur. Ramiz bu anı: "Hâl-i mahsusada lafza-i Hû ile hatm-i kelim-ı dünya ve 'âzım-i tekyegah-ı beka itmişlerdür." ifadesiyle anar(17). Cemālî'nin daha hayatta iken hakiki değeri tanınmış birkaç şeyhten biri olduğu, muasırı şâir Nazîrâ'nın şu beyitlerinden de anlaşılmaktadır(18):

14 Riyâz-ı Belde-i Edirne, C.II S.455

15 Sicilli Osmanî, C.II S.83

15 Tercemetül-Meşâyah, Varak.15b

16 Hadikatül-Cevâmi, C.I S.234

17 Râmiz Tezkiresi, S.57

18 Tıbyan Vesâil el-hakaik, C.II S.256

Sadeddin Nüzhet Ergun, Türk şâirleri, C.III S.973

Cemāl-i Hakkā mazhardır Cemālī
Anunçün şöreti oldu Cemālī

Celāl ızhar ider tevḥīd-i Hakkāda
Velī tev'em cemāline celālī

Gürūh-i 'ārif-i billaha meḥaz
Odur aslında zīrā var kemālī

Reh-i 'Uşşākīyānun rehberidür
Reh-i 'aşkı komaz tenhā vü ḥālī

El aldı hażret-i Bağdādī'den ol
Anunla buldı ol kurb-i vişālī

Netice hażret-i şeyḫi Sezāyī
Anı irşād idüp gitti melālī

O şimdi mürşididür rah-ı Hakkūn
Muraduñ anlamak ise meālī

Varup dāmānına yüz sür Nazīrā
Var ise müşkilün eyle suālī

Lisān-ı ḥāl ile bilür murādın
Duāsıdur uzatma gel makālī

Ayvansarayf'nin bildirdiğine göre (19), şâir Cemālī irşad hizmetini yaptığı Harāmī Ahmedpaşa Zāviyesinde, mihrab önünde defn olunmuş, bu yere daha sonra türbe yapılmıştır. Kendisinden bir asır sonra vefat eden Es'ad

Efendi Tezkiresinde , Cemālī'nin türbesinin "hālā cāy-i isticābet-i duā" olduğunu söyler(20).

Müstakimzāde'nin Cemālī'nin vefatına düşürdüğü şu tarih (:1164) birçok kaynakta da yer almaktadır(21):

Didiler cümle müstākī bu tarihe Hāk inṭākı
Cemaleddin-i 'Uṣṣākī ide Lāhūtu vālā-cāh

20 Esad Efendi Tezkiresi, Varak.95b

21 Tercemetül-Meşāyih, Varak.15b

Hadikatül-Cevāmı, C.I.S.234

C E M Ā L Ī D İ V A N I

DİVANIN Şâir Cemālî Divanı'nın bugün elimizde iki
NÜSHALARI nüshası vardır. Bu iki nüshanın hangi ta-
rinte yazıldığına dair üzerlerinde herhan-
gi bir kayıt yoktur; bununla beraber yazıları, varakla-
rı, ciltleri ve birinin üzerindeki temellük kayıtlarını
dikkate alarak, bunların XVIII. asrın ikinci yarısında
yazılmış olabileceğini tahmin ediyoruz.

Divanın tenkidli metnini vücuda getirmekte dayandığımız
bu iki nüshayı burada bazı hususiyetleriyle ele almak
faydalı olacaktır.

1. Hacı Mahmud Efendi (Süleymaniye), 3734: S

Sırtı meşin, üzeri koyu yeşil renkli kağıt kaplı bir
mecmûa içinde 13,7X19,9 (8X13)cm. ebadında, sarı ahar-
lı kağıt üzerine, umumiyetle iki sütun üzerine nes-talik
ile yazılmıştır. Divan mecmûada 1b-71a arasında bulun-
makta ve varaklarda ortalama 17-19 satır yer almaktadır.
Gazeller birbirini kırmızı mürekkeple yazılmış "velehû"
ibaresiyle takip etmektedir. Divan, kafiyelerine göre
alfabetik olarak tanzim edilmiş olup, kafiye değişikçe
bu keyfiyet kırmızı başlıklarla gösterilmiştir.

Divan 1b'de "Dīvān-ı belāgat-unvān-ı Cemālî, ez harf-i
elif-i ibtidā" diye başlamaktadır. Varaklarda görülen
numaralar sonradan kurşun kalemle (1-71) yapılmıştır.
Divanın gazeller bölümü 67a'da "Temmet il varīdat el
mukaddesāt" ibaresiyle tamamlanmaktadır. Hemen ardında
aynı varakta Uşşākî silsilenamesi "Hāzā dībāce-i Silsi-
le-i Tarīk-ı Uşşākî" ibaresiyle başlayıp 69b'de son
bulmaktadır.

70a-70b'de "Gazel-i Nakşî Efendi Tahmîs-i Cemâli" yazılı olup nihayetinde sırasıyla Uşşâkî Hâmid Efendi, Halveti Doganî Hacı Mustafa Efendi, Ahmed Çelebi Söfî, Rûznâmçe Kîsedârı Ali Efendi ve İsmâîl Halîfe hakkında düşürülen vefat tarihleri bulunmaktadır.

Divanın bulunduğu mecmûdada ayrıca 71b-96a'da Salâhî'nin "Şerh-i Kasîde-i Hamriyye-i Fariziyye"si (1227 H./1813 M.) ile 96b-103b'de Abdülgânî en-Nabulûsî'nin "er-Risale-fi isbativahdeti'l-vücut'u (1291 H/ 1877 M.) yer almaktadır

2. Ali Emiri (Fatih), 82: F

Kirli yeşil karton kaplı 18X24(9,5X17) cm.ebadında mikleblî bir cilt içinde 77+3 varak olup ortalama 17 satır ihtiva etmekte ve nes-talikle yazılmış bulunmaktadır. Şiirler yanlarında kırmızı mürekkeple (1-351) numaralandırılmıştır. Kafiyeleler değıştikçe, kafiye başlıkları da kırmızı mürekkeple işaretlenmiştir. Divanın başlarında (varak 1a) "Tarih-i vefât-ı Şeyh Mehmed Cemâleddin-i Uşşâkî 1164" ibaresi vardır. Yine aynı varakta "Hafız Derviş Yahyâ el-İsmetî el-Şâzeli 1229 Ramazan" ve "Muhammed Şükrü bin İsmail et-Tabîb 1291" temellük kayıtları görölmektedir.

Divanın başında (1b) kırmızı mürekkeple "Tarîk-ı Uşşâkî-den Mehmed Bagdâdî Efendi'nin Halifesi Egrikapılı Cemâleddin-i Uşşâkî Hazretlerinin Divanıdır" kaydı yer almaktadır. Gazellerin makta beyitlerinde bulunan "Cemâli" ibareleri üzerine kırmızı çizilmiştir. 7b,15a,16b,32b,36a,53b,56a,68b'de varak kenarlarında şiirler ve beyitler yazılmıştır. 53b'de sayfa kenarına ilave edilen bir şiir sonradan silinmiş olup okunamaz haldedir. 18a-b'nin kenarının orta kısmı kesiktir.

Divan, 74a varağında "Temmetâ-dîvân bihimmet-i pîrân-ı tarîkat-ı aliyye kuddüse esraruhum" ibaresiyle tamamlanmakta ve bunu "Hâzâ Der Silsile-i Tarîk-ı Uşşâkîyye" başlık yazısı kırmızı mürekkeple yazılı olan 94 beyitlik Uşşâkî Silsilenamesi 76b'ye kadar takip etmektedir. Bunun nihayetinde "Hâmid Efendi, Halvetî Doganî Hacı Mustafa Efendi, Ahmed Çelebi Sofî, Rûznâmçe Kîsedârı Ali Efendi ve İsmâîl Halîfe için düşürülen tarihler ile divan 77b'de sona ermektedir.

Divanda bazı varakların üstünde sonradan kurşun kalemle yazılmış varak numaraları görülmekte olup ilk varak atlanarak numara verildiği görülmüştür.

Elimizde bulunan bu iki divanın mukayesesi bizi şu neticeye götürmektedir. Bunlardan Süleymaniye nüshasında 342 şiir, Fatih nüshasında ise 351 şiir bulunmaktadır. Süleymaniye nüshasında eksik olan 9 gazel Fatih nüshasındaki 48,88,173,238,240,247,291,302 ve 343 numaralı gazellerdir.

DİVANIN Cemâlî Divanı için Ramiz "âsâr-ı kerâmet
ÖZELLİKLERİ intişarlarından nuût-ı nebeviyye ve vâridât-ı tab'-ı maneviyye ile memlu" diye bahsetmekte(1); Es'ad Efendi ise "nuut-ı nebeviyye ve varidat ile memlu kase-i divanı neşve-bahş-ı hâtır-ı urefâ" olduğunu söylemektedir(2).

Cemâlî Divanı ilahiler, naatlar ve tasavvuf neşesiyle kaleme alınmış aşk şiirlerini ihtiva eder. Şâir Cemâlî sanat için değil, daha ziyade irşad, terbiye ve talim maksadıyla hareket etmiştir. Tasavvuf hayatının çeşitli mefhum, mesele ve mazmunları divanında dile getirilip işlenmiştir.

1 Râmiz Tezkiresi, S.56-57

2 Es'ad Efendi Tezkiresi, Varak.95b

Şâirin bu maksadını ortaya koyan divanda sâlika (9), tâlib (40), âdem (262), ilhâd-tevhîd (308), şerîat(54), mürşîd (140), dil kâbesi (337/4), halvet-kesret (182/3), tevhîd(199/4), tevhîd-i sırf(76/5), tevhîd-i irfân(93/5), cennet-i irfân(61/8-9,123/5), vahdet(159/4), sırat-ı müstakim(314/5), 'alem-i suğrâ, 'alem-i kübrâ(238/4), fenâ-fillah(257/5), mürşîd-i kâmil, mürşîd-i sâlik(113/5), küfr-i has(120/6), ehlullâh(261/2), nokta sırrı(160/4), hâfi şirk(318/3), fark-ı sâni(332/5), salât-ı dâime (167/5) gibi sayısız örnekler vardır.

Şâir Cemâlî, divanını san'at göstermek için kaleme almış olmakla beraber; tasavvufî vasfı yanında divan edebiyatının mazmunlarını ihtiva eden lirik şiirlere de divanında yer vermiştir. Mesela:

Müşge benzetmek haţâdur dostumuñ gîsûlaruñ
Nâka-ı Çîn'de bulunmaz andaki hoş-bûlaruñ

Şanki tîr-i yâ-yı kudretdür siper olmaz ana
Câna dek işler geçer müjgânuñ olan mûlaruñ

Anladılmaz hâle koyup düşürür şahrâlara
Bir nazar her kime itse dîde-i âhûlaruñ

'Ârife Kur'ânun esrârını bir bir anladur
Muşhaf-ı vechindeki ol nokta-ı Hindûlaruñ

Toldı âfâka serâpâ herkes işitdi anı
Vasf-ı hüsn-i hulkuñ olundığı güft u gûlaruñ

Bu Cemâlî Kâbe idindi eşigün yüz sürer
Kible rûyundur aña mihrâb dahı ebrûlaruñ

(214)

Cānı cānāna viren cānāna ider intisāb
Kaṭresün bahre katan ummāna ider intisāb

‘Abd-i maḥẓ olup rızā yolunda dāim yūriyen
Makbul-i dergāh olup sultāna ider intisāb

Būlbūl-āsā durmayup zār eyleyen şām u seher
Bāğ-ı dildeki gül-i handāna ider intisāb

Gönliñi dermansız olan derd-i Hakkā ugradan
Derdünün içindeki dermāna ider intisāb

Hayvāniyyetden alup özini insān eyleyen
Ol Cemālī kendiden ‘irfāna ider intisāb

(39)

+ + +

Açılacak bağ-ı gönülüm içreki vuslat gülü
Aña karşı başladı feryāda cānun būlbülü

Eyledi ‘aqlum perīşān gözüme düş olıcak
Vechi üzre dökülen yārūñ o zūlf-i sūnbülü

Bağ-ı gönülümün irişmez hiç bahārına hazān
Dāimā şular anı bu gözümün eşk-i teri

Taglara Mecnūn-sıfat düşürmek ister dil beni
Her kaçan o Leylīnün eser ise būy-i yeli

Durur istignāda başūñ egmez o sultānlara
Ey Cemālī şāh-ı ‘aşkuñ kim ki olduysa kullı

(341)

+ + +

Biz düşelden ‘aşka rüsvālıkla meşhūr olmuşuz
Halka makbūl iken evvel şimdi menfūr olmuşuz

Hamr-i ‘aşkun mestiyüz biz tā ezelden tā ebed
Siz bizi şarman ki mest-i āb-ı engūr olmuşuz

(173/1,3)

+ + +

Divan'da hikemî şiirlere de örnekler vardır:

Dünyanuñ çulına vü atlas u dībāsına yuf
Ehlinüñ ednâ vü evsât ile 'alāsına yuf

.....

Mamurı elbetde anuñ olunur bir gün harāb
Yıkılacak yapıduranuñ kaşr-ı bālāsına yuf

Zevk-i sekri degmez anuñ zahmet-i mahmūrlığa
Sekrine bezmine hem sākī vü şahbāsına yuf

Bir şafāsı yok anuñ kim hiç cefāsı olmaya
İşret ü ayşı ile seyr ü temaşāsına yuf

.....

Ola bir gün ki hayātına ire anuñ memāt
Ger kışa vü ger uzun ömrinüñ ibkāsına yuf

Ähiretde çün anuñ şāh ü gedāsı bir ola
Saltanatdayum diyenün 'ucb-i dāvāsına yuf

Hakkı bilmekdür Cemālī bunda gelmekden garaz
Yohsa ansuz dünyanuñ külli serāpāsına yuf

(196)

+ + +

Eyā uğramayan derde devānun qadrini bilmez
Cefāyı çekmeyen kişi şafānun qadrini bilmez

Dün ü gün girye vü zār itmeyen yār firqati ile
Yaruñ vaşlındaki zevk-i likānun qadrini bilmez

Qalup bī-kesde ol kim dimeye Yārab meded senden
Kabul-i Hāk olunulan duānun qadrini bilmez

(172/1-3)

+ + +

Müsâfir gibisin gâfil bu dünyâya gelen gider
 Bunuñ naķşına virme dil bu dünyâya gelen gider

Çü konuñ sen de göçersin ecel hamrından içersin
 Ne ekdin ise biçersin bu dünyâya gelen gider

Bu ebhâr-ı baĝ-ı sıhhat ider bir gün hazân elbet
 Gel itme hiç aña raĝbet bu dünyâya gelen gider

(87/1-3)

+ + +

Giyegör başına t̄ac-ı nūr-ı hazretdür edeb
 Kalmaz ayakda giyeñ b̄adi-i rifatdür edeb

Nādān olanlarda sen şanma kim edeb buluna
 ʿArif olanda olur ol özge h̄aletdür edeb

(38/1,3)

KULLANILAN

VEZİNLER Cemālî Divanında kullanılmış olan vezinler:

Fā'īlātūn Fā'īlātūn Fā'īlātūn Fā'īlātūn
 Fā'īlātūn Fā'īlātūn Fā'īlātūn Fā'īlūn
 Fā'īlātūn Fā'īlātūn Fā'īlūn
 Mefā'īlūn Mefā'īlūn Mefā'īlūn Mefā'īlūn
 Mefā'īlūn Mefā'īlūn Fe'ūlūn
 Müstef'īlūn Müstef'īlūn Müstef'īlūn Müstef'īlūn
 Müstef'īlūn Müstef'īlūn Müstef'īlūn Fe'ūlūn
 Müstef'īlātūn Müstef'īlātūn
 Mef'ūlū Mefā'īlūn Mef'ūlū Mefā'īlūn
 Müfte'īlūn Fā'īlūn Müfte'īlūn Fā'īlūn

Cemālî'nin bunlardan en fazla kullandığı vezin kalıpları sırasıyla şu üç tanedir:

Fā'īlātün Fā'īlātün Fā'īlātün Fā'īlün
 Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün
 Mefā'īlün Mefā'īlün Fe'ülün

Cemālî divanında vezin kullanmada kaide dışı bir tasarruf göze çarpmaktadır:

4 Müstef'īlün kalıbının sonunda iç kafiye yaparak kalıbı tekrarladığı (287); 2 Fā'īlātün 1 Fā'īlün kalıbı sonunda iç kafiye yaparak kabılı tekrarladığı (71,217); 2 Mefā'īlün 1 Fe'ülün kalıbı sonunda iç kafiye yaparak kalıbı aynen tekrarladığı (59,61,69,84,109,137,197) şiirler vardır. Bu, mutasavvıf şâirlerin divanlarında kaide dışı tasarruflarda bulunduklarının örneği olarak dikkati çekmektedir.

İÇ KAFİYE Divanda bir kısım şiirlerde iç kafiyeler bulunduğu tesbit edilmiştir. Bunların sayısı 40'a varmaktadır. İç kafiyelerin kullanıldığı şiirler, vezin kalıbı içindeki yerleri aşağıda sıralanmıştır:

1) 27,33,60,68,85,87,100,121,206,255,295,319,324(13 adet) numaralı şiirlerde:

Mefā'īlün Mefā'īlün // Mefā'īlün Mefā'īlün

2) 29,34,44,95,133,180,230,233,340 (9 adet) numaralı şiirlerde:

Müstef'īlün Müstef'īlün // Müstef'īlün Müstef'īlün

3) 56,61,69,84,109,137,197 (7 adet) numaralı şiirlerde:

Mefā'īlün Mefā'īlün Fe'ülün// Mefā'īlün Mefā'īlün Fe'ülün

4) 48,125,142 (3 adet) numaralı şiirlerde:

Müfte'īlün Fā'īlün // Müfte'īlün Fā'īlün

5) 129,259,293 (3 adet) numaralı şiirlerde:

Müstef'ılātün // Müstef'ılātün

6) 116 numaralı şiirde:

Mef'ülü Mefā'ilün // Mef'ülü Mefā'ilün

7) 339 numaralı şiirde:

Fā'ilātün Fā'ilātün // Fā'ilātün Fā'ilātün

8) 287 numaralı şiirde:

Müstef'ilün Müstef'ilün Müstef'ilün Müstef'ilün //
Müster'ilün Müstef'ilün Müstef'ilün Müstef'ilün

9) 71 ve 217 numaralı şiirlerde:

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün //
Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

NAZIM Cemālī Divanında 351 şiir mevcut olup bunla-
ŞEKİLLERİ rın nazım şekli Gazel'dir. Bunlardan bir ta-
nesi (164) Tahmis'dir. Divanın sonundaki (346)
94 beyitlik "Mefā'ilün Mefā'ilün Fe'ülün" vezninde ya-
zılmış olan "Tarīk-ı 'Uşşākī Silsilenamesi" ise Mesnevi'-
dir.

DİL Divanın dili sadedir. Divanda Eski Türkçe keli-
ÖZELLİKLERİ melerin kullanılmasına da sıkça rastlanmaktadır.
Kelimelerin ve fiillerin kullanılmasında dikka-
ti çeken başlıca özellikler aşağıda sıralanmıştır:

dutagör (78/2), giregör(78/3), kurtarıgör(71/5), süregör,
duyagör, olagör(68/2,3,5) gibi görmek yardımcı fiili ile
yapılmış birleşik fiillere bolca rastlanmaktadır.

olgil(78/1), gelgil(243/5) gibi -gil eki ile yapılmış fi-
iller vardır.

irgürüp(52/5), irgirüp(35/2,38/5) şeklinde irgürmek fiili
kullanılmaktadır.

nidigi, nidügi(10/5) gibi kullanışlara sık sık rastlanmak-
tadır.

terkini ur(24/5,103), korkuvar(64/5) gibi kullanışlar vardır.

"olmak" fiili "olunmak" şeklinde sık sık karşımıza çıkmaktadır: olunulan(172/3, 113/2), olunan(55/1), olunulur(175/2), olunmayan(227/3), olunulmuşuz(139/4) gibi.

"düşeli" yerine "düşelden"(6/2); "olamaz, bulamaz" yerine "olabilmez"(207/3), "bulabilmez"(244/8) kullanılmıştır.

"kıyas etmek" fiili "zannetmek, kabul etmek" manasında kullanılmaktadır(9/2, 131/3, 212/2, 175/5).

"ünlemek"(48/4), "yavi kılmak"(44/6), "yumak"(75/4), "karmak"(65/5) gibi fiillere rastlanmaktadır.

"Çalab"(37), "tanık"(207/1) kelimeleri bir şiirde de olsa kullanılmıştır.

"dürüş günü"(70/2), "egin"(66/3) kelimelerine de rastlanır.

"katı" kelimesi "çok" yerine kullanılmıştır(83/4, 181/7).

"d" harfinin "t" şekline girdiği kullanışlar çoktur:

toğri(42/11, 75/3), talup(178/3), tayanup(289/2), toğar(46/6), tışın(73/3) gibi.

Arapça "zımn" kelimesi "zımnla"(11/4), "zımnsızca"(47/5)

gibi kullanışlarla karşımıza çıkmıştır.

DİVANDAKİ TASAVVUFİ GÖRÜŞLER

KAINATIN YARADILIŞI Cemālī, kâinatın yaradılışına divanının ilk şiirlerinde temas eder. O, varlığı Allah'ın aşkla yarattığı görüşündedir.

‘Aşkıla bir kez tecelli eyleyecek ol Hüdā
Fark olup mim'le ehad'dan geldi Aḥmed ibtidā
(10/1)

Ol kerīm u ḥalīk ū ol vāḥid ū kādīr Hüdā
Kurdi ‘aşkıyla esāsa şun'unı ol ibtidā
(30/1)

Ḥaḳ tecellī ‘aşkı ile idicek künle ḥitāb
Ḥalk olundı maḥlūk olup nur-ı Ḥaḳdan feyz-yab
(43/1)

beyitleri bunu açıkça gösterir.

Esasında bu görüş klasik tasavvufumuzda vardır. Mutasavvıflarımız peygamberimizden rivayet edilen "Gizli bir hazine idim, bilinmek istedim, kâinatı yarattım." anlamındaki bir hadisi (=Küntü kenzen mahfiyyen feahbebtü en ukşefe fe halaktül kevne) sık sık zikrederler. Şâirimiz de bunu:

Açılup küntü kenz sırrı ademken oldı var eşyā
Olur bir gün olur yine o varlıkda adem peydā
(19/3)

beyti ile dile getirir. Aynı görüşü divanındaki diğer gazellerinde de:

Kendi kendiylen iken Hâk diledi bilinmegi
Ol zuhûr için zuhûra geldi nûr-ı Muştafā
(30/2)

YARADILIŞTA Şâirimize göre yaradılışta peygamberimizin **PEYGAMBER** rolü ve mevkii çok büyüktür. Allah, peygamberimizi kendi için yaratmış, eşyayı da onun adına yaratmıştır:

Ahmed'i kendi için halkıyledi Hâk añla kim
Ahmed için eşyâyı halk eyledi Hâk muţlaķa
(10/4)

Peygamberimiz sadece nebilerin muktedâsı ve velilerin yol göstericisi olmakla kalmaz (122/1); O, var olan her şeyin de ilk ve son sebebidir.

Ne kim var andan oldı aña varur
Muhammed ibtidā vü intihādur
(122/6)

Merâtibce hep andan oldı eşyā
Muhammed cümle şeyden ibtidādur
(138/6)

Peygamberimiz "Hakkın aynası" (122/7,138/5), "tabiblerin bilmediği gönül derdine deva" (122/3), "lütuf ve cömertlik kaynağı" (136/1)dir. Onun vücudu iki cihana rahmet, zuhuru Allah'ın feyzidir (122/4).

Peygamberimize yaratılışda bu kadar büyük bir yer veren şâirimiz, onu diğer peygamberlerin rehberi kabul etmek-
te (122/2), hatta bunların ilki olan Hz.Âdem'in bir hediye olarak "esmâ" yolu ile ondan geldiğini söylemektedir.

Bulıcağ Ahmed te'ayyün zāta mazhar olunup
Geldi andan esmâ ile Âdem olındı atā
(10/2)

Esasında divanın ilk şiiri de bu görüşü aksettirir. Ona göre Muhammed her şeyden önce yaratılmış olup, görünen her şey ona nazaran tufeylidir:

Muhammed zāt tecellîsiyle olup bir nūr-ı yektā
Odur hep cümleden evvel olunan ta ezel peydā
Hak itmişdür anı ümm cümle maḥlūkāta aşlindā
Tufeylîdur anun bu görünen her ne ki var eşyā
(1/1,2)

Peygamberimiz yaratılmamış olsaydı, hiçbir şey yaratılmayacaktı (1/4).Hemen hemen bütün Osmanlı-Türk mutasavvıflarında rastlanan bu görüş şâirimizde ifadesini şöyle bulur:

Şanıña levlāk didi Hak merreteyn
Olmasan olmaz idi arz u semā
(2/5)

Nebiler şahı, iki cihan övüncü (2/1) öyle bir hakikat güneşidir ki (2/7), onun kabul ettiğini Hak kabul eder. Bizze düşen, kendisine muhtaç olduğumuz bu büyük peygamberin kapısına gelip insânını dilemektir:

Bābîña geldük Muhammed Muştafā
Dilerüz ihsanîñ Ahmed Muştafa

Sen kabûl itdigin eyler Hâk kabul
Luţf idüp itme bizi red Muştafâ

Cümle mahlûkat saña muhtâcdur
Tâ ezelden tâ kim ebed Muştafâ
(23/1-3)

Risalet ikliminin sultanı olan Resulullah'ın vücudu
âlemlere rahmettir:

Vücûduñ âlemîne oldı rahmet
Anî tebşîr ider Kur'anda âyet
(61/3)

Kuran'ın tebşîr ettiği (Enbîya Sûresi 107. Ayet) bu key-
fiyet yegâne şefaât sahibinin de Resûlullah olacağının
alâmetidir. Divanda bu duyguları terennüm eden müstakil
şiirler bulunmaktadır(61,74,80,81,84,85,310). Hakka an-
cak onun yolundan gidilerek varılacağını söyler.

HAK YOLU Hakka giden yol çetindir. Aşk yolunda vuslat
dileyen kişi geceyi gündüze katmalı, nâm ve
ârından vazgeçerek her istegini terk etmelidir:

Virme rahat nefsine gaflet firâşı içre señ
Gelmesün şeb tâ sener gözlerine hâbuñ gözet
(51/2)

Vuşlat dileyen dōsta aşkında tamâm olsun
Günüñ giceye katsun sayinde devâm olsun
Virşün fena varına talsun yem-i yokluğa
Geçsün nâm ü arından yolunda melâm olsun

Dōst ola hemân maqşad gayriden ide uzlet
Her istegi terk itsün ol kes bî-merâm olsun
(277/1-3)

Böyle çetin bir yolun sadece aşkla aşılabileceği aşikardır. Gönüne aşk ateşi düşen kişi yanıp figana başlar, şahsiyetini bütünüyle feda eder (127/6-8).

Aşk çilesi, yoluna düşenlerin vücudlarını baştan başa yay gibi eğer, bağırılarını da dağlar(128/1-2). Aşk ateşi gönül deryasını devamlı hareket halinde tutar; onların feryat ve figanları hep bu yüzdendir:

Dâim temevvüc itdirür deryâ-yı gönle bād-ı 'aşk
'Aşk ehli durmaz anuñçün gör ki hūy u hāy ider

(128/3)

Aşk öyle bir şeydir ki, bulunduğu yerde kendisinden gayri herşeyi mahveder:

Anda bulunmaz māsivā yakar ānı hep mahv ider
'Aşkuñ odı kangı dile aüşüp de anı cāy ider

128/4)

Aşkın meyinden bir kere içen devamlı sarhoş olur(7/2); bu uğurda varlığını ifna eder (7/1). Mevlāya 'aşık olan iki ci-handan vazgeçer, gece gündüz inler, fikrini ona döndürür, iç ālemi onunla olur. Şâirimizin bu düşüncelerini dile getiren;

Senüñ fikrine düşer ol 'akıl seddini aşar ol
Dolup kâbına taşar ol sañā 'aşık olan cānā

(27/7)

beyti bu yolun yolcularının akılla değil, aşkla hareket ettiklerini belirtir. Bu görüşe diğer bazı şiirlerinde de rastlıyoruz (11/4).

MÜRŞİD Cemālī Hakka ancak mürşid ile varılabileceğini söyler:

Eger sen Hakkı şıdk ile ider iseñ taleb t̄alib
Dutup bir mürşidi sultān kullı ol rüz ü şeb t̄alib

Gidilmez Hakkā mürşidsüz yolunun rehzeni çokdur
 Gidüp Hakkā irüşen mürşid ile irdi heb t̄alib
 (40/1-2)

Bu yolun rehbersiz yürünemeyeceğine inanan şâirimiz:

Rehbersüz olunmaz bu fikri dilden yū
 Ko her işi gel yāhū bir mürşid elūñ dutvar
 (116/5)

diyerek yolu bildirecek , Hakkı bulduracak, bu dünyāya niye geldiğini anlatacak bir mürşidin lüzumuna inanır. Şâirimiz mahremiyetin, ādem sıretini kazanmanın, irfan madenine erişmenin, kul iken sultan olmanın ancak bir mürşide hizmetle tahakkuk edeceği kanaatindedir:

Olasın sırra sen mahrem	gel it bir mürşide hizmet
İdesün sıretūñ Ādem	gel it bir mürşide hizmet
Odur Hakk yoluna rehber	odur vāriş-i peygamber
Eşiginde olup çāker	gel it bir mürşide hizmet

(60/1-2)

CEMĀLĪ'NİN MÜRŞİDİ Mürşide bu kadar lüzum gösteren (40,98,114/1, 116,140) Cemālī'nin de bir mürşidi olması gerekir. Bu kimdir? Bunun cevabı divanda verilmiştir:

Ey Cemālī Hazret-i Şeyh 'aziz-i Bağdādī bil
 Mürşidimüzdür bizüm ol gerçek er 'Uşşākīyuz
 (168/5)

Fark-ı evvel fark-ı sāni cem'-i cem'in nidiğün
 Cümle bildirdi Cemālī Şeyh-i Bağdādī baña
 (15/8)

Cemālī, hayat hikayesinde de görüldüğü üzere, irşaddaki icāzetini Şeyh Muhammed Hamdi Bağdādī'den almıştır.

UŞŞĀKĪLİK Cemālī'nin mensubu bulunduğu Uşşākī tarīk-
nın kurucusu ve pīri Hasan Hüsameddin'dir.
Bu husus divanın sonunda yer alan Tarīk-ı Uşşākī Silsile-
nāmesinde zikredildiğ*i* gibi divan içindeki gazellerde de
dile getirilmiştir:

Ğavs-ı 'azam Şeyh Hüsameddin olupdur pīrimüz
Rāh-ı Hākda anuñ izinde gider Uşşākīyuz
(168/2)

Reh-i zāt reh-nümāsıdur benüm pīrüm Hüsameddin
Dil ehli muktedāsıdur benüm pīrüm Hüsameddin

Cemālī kılunuñ kılı şeh-i bātındur ol ulu
Pīr-i 'Uşşākīdur yāhu benüm pīrüm Hüsameddin
(295/1,7)

Cemālī, pīrinin şerīatle temizlenmiş, tarīkatla süslenmiş,
hakīkatle nurlanmış olduğunu (295/2), onun Allāh'ın ihsā-
nı ile "ğavs-ı rabbānī" bulunduğunu, her derde dermān oldu-
ğunu, Resulullāhın izinde, maarif feyzinin dükkanı olup
Uşşākīlerin pīri olduğunu bildirir(295/3-7).

Bilindiğ*i* üzere Uşşākī tarīkatı Halvetīyye'nin bir koludur.
Halvetiyye'nin "Kuşenīyye, Cemalīyye, Ahmedīyye ve Şemsīy-
ye" gibi 4 ana şubesi ve onlardan doğan 40'a yakın kolu
vardır. Osmanlı İmparatorluğunda çok yayılmış ve tesiri
görülmüştür.

Halvetiliğın Ahmedīyye'den doğan Uşşākīyye yolunun kurucu-
su Hasan Hüsameddin Buharī -Uşşākī- (Ölümü 1001 H./1592 M.)
aslen Buhara'lı olup Anadolu'da Uşak şehrinde yerleşmesi
sebebiyle "Uşşākī" diye şöhret bulmuştur. Sultan III.Murad
tarafından davet edilerek İstanbul'a gelip Kasımpaşa'da
irşad ile meşgul olmuş, Hacca gitmiş, dönüşünde Konya'da
vefat edip naşı İstanbul'a getirilerek Kasımpaşa'daki Tek-
keye gömülmüştür (1).

1 Uşşākīyye hakkında tasavvuf ve tarih yönünden geniş
bilgi için bk. Kemāleleddin Harīrī, Tıbyan Vesāil
el-hakāyık(Süleymaniye Küt.p.İbrahim Ef.430-432) ve
Sadık Vicdanī, Tomār-ı Turuk-ı Āliyye'den Halvetīyye
Silsilenāmesi.

Cemālî, Uşşākîliğin özelliklerini divanının birçok şiirlerinde açıklar. Bunlar arasında doğrudan doğruya Uşşākîlerin meziyetlerini dile getirenler olduğu gibi (100,168, 295), dolayısıyla zikredilenler de vardır (170).

TASAVVUFÎ Şâir Cemālî'nin geniş bir tasavvufî eğitim
MAZMUNLAR gördüğü şiirlerinde yer alan tasavvufî mazmunlardan da anlaşılır. O, birçok şiirinde âyetlerden mülhem mazmunlara temas etmiştir. Osmanlı - Türk mutasavvıflarında sıkça görülen "elest" (190/3,294/1, 316/3), Allah'la âhirette mülâkat "likâ" (10/5,29/1,32/3, 37/5,111/1), "Hakkel-yakîn"(234/4) görüşü buna örnek teşkil eder. "Elest" mazmunu Kur'an'daki "Araf" sûresinden (Âyet 172), "likâ" "Yunus" sûresinden (Âyet 7), "Hakkel-yakîn" ise "El Hakkâ" sûresi (Âyet 51) ile "Tekâsür" sûresi (Âyet 102) ve "Allah'ın rahmeti" "Zümer" sûresinden (Âyet 53) mülhemdir.

Divanda sık sık rastlanan "fakrî fahrî" (124/5), "men aref" (184/5) ve "levlâke levlâk" (287/2) gibi mazmunlar hadislerden mülhemdir. Bunlara yine hadislerden ve diğer peygamberlerle velilerin sözlerinden mülhem "zühd ü takvâ" (193/5, 300/47, "fenâ fillâh" (220/3,257/5), "bekâ billâh" (183/4) "mîrac-ı mâhâ" (296/4), "Enel Hak" (245/3,253/7,283/5,296/2, 130/3,173/4) gibi mazmunlar ilave edilebilir.

T E N K İ D L İ M E T İ N

ELİF

Bismillāhirrahmānirrahīm

1

Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün

- 1 Muḥammed zāt tecellīsiyle olup bir nūr-i yektā
Odur hep cümleden evvel olunan tā ezel peydā
- 2 Ḥaḳḳ itmişdür anı ümm cümle maḥlūkāta aślindā
Ṭufeylīdür anun bu görünen her ne ki var eşyā
- 3 Ḥaḳīkatde odur toḡuran Ādem ile Ḥavvāyī
Mecāzdadur ebu Ādem ve hem-ümm olması Ḥavvā
- 4 O ḥaḳḳ olunmasaydı ḥaḳḳ olunmaz idi bir şey hīç
Zuhūrundan zuhūr itdi kamu her esfel ü a'lā
- 5 Ne mümkindür anun vaşf-ı cemīlün eylemek insān
Cemālī olmuş iken ana vaşşāf Ḥazret-i Mevlā

1 F: 1b(1), S:1b

1b olunan tā ezel peydā S / odur F

2b ki var eşyā F / ki eşyā S

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Ey dü-cihān fahri şeh-i enbiyā
Sensin iden tebliğ-i zāt-ı Hüdā
- 2 Rāh-i vişāl rehberisin şübhesiz
Vuslat-ı Hakkı bulur uyan saña
- 3 Mi'rāc idüp Hakkı eğer görmesen
Kim bilebilirdi nedir ey nümā
- 4 Tevhidün açmasan idi sırrını
Ayrılup İLLĀ'ya geçmez idi LĀ
- 5 Şanıña levlāk didi Hakk merreteyn
Olmasan olmaz idi arz u semā
- 6 Hakk ezeli itdi seni şöyle kân
Sendeki gevherlere irmez behā
- 7 Öyle hakikat güneşisin ki sen
Zerrelerindür ne ki var dü-serā
- 8 Eyle Cemālī kul ña bir nazar
Bakma yüzi karasına sen şehā

2 F:1b(2); S: 1b

2a şübhesiz F / şübhsiz S

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Dilden idince tecellī bīcihet Mevlā baña
Hakka bürünmüş görindi cümle bu eşyā baña
- 2 İrdi kesret vahdete gitdi aradan ikilik
Āyru gayru kalmadı her ne ki var yektā baña
- 3 Zikr irişdi fikre açıldı gönül içinde yol
Ma'lūm oldu sûret içinde olan ma'nā baña
- 4 Sırr-ı zātum şöyle takdis ü müberrā oldu kim
Bir sıfat ile bulaşmaz hayr u şerr kaṭ'ā baña
- 5 Nefy olup benlik Cemālī sābit oldu Hakla Hak
Böyledür tevhidde şimdi LĀ ile İLLĀ baña

3 F:2a(3), S:2a

2b gayru S / gayri F

4b Bir S / Bu F

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Can gözün acdırmayan ten zevk-ı hābīdur saña
Haḡ yüzün göstermeyen benlik niḡabıdur saña
- 2 Kur'anun bātındaki ma'nāsını bildirmeyen
'Ālimim ben didiren zāhir kitabıdur saña
- 3 Rāh-ı dilde vuşlat-ı dostā ōñūñe sedd olan
Kendi ayrı şandıḡıñ firḡat hicābıdur saña
- 4 Andelīb-i rūhına vahdet gülün koḡdurmayan
Cife-i dünya içün neḡsūñ ḡurābıdur saña
- 5 Genc-i sırrı feth idüp de sende buldıran seni
Ey Cemāli añla kim sūret-i ḡarābīdūr saña

4 F:2a(4), S:2a

3b kendi S / kendin F

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Zāhidā zūhdini ko gel 'aşka eyle iktidā
Hakka irgüren odur idüp seni senden cüdā
- 2 Pek pek itserde seni zühdün ider ebrārdan
'Aşk idüp mukarrebünden buldurur kurb-i Hüdā
- 3 'Aşk-ı Hak olduğu dilde mäsivā hep mahv olur
Zerrece nesne komaz 'aşk anda Hakdan mā'adā
- 4 Virmeyince cânı 'aşık iremez cânānına
Cânı ancak aşkdur cânāna itdiren fedā
- 5 Rāh-ı Hakda menzıl alınmaz Cemālī 'aşksız
Bil o yolda 'aşk iledür intihā vü ibtidā

5 F:2b(5), S:2a

2a Zühdün ider ebrārdan pek pek iderse seni F

2b buldurur F / buldurup S

5b 'aşk iledür F / 'aşkladur S

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Tende ki cānıma cānımdur Muḥammed Muṣṭafā
Hem o canda cāvidānımdur Muḥammed Muṣṭafā
- 2 Ḥubbi göñlüme düşeliden añmışam şabr idemem
Dāimā vird-i zebānımdur Muḥammed Muṣṭafā
- 3 Ḥamdülillāh berzah-ı şübheden olmışam ḥalās
Mesned-i emn ü emānımdur Muḥammed Muṣṭafā
- 4 Rāh-ı Hākda zerrece zulmet içinde kalmazam
Gün gibi nur-ı ayānımdur Muḥammed Muṣṭafā
- 5 Düşmezem iki cihanda ki meḥabbet cāhınā
Destgīr-i dü cihānımdur Muḥammed Muṣṭafā
- 6 Bendesi bir ben değil maḥlūk kamu bende āña
Böyle şah-ı āli-şānumdur Muḥammed Muṣṭafā
- 7 Ey Cemālī andan irişdi devā derd-i dile
Hāzık-ı derd-i nihānımdur Muḥammed Muṣṭafā

Müstef'ilâtün Müstef'ilâtün

- 1 Her kim ki düşdi 'aşkına Mevlâ
Yolında itdi varını ifnâ
- 2 Bir kerre içen 'aşkun meyinden
Olur müdam ol sekran ü rüsvâ
- 3 Yolını bulan yolun yitirdi
Aramaz oldu dünyâ vü 'ukbâ
- 4 Bir göz ki gördi cānâ cemālūñ
Gayriye bakmaz bir dahı kat'â
- 5 Derdine düşen 'aşıklarınınñ
Derdini bilmez hiçbir e'tibbâ
- 6 'Aşkında olan hâli bileydi
Leylâ'yî kordı Mecnûn-ı şeydâ
- 7 'Uşşākâ bakup gördi Cemālî
Kendini gayet ednâdan ednâ

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Dü cihāna şahdür Āl-i 'Abā
Burc-i nura mähdur Āl-i 'Abā
- 2 Hakkā düşmendür olaruñ düşmeni
Bil habibullāhdur Āl-i 'Abā
- 3 Anları agāh ider sırr-ı ebih
Sanma sen nāgāhdür Āl-i 'Abā
- 4 Her ne. isterseñ yūri var anlara
Şāf'i-i dergāhdur Āl-i 'Abā
- 5 Tut bāşuñ üzre Cemālī anları
Tāc-ı ehlullāhdur Āl-i 'Abā

8 F:3a(8), S:2b

3a Anları agāh ider S / Agāh ider anları F

4a anlara F / anlar S

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Nice bir hāl-i bidāyet sālīkā
Taḥṣil it hāl-i nihāyet sālīkā
- 2 Lafzile biter kıyās itme işün
Kāli ko ol ehl-i hālet sālīkā
- 3 Rūḥa kuvvet vir zebūn it neḥsini
Eylesin sende 'adālet sālīkā
- 4 Māsivāya virme dil Ḥaḳḳile ol
Dü cihānden it ferāgat sālīkā
- 5 Rah-ı Ḥaḳḳun çek yūri her güçlüğün
Menzil alup bul selāmet sālīkā
- 6 Nām ü āruñ ko te'ayyünün bıraḳ
Ḥaḳḳ içinde ol melāmet sālīkā
- 7 'Arif-i Ḥaḳḳ ol taṣarruf āramā
Ḥaḳḳı bilmekdür velāyet sālīkā
- 8 Gel Cemālī nuṭḳı üzre it süluk
Bul ḥaḳīkatda temāmet sālīkā

9 F3a(9), S:3a

6a bıraḳ F / burak S

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 'Aşkıla bir kez tecelli eyleyicek ol Hüdā
Fark olup mim'le eḥaddan geldi Aḥmed ibtidā
- 2 Bulıcak Aḥmed te'ayyün zāta maḡhar olunup
Geldi andan esmā ile Ādem olındı atā
- 3 Ümmü'l-eşyādur tufeylidür bu maḡluk Aḥmedün
Andan oldı her ne ki var ins ü cin arz u semā
- 4 Aḥmedi kendi içün ḡalkeyledi Ḥak añla kim
Aḥmed içün eşyāyı ḡalk eyledi Ḥak mutlakā
- 5 Ey Cemālī tā ezel sırrına vākıf olmayan
Bilmez ol nidüğini Aḥmed olan nūr-ı likā

10 F:3b(10), S:3a

4b mutlakā S / Mustafa S

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

- 1 Geçer başıyla cānundan senüñ 'āşıkıların cānā
Yolun derdüñ çeker durur senüñ şadıkların cānā
- 2 Hayāt-ı cāvidān bulur vişāline irişüp de
Cemāliñ şem'ine pervāneveş şadıkların cānā
- 3 Çeküp iki cihāndan el döner gayri hāle hālī
Bu halk içinde ayrılur saña lāyıkların cānā
- 4 Sekrden ayrılup anlar gelüp 'aqla durulmazlar
Senüñ bāde-i 'aşkıñ ile bulanıkların cānā
- 5 Cemālīden seni görür aña ne demki ol baksa
Giderüp gâfleti cān dīdesi açıkların cānā

11 F:3b(11), S:3b

2a irişüp de F / irişüp S

2b şadıkların S / yanıkların F

12.

Mefā'īlün Mefā'īlün Fe'ūlün

- 1 Göñül hubb-ı sivādan oldu aşfā
Ne dünya istegi kaldı ne 'ukbā
- 2 Şu Mecnūnum ki Leylā bende gizli
Başumdan gitmez ammā yine sevdā
- 3 O şahum ki melāmet tahtı üzre
Baña kuldur nice Cem nice Dārā
- 4 İrişdüm dilde ben bir tevḥīde kim
Ne Lā vardur o tevḥīdde ne İLLĀ
- 5 Bu eşyā sırrına mahrem olundu
Her esmadan zuhur itdi müsem mā
- 6 Bu nuṭkı herkes anlamaz Cemālī
Bu bir ḥāldür virilmez kalle mānā

12 F:4a(12), S:3b

Fatih nüshasında gazelin başında -Süleymaniye nüshasında bulunmayan- şu ilave beyit vardır:

Görünicek baña benden dilārā
Olundum göricek nālünde şeydā

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Ne içündür bu figānuñ bülbulā
Söyle sen derd-i nihānuñ bülbulā
- 2 Bunda bir bağun güline bakmaduñ
Kandedür ya gülistānuñ bülbulā
- 3 Dü cihānda āşıyanuñ yok senüñ
Kağı ildedür mekānuñ bülbulā
- 4 Bir şey' ile teskin olmaz āteşüñ
Sen gibi yok hiç yanānuñ bülbulā
- 5 Anlamadı ins ü cin nutkun senüñ
Bir lisanda yok lisānuñ bülbulā
- 6 Bir kitābda yazmamışlar vaşfuñı
Virmemiş kimse nişānuñ bülbulā
- 7 Derdine kıtar Cemālīnün o derd
Derdile āh-ı zebānuñ bülbulā

13 F:4a(13), S:3b

7b āh-ı zebānuñ F / āh ü zebānuñ S

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Vahdet itdüm keşreti keşret de vahdetdür baña
Fer'i asl itdüm fer'iler de asāletdür baña
- 2 Māni' olmaz taşramuñ farkı içerki cem'ime
Sūk u bāzar içre olman'ayn-ı halvethdür baña
- 3 Vārımı Hāk varlığında şöyle mahv itdüm ki ben
Hākka kurb u bu'd aramak şimdi şirketdür baña
- 4 Hayr u şerri işleyenle işleden bilindi çün
Gayriye nākış görünenler temāmetdür baña
- 5 Ben mecāz içre hakikat sırrına buldum yolu
Bir mecāz yokdur Cemālī hep hakikatdür baña

14 F:4a(14), S:4a

2a içerki F / içreki S

2b Sūk u bāzar S / Sūk bāzar F

Fā'ilātūn Fā'ilātūn Fā'ilātūn Fā'ilātūn

- 1 Hamdülillah virdi Hāk ol şahib-i irşādı baña
Bağladum gönline gönüm irdi imdādı baña
- 2 Rāh-ı Hākda rehber oldı çün baña ol gerçek er
Anda gösterdi ne varsa kühile vādi baña
- 3 'Ayn elif mimiñ içinden aldı kurtardı beni
İrgirüp buldırdı bezm-i ha elif şādı baña
- 4 Ceyş-i himmetle feth itdirdi ol bir hamlede
Bu vücudum olunan kal'a-i pulādı baña
- 5 'Ālem-i aşlına rûnum pertev almaklık için
Ol nazar idüp kodırdı il-i ecsādı baña
- 6 Nūr ü zulmâtı hicābın cümlesin ref' itdürüp
Vaşl idüp dostu bir itdi biliş u yādı baña
- 7 Cümleden sonra yüzüm sürdirdi Ahmed pâyına
Cân ü dilden emrüne itdirdi münkadı baña
- 8 Fark-ı evvel fark-ı sâni cem'-i cem'iñ nidüğün
Cümle bildirdi Cemālî Şeyh-i Bağdādî baña

15 F:4b(15), S:4a

5b il-i ecsādı S / il ü ecsādı F

Fā'ilātūn Fā'ilātūn Fā'ilātūn Fā'ilūn

- 1 Yā ilāhī eyleme bir dem bizi senden cūdā
Senden itme tek cūdā it cānımız tenden cūdā
- 2 Maṭlabımız sensün ancak cennet ü tūbā değıl
Vuşlatıñ yoluna girdük eyle rehzenen cūdā
- 3 Būlbūl-i şeydāsıyuz bağı cemālūñ gülünūñ
Luṭf idüp itme bizi sen gel ol gülşenden cūdā
- 4 Dāmen-i 'aşkuñ dutup bulduk anıñla biz necāt
Tā ebed itme elimiz sen o dāmenden cūdā
- 5 Ben benimle olmak olmakmış seniñle çünki biz
Ben Cemālī kuluñ itme gel beni benden cūdā

16 F:4b(16), S:4a

2a cennet ü tūbā S / cennet tūbā F

4a necāt S / hicāb F

Mefā'īlün Mefā'īlün Fe'ūlün

- 1 Yine dīl 'āşk ile coşdı yem-āsā
Ākıtdı eşk-i dü çeşmim dem-āsā
- 2 Bakamam dünyāya sultānı olsam
İrişdüm terke İbn-i Edhem āsā
- 3 Olunca cennet-i 'irfāna dāhil
Bırakdum ben bihişti Ādem āsā
- 4 Tecelli hane-i Hāk olı cak dil
Olunuldı o 'arş-ı a'zam-āsā
- 5 Gül-i vahdet açıldı bağ-ı dilde
Düşünce 'aşk o bağa şebnem-āsā
- 6 Bu cānum Kā'be-i aşla irince
Vişāl hamrini içdüm zemzem-āsā
- 7 Arāmam derdüme dermān Cemālī
Baña derdüm olunuldı em-āsā

17 F:5a(17), S:4b

7b em-āsā F / dem-āsā S

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Şöfî bildire müsemmayı çalış esmā saña
Keşf ola o demde bu sûretdeki ma'nā saña
- 2 Varlığın kaçresini mahv it yem-i yoklukda sen
Tā ki her bir kaṭreden ide zuhūr deryā saña
- 3 Gice gündüz nār-ı firḳatle yanup zāriyle kim
Raḥm idüp de eylesün Ḥaḳ vaşlınī i'tā saña
- 4 Cümleden alçak duta-gör nefsinı yolunda sen
Feth olunsun der iseñ ol menzil-i bālā saña
- 5 Sil gönül mir'āti pasuñ dut Cemālī nuṭkıñı
Baḳıcak āndan görine bī-cihet Mevlā saña

18 F:5a(18), S:4b

3b vaşlınī S / vuşlatı F

Mefa'ılün Mefa'ılün Mefa'ılün Mefa'ılün

- 1 Olur vahdet yeminden mevc-i keşret dembedem peydā
O mevcden de olunur hem nūkuş-ı eyü kem peydā
- 2 Görinen bu havādisāt değıldür şonradan olma
Ne kim olmuş olacaktur olunmuştur kıdem peydā
- 3 Açılup küntü kenz sırrı ademken oldı var eşyā
Olur birgün olur yine o varlıkda adem peydā
- 4 Gehi luţfu gehi kahrı tekażasıdur ol Hakkıñ
Bu maḥlūkatda olunan ne kim var şād ü ğam peydā
- 5 Görünmez mevcdeki deryā heman mevci görür gören
Cemālī gözü olana olur her mevcde yem peydā

19 F:5b(19), S:5a

1b O mevcden de S / O mevcde F

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Girmişem rāh-ı fenāya nām u şān olmaz baña
Terke irdüm māl ü mülkü hanumān olmaz baña
- 2 Çarşūy-ı 'aşk içinde yağmalatdum 'aqlımı
Sūretim fikriñ kodum aşşı ziyān olmaz baña
- 3 Hāk ayān olup bu maḥlūk oldı gözümde nihān
Şaf olunuldu gönül şekk ü gümān olmaz baña
- 4 Dost ile dost olmuşam sevgüsi ile dolmuşam
Yer bulamaz bende ḥubb-i dü cihān olmaz baña
- 5 Hakkı Hākla ḥaklıyup ben ara yerden çıkmışam
Hākla bu' dile kurb olmak bir an olmaz baña
- 6 Cennet-i irfāndayam ben zevk-i dīdār eylerem
Ey Cemālī gilmān ü ḥūr-i cinān olmaz baña

20 F:5b(20), S:5a

1a nām ü şān F / nām şān S

1b mülk ü S / mülk F

4a sevgüsi S / sevgisi F

6b gilmān ü ḥūr-i cinān S / ḥūr ü gilmān ü cinān F

Fā'ilātūn Fā'ilātūn Fā'ilātūn Fā'ilūn

- 1 Dü cihāndan gön̄lün alur mübtelā olan sañā
Ġayriye bīgāne olur āşinā olan sañā
- 2 Maḥrūm olmaz cānını yolunda viren 'āşıkān
Bulur elbetde seni cānı fedā olan sañā
- 3 Şahibine cümle yüzden gösterür vechün senün
Ol gön̄ül kim āyine-i pür-cilā olan sañā
- 4 Kul odur Mevlāsı ile oluna herdemde ol
Kulunum der mi o kulun kim cüdā olan sañā
- 5 Bu Cemālī kulını hem nice şāhı kul ider
Sen şehün 'aşkına düşüp de gedā olan sañā

21 F:5b(21), S:5a

1a cihāndan S / cihānda F

5b şehün S / şehinin F

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Eş-şalā gelsün gelen dergāh-ı 'aşka eş-şalā
Eş-şalā gelsün olan kul şāh-ı 'aşka eş-şalā
- 2 Eş-şalā Hāk derdi ile rāhatın terk eyleyüp
Her seher girye vü zār ü āh-ı 'aşka eş-şalā
- 3 Eş-şalā cānıyle baş ü dü-cihānından geçüp
Küll-i mahviyet ile bu rāh-ı 'aşka eş-şalā
- 4 Eş-şalā ol hāb-ı gafletden uyanık bulunup
Dā'imā ka'im olan agāh-ı 'aşka eş-şalā
- 5 Eş-şalā dildeki hubb-i māsivāyı yakdıran
Ey Cemālī böyle 'aşkullāh-ı 'aşka eş-şalā

23

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Bābıñā geldük Muḥammed Muştafā
Dilerüz ihsanıñ Ahmed Muştafā
- 2 Sen kabül itdigin eyler Hāk kabül
Luṭf idüp itme bizi red Muştafā
- 3 Cümle mahlūkat saña muhtācdur
Tā ezelden tā kim ebed Muştafā
- 4 Ümmetine Hāk senünçün itdigi
Luṭfa yokdur hadd ile 'ad Muştafā
- 5 Sürünürse de Cemālī yerlere
Dāmeniñden çekmez ol yed Muştafā

23 F:6a(23), S:5b

1a Bābıñā S / pāyıñā F

2a eyler S / ider F

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Nağş-ı dünyāya bakup olma şōfī meyyal aña
Meyl idenün urdı yoluñ eyledi ol āl aña
- 2 Nağşına baķan bunuñ nağķāşına yol bulmadı
Çāhlar kazdı öñüne ħubb-i cāh ü māl aña
- 3 Bu zen-i dünyā nice merdi taşarrūf eyledi
Gösterüp şuretde dürlü dürlü ol şekl aña
- 4 Şöyle düşmendür ki ol ister helākün dostunuñ
İçürür zehrini mekri ile idüp bal aña
- 5 Var u yoğında netice yokdığı ma'lūm bunuñ
Gel Cemālī terkini ur itme ħiç ikbāl aña

24 F:6a(24), S:5b

2b cāh ü māl F / cāh māl S

2b Çāhlar / Cahlar F,S

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Abd-i hālis olmayan mābuda olmaz āşinā
Şıdkı muhkem itmeyen maḫşūda olmaz āşinā
- 2 'Aşk bāzārında naḫd i-vārını yoḡa virmeyen
Her ziyān içinde gizli sūda olmaz āşinā
- 3 Aḫker-i tevḥīd ile dil micmeriñ pür itmeyen
Dost būyi şem olunan öde olmaz āşinā
- 4 Cümleden gön'lün ālup Ḥaḫḫ ile ḥāzır olmayan
Sırrına Ḥaḫdan gelen mevrūda olmaz āşinā
- 5 Kible'-i vechī bulup rūḥa şalāt kıldurmayan
Secde remziñ anlayup mescūda olmaz āşinā
- 6 Farkı cem'e cem'i fark-ı şāniye irgürmiyen
Maḫbuliyetle olan merdūda olmāz āşinā
- 7 Ey Cemālī māye'-i Ahmed ne sırdur bilmeyen
Ol makām-ı āli'-i mahmūda olmaz āşinā

25 F:6b(25), S:5b

6a irgürmiyen S / irgirmiye F

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Nice bir sen olasın zerķ ũ riyayla zāhidā
Anı ķo gel olagör 'aşķ-ı Hūdayla zāhidā
- 2 Zūhd-i hūşķun gerķek ise de yine maħcūbsun
Ref' olur ancak o 'aşķa iķtidāyla zāhidā
- 3 Dutalım kim zūhdile sen olasun ebrārdan
Yine irüp ķurba olmazsun likāyla zāhidā
- 4 İredek ey işi olur ehl-i ķurbe bil kim eş
Ehl-i ķurbün beyni ķokdur ittikayla zāhidā
- 5 'Ayb olunmaz bu Cemālī nuķķı geķ gelse sañā
Zīra bīgāne degil bir āşinayla zāhidā

26 F:6b(26), S:6a

4a İredek ey F / Ebrarun eyi S

4a eş F / iş S

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

1	Çeker el baş ü cānıñdan
geçer iki cihānıñdan	sañā'āşık olan cānā
sañā'āşık olan cānā
2	Olur derdüñ ile bīmār
İder gece vü gündüz zār	o derde eylemez timār
sañā'āşık olan cānā
3	Mey-i 'aşkıñla sekrāndur
Senün nārıñla pūryāndur	dü-ālem ana zindāndur
sañā'āşık olan cānā
4	Gözetmez şöhret ü izzet
İder hep cümleden uzlet	çeker yolunda ol zillet
sañā'āşık olan cānā
5	Eşigüne koyar başı
Komaz taş üstüne taşı	akıdur gözleri yaşı
sañā'āşık olan cānā
6	Vücut mülkün harāb ider
Her eṭrāfını bāb ider	ayaklarda türāb ider
sañā'āşık olan cānā
7	Senüñ fikrine düşer ol
Dolup kābına taşar ol	aķıl seddini aşar ol
sañā'āşık olan cānā

- 8 Saña döndürür ol yüzi senüñ ile olur özi
Unudur nâsdaki sözi saña 'âşık olan cānā
- 9 Cemālī bildigüm elbet silinir andaki firķat
Saña irüp bulur vuşlat saña 'âşık olan cānā

27 F:7a(27) S:6a

- 1a Çeker el baş ü can ndan S / Çeker ol baş-ı can ndan F
4a ol F / o S
5a koyar F / kor ol S
8a döndürür S / dönderir F

Mefā'īlün Mefā'īlün Fe'ūlün

- 1 Bize yolun delālet eyle Mevlā
Vişālinle ināyet eyle Mevlā
- 2 Sañā kesbiyle kul irmek ne mümkün
Bize luṭf it hidāyet eyle Mevlā
- 3 Şekāvetde koma neṣse kul idüp
Bizi ehl-i seādet eyle Mevlā
- 4 Yeründürme kemāl ehlüne bākup
Biz eksūgī temāmet eyle Mevlā
- 5 Elimüz çekdürüp sen kıl ū kalden
Bizī erbāb-ı hālet eyle Mevlā
- 6 Vücūd iklīmini itdür taşarruf
Bizī şāhib-velāyet eyle Mevlā
- 7 Cemālī'den sen ol her işi iden
Hemān anı bir ālet eyle Mevlā

Müsterfilün Müsterfilün Müsterfilün Müsterfilün

1	Yüz süriyi geldük saña
Eyle bizi vaşl-ı likā	Yā Rabbenā Yā Rabbenā
Yā Rabbenā Yā Rabbenā
2	Düşdük bu ile nāgehān
İhsānıña kalduk hemān	aḥvālümüz oldu yaman
Yā Rabbenā Yā Rabbenā
3	Nefs ü hevāyā uymuşuz
Semt-i ḥilāfı dutmuşuz	yanlış yola yürümüştüz
Yā Rabbenā Yā Rabbenā
4	Evkātımız itdük hebā
‘Afv eyleyüp eyle ‘atā	hep işimiz cürm ü ḥatā
Yā Rabbenā Yā Rabbenā
5	Āyırma senden bir nefes
Olgıl bize sen destres	ğayriye itdirme heves
Yā Rabbenā Yā Rabbenā
6	Vaḥdet şerābünden içür
Gönül kuşun saña uçur	mest eyleyüp cāndan geçür
Yā Rabbenā Yā Rabbenā
7	Eyler Cemālī kul recā
Olsun senüñle dā'imā	hiç kalmasun anda sivā
Yā Rabbenā Yā Rabbenā

29 F:7b(29), S:7a

3a Nefs ü havaya S / Nefs-i havaya F

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Ol kerīm ū hālik ū ol vāhid ū kādīr Hūdā
Kurdı 'aşkıyla esāsı şun'unı ol ibtidā
- 2 Kendi kendiylen iken Hāk diledi bilinmegi
Ol zuhūr için zuhūra geldi nūr-ı Muştafā
- 3 Ol nūr içre cümle eşyā ol nūr ile nūr idī
Cümlesi bir idi anda yoğdı eyi vü fenā
- 4 Sonra eşya başka başka olmağa ol nūrdan
Mazhar-ı esmā olup Ādem gelüp oldu atā
- 5 Her bir eşyā birer ismüñ hükmüñ izhār itmege
Düzülüp bezm-i elest dinildi ol kālū belā
- 6 Evvel ismiyle ulvīden süflīye inmeklik için
Oldı 'arş u kürsī vü hem levh u kalem 'arż u semā
- 7 Çün nüzūl olundu bu süflī ile ol ulvīden
Çār 'unşūra girilüp Hākdan olundu cüdā

- 8 Herbiri bir naķşına bu ğurbet ilün dil virüp
Aşlına yol virmeyüp reh-zen olundı ol anā
- 9 Ey Cemālī sen seni añlayı gör aşlunı duy
Tā ki emniyetde olup ķalmaya ħavf u recā

30 F:7b(30), S:7a

3b yogdı F / yoĝ idi S

3b eyi vü fena S / eyi fena F

Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün

- 1 Muḥammed şems-i ma'nādur anuñ zerrātıdur eşyā
Nūrundan olunuldı hep gerek pinhān gerek peydā
- 2 Bu maḥlūkatı Ḥaḳ aña ezelden cümle virmüşdür
Aña elbetde muḥtacdur ne kim var esfel ü a'lā
- 3 Olunan evvel ve āḥir anuñ fażlıyladur cümle
Ḥaḳıḳat ümmüdü ol kim tufeylī Ādem ü Ḥavvā
- 4 Bilünür sanma sen ḳadri anuñ zāhirce bilmekle
Bilür bāṭınca bilenler nedür ol şāh-ı bī-hemtā
- 5 Cemālī görünür ānuñ cemālinden cemāl-ullāh
Anı mir'āt idünmüşdür cemāl-i pākine Mevlā

Müstefîlün Müstefîlün Müstefîlün Müstefîlün

- 1 Diler iseñ cānānı sen cismindeki cānda arā
Bulunmaz o bil ġayrilerde anı sen ānda arā
- 2 Şol derdi sen bul ki ola o derdine dermān seniñ
O derdi sen bulmaqlığı sa'y eyle dermanda arā
- 3 Bunda likā cenneti içre sürmege zevk ū safā
Sen mekteb-i gönül içine gir de irfānda arā
- 4 Vaktün iẓa'at itme gezme böyle hayvānlar gibi
Duy niye geldüñ bu ile var kāmīl insānda ara
- 5 Sen küntü kenzen remzini fehmi itmek istersen eger
Gel bu Cemālī'de olunan kalb-i vīrānda ara

32 F:7b(32), S:7b

1b anda S / canda F

3a zevk u sefa S / zevk-i safa F

33

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

1	Senüñ harfinedür herdem
Aramaz kimsede ey kem	rızāñ güden kuluñ Mevlā
rızāñ güden kuluñ Mevlā
2	İzin ayırmaz şeri'atden
Şafā bulur hakikatden	hiç āyırılmaz tarikatden
rızāñ güden kuluñ Mevlā
3	Ne māl u mansıb-ı dünyā
O bakmaz bunlara aslā	ne hūrī cennet ü uķbā
rızāñ güden kuluñ Mevlā
4	Sivādan kālbi ārınur
Senüñle dāim olunur	içi tevhidle dolünur
rızāñ güden kuluñ Mevlā
5	Cemālī gibi olmāz ol
Bir emrüñ girü koymaz ol	hevā ü nefsüne uymaz ol
rızāñ güden kuluñ Mevlā

33 F:7b(33), S:8a

1b ey F / eyi S

3b (Bu mısra Süleymaniye nüshasında yoktur)

5b koymaz F / komaz S

Müstef'ilün Müstef'ilün Müstef'ilün Müstef'ilün

1	Çok eyledük cürm ü haṭā
Luṭfuñ umup geldük sâna	'affeyle yâ Râb kıl 'atâ
'affeyle yâ Râb kıl 'atâ
2	Nefsimüzi kahr itmedük
Râh-ı rızâda gitmedük	emriyle nehyin gütmedük
'affeyle yâ Râb kıl 'atâ
3	İtmedük hayr ü amel
Aldı bizi tül-i emel	hep işimiz sehv ü zeel
'affeyle yâ Râb kıl 'atâ
4	İdüp de nice biñ oyun
İşyanla olduk dün ü gün	aldatdı bizi dehr-i dün
'affeyle yâ Râb kıl 'atâ
5	Kulun Cemālî Rabbenâ
Bağışla cürmün señ ana	şuçun diyüp eyler recâ
'affeyle yâ Râb kıl 'atâ

34 F:8a(34), S:8a

2a emriyle S / emrinle F

5b Bağışla cürmün S / Şuçun bağışla F

BA

35

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

- 1 Saña çün 'aşkuñ iletür bize anı rehber it yā Rāb
Koyup 'aşkınla yoluna saña sen irer it yā Rāb
- 2 Vişālün bezminün keyfiyet-i zevkine ırgürüp
Bizüm sekranlığımızı bī-mey ü bī-sāğar it yā Rāb
- 3 Zen-i dünyā-yı mekkārenüñ elinden halāş olup
Derün kuvvet ile sen bizi gerçek er it yā Rāb
- 4 Geçelim baş ile cāndan bu cünd-i nefsi kahr içün
Virüp nuşret bizi ehl-i cihād-ı ekber it yā Rāb
- 5 Cemālī okuya bir nokṭadan yüzdört kitāb ilmüñ
Anı sen mahrem-i rāz-ı Aliyy-i Ḥaydar it yā Rāb

35 F:8a(35), S:8b

3a halāş olup S / halāşlığa F

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Hâk birer şûretde göstermek içün ma'nâyı hep
Vahdetinden itdi bu keşretteki peydâyı hep
- 2 Zâtını şun'unda setr idüpde Hâk bildirmege
Hayr u şerle bağladı esmâsına eşyâyı hep
- 3 Kârünü maḥlûk yüzinden icrâ etmeklük içün
Kendi Hâk kendine çekdi perde-i ihfâyı hep
- 4 Aşkı yüzidür ki Kaysî böyle Mecnûn eyleyen
Hüsni yüzidür aña maşuk eden Leylâyı hep
- 5 Vâkıf olduñsa Cemâlî sırr-ı zât-ı Hâkka sen
Çek elüni cümleden gel қо kuru gavgâyı hep

36 F:8b(36), S:8b

1b Vahdetinden S / Vahdetinde

37

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Luṭfidüp ayırma bizi rāh rızāñdan ey Çalab
Hāli koma bizi nefsiyle ğazañdan ey Çalab
- 2 Uydur eslāfa bizüm ef'āl ü aqvālümüzü
Eyleme dūr enbiyā vü evliyāñdan ey Çalab
- 3 Derman olmaz ğayri bir şeyden dilimüz derdüne
Aña dermān eyle derdinle devāñdan ey Çalab
- 4 Şoḥbet-i nādan ile bigānelikden al bizi
Şoḥbet-i ārif ile it āşinañdan ey Çalab
- 5 Bu Cemālī'nün vücudı perdesini ref' idüp
Bir dem āyırma anı zevk-i likāñdan ey Çalab

37 F:8b(37), S:8b

2a eslafa S / İslama F

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Giyegör başına tāk-ı nūr-ı hażretdür edeb
Kalmaz ayakda giyeñ bādi-i rifātdur edeb
- 2 Bir ıarık ile müe'ddeb çekmez aslā zaḫmeti
Her cihetden añla sen kim ayn-ı raḫatdur edeb
- 3 Nādān olanlarda sen şanma kim edeb buluna
Ārif olanda olur ol özge hāletdür edeb
- 4 Olunur cünd-i belālardan edib olan emīn
Ehline bir kal'a-i hıfz u ḫirāsetdür edeb
- 5 İrgürüp tır dikemez herkes o menzilde nişān
Er çeker anı Cemālī yāy-ı gayretdür edeb

38 F:8b(38), S:9a

3a kim edeb S / edeb kim F

5a menzilde S / menzilden F

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Cānı cānāna viren cānāna ider intisāb
Kaṭresün bahre katan ummāna ider intisāb
- 2 'Abd-i maḥẓ olup rızā yolunda dā'im yürüyen
Maḳbul-i dergāh olup sultāna ider intisāb
- 3 Būlbül-āsā durmayup zār iyleyen şām u seher
Bāğ-ı dildeki gül-i handāna ider intisāb
- 4 Gönliñi dermansız olan derd-i Ḥaḳḳa uğradan
Derdünün içindeki dermāna ider intisāb
- 5 Hayvāniyyetden alup özünü insān eyleyen
Ol Cemālī kendiden 'irfāna ider intisāb

39 F:8a(39), S:9a

4a Gönlini F / Gönli S

4b içindeki F / içinde S

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

- 1 Eger sen Hakkı şıdk ile ider iseñ taleb t̄alib
Dutup bir mürşidi sultān kullı ol rüz ü şeb t̄alib
- 2 Gidilmez Hakkā mürşidsüz yolunun rehzeni çokdur
Gidüp Hakkā irüşen mürşid ile irdi heb t̄alib
- 3 Ne cins olur ise olsun bulan mürşid ider Hakkā
O menzilde gerekmez hiç haseb ile neseb t̄alib
- 4 Hidāyetdür Hakkā irmek ne hācet mürşide dırsen
Hidāyetdür o ammā himmet-i mürşid sebeb t̄alib
- 5 Hakkikatden haber alduñsa da işit Cemālī'den
Yine yoluñ şeri'atle edeb gözle edeb t̄alib

40 F:9a(40), S:9a

1b mürşidi F / mürşid S

41

Mefā'īlūn Mefā'īlūn Mefā'īlūn Mefā'īlūn

- 1 Hevā-yı nefse uydum işledüm çok çok hata yā Rāb
Deyüp suçumı senden dilerim 'afv ü 'atā yā Rāb
- 2 Rızañ yoluñdan āyrılup günah cāhunda kaldum ben
Elüm dut düşmüşem kaldur meded eyle bañā yā Rāb
- 3 Bağışla cürm ü işyānumı her ne deñlū itdümse
Kapuna yüz sürüyüp iderem senden recā yā Rāb
- 4 Benüm ol 'āşi kim işyānumı bir şey arıtmaz hiç
Yuv anı kim bilinsün sendeki baħr-i seħa yā Rāb
- 5 Cemāli suçluya sen eyle bir çāre kerem eyle
Bula tā berzah-ı işyāndan ol nāçar rehā yā Rāb

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Şöfî sen Hakkâ diler sen intisâb
Başlığı ko ol ayaklarda turâb
- 2 Dâimâ pîrler izüni güt yûri
Odurur Hakkâ çıkan rāh-ı şavâb
- 3 : Hakkâ giden bil ki yolun urulur
Dünyâya düşme şakın misl-i kilâb
- 4 Sayma kahrını bu yolun çek añı
Her kahırda lutfider Hakk bî-hisâb
- 5 Rahatı vuslata yol çıkarmadı
Vuslat için çekmeyenler iztîrâb
- 6 Genc-i esrâr açıla senden saña
Yık vücûduñ hânesin eyle harâb
- 7 İster iseñ her'ilimden okumak
Oku gönlüñ andadur bil dört kitâb
- 8 Yâr elünden içmeğe vahdet meyin
Bağrını 'âşk âteşi ile it kebâb

- 9 Çeşmüñ içre sen āça gör cān gözüñ
Görine tā zerrelerden āfitāb
- 10 Ol şeh itmez bil tecellī her kulā
Kullar içre ulunu gör intiḥāb
- 11 Ğayrilerde arama bulmak muḥāl
Sendedür Ḥaḳ budurur toḡrı cevab
- 12 Şöyle sa'yeyle Cemālī sende hīç
Kalmaya zulmānī nūrānī hicāb

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Hāk tecellī 'āşkı ile idicek künle hitāb
Hāk olundı maḥlūk olup nur-ı Hākdan feyz-yab
- 2 Evvel Ahmed zāta mazhar olunup itdi zuhūr
Geldi Ādem sonra esmāya idüp de intisāb
- 3 Zātı esmāsı yüzinden görünölmegin için
Vahdete kesret yüzinden çekdi vahdetden nikāb
- 4 Esmāsından zātınıñ Hāk kudretün göstermedür
Maḥlūk içre olunulan her günah u her sevāb
- 5 Bağlıdur esmāya eşyā zāta esmā bağlıdur
Sanki esmā zerrelerdür zāt olupdur āfitāb
- 6 İlm-i zāt-ı Hākka gönüldür Cemālī metn olan
Her bir esmā oldı şerhinde anuñ nice kitāb

43 F:9b(43), S:10a

3b yüzinden S / yüzinde F

4b her S / herbir F

5a zata esma bağlıdur S / hem de zata esma bil F

2 - 3 Bu beyitler Fatih nüshasında yer değıştirmiştir

Müstefilün Müstefilün Müstefilün Müstefilün

- 1 Bāğ-ı ezel verdüñ diler bu bülbül-i cān rûz (u) şeb
Yār 'aşkınuñ derdüñ diler bu bülbül-i cān rûz (u) şeb
- 2 Dutmuş o rāh-ı uzleti rahat edinmiş miñneti
Hemdemi itmiş hayreti bu bülbül-i cān rûz (u) şeb
- 3 Olmuş añā bu ten kafes kurtulmağa eyler heves
Kesmez fiğānuñ bir nefes bu bülbül-i cān rûz (u) şeb
- 4 Hiç 'akl irişmez hāline bir dil uyamaz kāline
Düşmüş gülüñ eşgāline bu bülbül-i cān rûz (u) şeb
- 5 Bu il añā olmuş tuzāk yakmış anı nār-ı firāk
Çekmekde dāim iştiyak bu bülbül-i cān rûz (u) şeb
- 6 Sevdāsı başından āşar kendün yavı kılup şaşār
Deryā gibi coşup taşar bu bülbül-i cān rûz (u) şeb
- 7 Söyler Cemāliden nihān işidene olur 'ayān
Aşlıma uçmadur hemān bu bülbül-i cān rûz (u) şeb

44 F:10a(44), S:10a

2b Hemdemi F / Hemdem S // itmiş F / itmiş o S

4b gülün S / gönül F

6a başından aşar S / başında eser F

6a kendün yavı S / kendüni yav F

7b uçmadur S / uçam der F

TA

45

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Bu zuhūr-ı'aşkile çün yogiken var itdi dōst
Vahdeti mahāsını şüretde iksār itdi dōst
- 2 Zātını zātı yüzinden diledi kim bildire
Bulmağa zātı şifāt ef'al u āşār itdi dōst
- 3 Zātını göstermege mir'āt itdi Ahmedi
Hem dağı Ādemde esmāsını izhār itdi dōst
- 4 Virmege esmāsının hükmün birer şüret ile
Gülleri handān idüp bülbülleri zār itdi dōst
- 5 Vechi ile zülfinün sırrın'ayān itmeklige
Kimiñ imān ehli kimin ehli-zünnār itdi dōst
- 6 Kudreti yokdur bu şun'a ğayri hiçbir şānī'in
Kendi şun'ından bulunur öyle bir kār itdi dōst
- 7 Bu şun'dan şānia yolu Cemālī bulalı
Her görünenlerden añā'arz-ı dīdār itdi dōst

 45 Fl0a(45), S:10b

1a 'aşkile S / 'aşkla F

1b Vahdeti F / Vahdet S

3b Ādemde F / Ādemden S

7a Cemalī bulalı F / bulalı Cemalī S

Mefā'īlün Mefā'īlün Fe'ūlün

- 1 Ezel hamriyle âlem serteser mest
Anıñla işlenilür hayr u şer mest
- 2 Zemīn ü āsumān mestāne durur
Kamu şems ü felekler hep döner mest
- 3 Karār hīç itmeyüp gice vü gündüz
Sular alçakdan alçağa akar mest
- 4 Biter bağ içre güller mest olup da
Güle karşı da bülbüller öter mest
- 5 Olur sūzān şem-i mestānelikden
Cānuñ pervane de şem'a atar mest
- 6 Düşer nuṭfe pederden mādere mest
Bulup māderde cān u ten toğar mest
- 7 Gezüp'ālemleri mestānelikle
Bulup yol ervāh ecsāma iner mest
- 8 Bu ile mest olup geldi Cemālī
Yine o kendi iline gider mest

46 F:10b(46), S:10b

2b Kamu F / Kamer S

5a mestanelikden S / mestanelikle F

6b can u ten F / can S

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

- 1 Kıyān cānān içün cāna bulur cānanı ol elbet
Önüñ bir katre āçsa o ider bahre vuşlat elbet
- 2 İçen meyhāne-i dilden şerāb-ı lā-yezāl cāmūñ
Haşu'l-haş bezmine ayak başup ider dühul elbet
- 3 O kim gerçek ola'āşık ne denlü bār-ı 'aşk olsā
Ebed dönmez o yārdan o olur añā hamül elbet
- 4 Şu 'āşık kim durup māşuk kapusuñ beклиye dā'im
Añı māşuk bil itmez red ider bir gün kabül elbet
- 5 Zımnıızca rızā içün Cemālī kulluk iden kul
İrişüp luţf-ı sultāna olur azād o kul elbet

47 F:10b(47), S:11a

1b Öñün bir katre açsa S / O gözden bir katre ahısa F

	Müfte'ılün Fā'ilün	Müfte'ılün Fā'ilün
1	Arz-ı cemāl itdi yār Maḥv olunuldu aḡyār	çağıruram dōst dōst çağıruram dōst dōst
2	Her ne yāna dönerem Hayrān olup ḡaluram	yār yüzini görürem çağıruram dōst dōst
3	Kendi ilümden gelüp Yine ilüm isteyüp	ḡurbet iline düşüp çağıruram dōst dōst
4	Dōst ünledi 'ayan Her işi koyup heman	ḡalmadı bir şey nihān çağıruram dōst dōst
5	Hemdem-i Mecnūn olup Amma yine durmayup	Leylā'yı bende bulup çağıruram dōst dōst
6	Esfel ü ālādayuz Kūh ile ṣaḡrādayuz	berr ile deryādayuz çağıruram dōst dōst
7	'Aṣḡ iline yol bulup Aṣṣı ziyandan geḡüp	'aḡıl aradan sürüp çağıruram dōst dōst

- 8 Hamr-i viṣāl içmüşem meṣt-i müdām olmuşam
Deryā gibi coşmuşam çağıruram dōst dōst
- 9 Bunda Cemālī gelüp ol güle bülbul olup
Dāimi hiç kesmeyüp çağıruram dōst dōst

48 F:lla(48), S: -

49

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

- 1 İlāhi nevm-i ğafletden bizi lutfile bīdār it
Ne yana kim nazar itsek sen andan arz-ı dīdār it
- 2 Budur'ādet ki kenz olan yer elbette ħarāb olur
Vücūdumuz ħarāb idüp dilimüz kenz-i esrār it
- 3 Senüñ zaħm-i firāķuñ yāresinden sen bizi ķurtar
O yāreye kerem it merhem-i vaşlıñla tīmār it
- 4 İkilik perdesi içre biz agyārлық bürünmüşüz
O perdeden geçirüp de senüñle sen bizi yār it
- 5 Cemālī ķulunuñ yoğ eyle vāruñ baħr-ı yoklukda
O yokluk deryāsı içre añı sen hem yine vār it

49 F:11a(49), S:11a

1b andan S / anda F

4a perdesi içre F / perdesiyle S

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Eşşalāt her derde dermānı Muḥammed eşşalāt
Eşşalāt her cān cānānı Muḥammed eşşalāt
- 2 Eşşalāt tevḥīd ü irfān ma'deni şāh-ı rūsūl
Gevher-i ilm-i ledün kānı Muḥammed eşşalāt
- 3 Eşşalāt mürsel melek Ḥaḳ ile şıgmaz araña
Li me'allāh merd meydānı Muḥammed eşşalāt
- 4 Eşşalāt her dü cihān hep cümle zerrātun senūñ
Burc-i zātuñ şems-i tābānı Muḥammed eşşalāt
- 5 Eşşalāt benden Cemālī kullıguñ diler müdām
İtme azād añı sultānı Muḥammed eşşalāt

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Sālik-i Hāksan eger sen yolūñ adābiñ gözet
İktidā eyle Resūle izin eshābuñ gözet
- 2 Virme rahat nefsine ğaflet firāşı içre señ
Gelmesün şeb tā seher gözlerine ħabuñ gözet
- 3 Çün tabi'at deryāsına bu vücuduñ keştīdür
Bād-ı ma'kūs ile anuñ semt-i girdābuñ gözet
- 4 Mescid-i gönline girüp dur şalāt-ı dā'ime
"Eyne mā" kıblesine yönel de mihrābuñ gözet
- 5 Ey Cemālī 'ārif añlar sırrı nādān anlamaz
Açma sırrı herkese sen anuñ erbābuñ gözet

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Derdüm ile itdi dermān derdüme dermānı dōst
Aşlım ile çekdi bürhan aşluma bürhānı dōst
- 2 Setr idüp eşyāyı andan zāhir itdi kendini
Zāhiri pinhān ü zāhir eyledi pinnānı dōst
- 3 Kendi ilminüñ katında ilmi cehl eyledi
Ol cehille virdi irfān cehlime irfānı dōst
- 4 Kaṭre'-i fer'imi baḥr-i aşlına irişdürüp
Kaṭre ile katdı ummān kaṭreme ummānı dōst
- 5 Fark-ı sāniye Cemālī cem' içinden irgürüp
Vaslum ile kıldı hicrān vaşluma hicrānı dōst

52 F:11b(52), S:11b

4b Katre S / Katrem F

Mefā'īlün Mefā'īlün Fe'ūlün

- 1 Lisān-ı hāldür kāl-i meḥabbet
O källe bulunur hāl-i meḥabbet
- 2 Meḥabbet ehli divāne-sıfatdur
Giderür aklı eşğal-i meḥabbet
- 3 Olur zehr-i meḥabbet 'āşıkā bāl
Zehirdür sâ'ire bāl-ı meḥabbet
- 4 Bu halk andan iderler küllī nefret
Bulunsa kimde iḳbāl-i meḥabbet
- 5 Senüñ işinle zāhid tartma añı
Mizāne gelmez ef'āl-i meḥabbet
- 6 Ne bār yükletse dōst āña o dönmez
Kime takılsa aglal-ı meḥabbet
- 7 'Acz itmez Cemālī bir su'alden
Olan ebkem gibi lāl-i meḥabbet

53 F:12a(53), S:11b

- 1a haldür S / haledür F
 1b kalle S / kale F
 4a küllī nefret S / küll-i nefret
 5a tartma S / tutma F
 6a ana o dönmez S / ana dönmez F

Mefā'īlün Mefā'īlün Fe'ūlün

- 1 Şu'ā-yı dīn çerāğıdır şerī'at
Hakikat külde bağıdur şerī'at
- 2 Hevādan nefis-i zāgı alan oldur
Anuñ muhkem tuzāğıdur şerī'at
- 3 Tarikat potadur kimyā-ı sırra
O potanun ocağıdur şerī'at
- 4 Dutulur ma'nā balığı anuñla
O balık-ı baħr ağıdur şerī'at
- 5 Ricālullāh anuñla oldı maḥfūz
Nice sultān otağıdur şerī'at
- 6 Dalāletdedür ol bulmaz se'ādet
Kimuñ kim ger ferāğıdur şerī'at
- 7 Budanur anuñla yolsuz olan
Rızā desti nacağıdur şerī'at
- 8 Cem'iden farka geldük de Cemālī
Hak ehlinuñ durāğıdur şerī'at

54 F:12a(54), S:12a

1b külde S / küllün F

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

- 1 Dili 'aşka düşüp de olunan kes mübtelā-ı dōst
Olur bīgāne ğayrilerle olup āşinā-yi dōst
- 2 Döner sevdā-i Leylāya düşen Mecnūna ol kes kim
Başında var ise anuñ eger kim ol hevā-yi dōst
- 3 Sevip luţfunda kahrundan gücenmez māşukuñ 'āşık
Ki zīra 'āşıkā birdür sefā-i dōst cefā-yı dōst
- 4 Olur ol şöyle teslim ki yed-i ğassalde meyyit-veş
Kaçan kim dostda maḥv olup güden 'āşık rızā-yı dōst
- 5 Bülup yol can kulağını açan 'āşıkı añla kim
Ağızlardan ne söylense gelür aña şadā-yı dōst
- 6 Olup ol şah-ı istignā hiç eğmez kimseye başuñ
Geda ise de şüretde bulan dilde ğinā-yı dōst
- 7 Vişāl-i dōsta irişdürmege dōstdan olup me'zūn
Cemālī her gelen gelsün deyu ider salā-yı dōst

55 F:12b(55), S:12a

7a dostā S / dostda F

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 İçilüp cām-ı ezelden yār mest aġyār mest
Her ne var zī-rūh cemād ü mü'mīn küffār mest
- 2 Mest arş u mest kürsī mest levh u hem kalem
Mest şems ü hem kamer hem çarh-i kec-devvār mest
- 3 Mest berr ü hem semāvü mest baħr u hem semek
Mest ġavvāş mest eşdāf hem dürr-i şehvār mest
- 4 Mest ü ins ü mest cinn ü mest şeytān hem melek
Mest rüz u hem şeb ü hem źulmet ü envār mest
- 5 Mest u genc mest defn mest tılsım hem harāb
Mest dāfin mest fātih hüddām olan mār mest
- 6 Mest Kays u mest Leylā mest sevdā hem hüsn
Mest bülbul mest hem gül mest bağ ü hār mest
- 7 Mest Mansūr mest hem dem hem ene-l-Hakk na'rası
Mest sālīb mest maşlūb mest urġan-ı dār mest
- 8 Mest dünyā mest ukbā mest ġilmān hūr mest
Mest rıdvān mest cennet mālīk ü hem nār mest

- 9 Mest fāsīk mest fīsk u mest şālīḥ hem şalāḥ
Mest kurb ū hem muḵarrib hem vera' ebrār mest
- 10 Mest siḥḥat hem maraḡ hem mest mevt u hem hayāt
Mest tedbīr mest şūrb u hāzīk ū bīmār mest
- 11 Ey Cemālī mest bezm u mest cām u mest mey
Mest sāḳi mest sekrān hem daḡı huşyār mest

56 F:12b(56), S:12b

- 2a Mest arş S / Mest ū arş F
2a kürsi mest F / kürsi vü S
2b Mest şems S / Mest ū şems F
2b devvar S / reftar F
6b bag ū har S / bag har F
7a mest hem F / mest vü hem S
7b Mest salīb mest maslub S / Mest talīb mest matlub F
8a hur S / huri F
8b malik ū hem nar S / malik-i nar F
9b mest F / mest ū S // kurb u S / kurb F
10a Mest siḥḥat F / Mest ū siḥḥat S
10b bimar S / tımar F
11b Mest saki S / Mest u saki F

Mef'ülü Mefā'ilün Mef'ülü Mefā'ilün

- 1 Ey t̤ālib eger dırsen̄ dilden çıka bu keşret
Gel bezm-i erenlerden nūş eyle mey-i vahdet
- 2 Şol nār-ı firak ile yak vār-ı vücūduñ hep
Kalka aradan perde dōsta bulasun vuşlat
- 3 Hubb-i vaṭan aşlun sırrını duya gör kim
Ola bu iki 'ālem hep cümle saña ğurbet
- 4 Gel fakr-ı vücūdiyyet menziline ir fahr it
Açıla göñül kenzi dükenmeye o devlet
- 5 Bir tevḥide ir ola o LĀ ile İLLĀsız
Tā sende ḥafīdinde hiç kalmaya bir şirket
- 6 İtmām-ı sülūk eyle sen bir şeye aldanma
Görüp Ḥakı her yüzden irişe saña hayret
- 7 Gel dest-i Cemālī den iç şerbet-i 'uşşākı
Tedbīrine uy anuñ dilden gide her illet

57 F:13a(57), S:12b

3b ğurbet S / kurbet F

Mefā'īlün Mefā'īlün Fe'ūlün

- 1 İrişse bir kula Hākdan hidāyet
Şakī ken ol olur ehl-i seādet
- 2 Kabāhatdūr dime bende kesb var
Kesb de vehbīdūr bil bul selāmet
- 3 Budur erlik ide kesbi dün (ü) gün
Anı anma bile vehbī temāmet
- 4 Hākīkatde bilür ārif ki her iş
Hākındur maḥlūk ara yerde ālet
- 5 Bu böyleyken gör ammā ḥayr u şerrün
Olunur biri zahmet biri rāḥat
- 6 Müdām Hākdan niyāzımız bu olsun
Bizi ḥayr işlere itsün delālet
- 7 Rızāsunda ide herdem bizi Hāk
Ki sonra gelmeye bize nedāmet
- 8 Rızādan çıkmasun yā Rāb Cemālī
Kerem kıl sen āna eyle ināyet

58 F:13b(58), S:13a

1b Şaki ken F / Şaki iken S

6b Bizi F / bize S

Mefā'İlün Mefā'İlün Fe'ülün Mefā'İlün Mefā'İlün Fe'ülün

- 1 Duyarlar elbet eşyâyı kemā-hı bu keşretde duyanlar sırr-ı vahdet
Olur anlar vücud iklimi şahî bu keşretde duyanlar sırr-ı vahdet
- 2 Bilirler niye geldiler cihāna kapılmazlar olar hūr u cihāna
İrişmişler dūrūr dāru'l-emāna bu keşretde duyanlar sırr-ı vahdet
- 3 Dutarlar dā'ima şavm-ı sivâyı iderler dembedem iyd-i likâyı
Ayırmazlar şafā ile cefâyı bu keşretde duyanlar sırr-ı vahdet
- 4 Bilirler āsar-ı ef'al sıfâtı duyarlar zâtı içre zātla zâtı
Bulurlar şirk-i tevhidden necâtı bu keşretde duyanlar sırr-ı vahdet
- 5 Bilinmez anların kâliyle hâli olar'akla sığışmaz bil Cemālî
Kemāl-i mahv ile bulur kemālî bu keşretde duyanlar sırr-ı vahdet

59 F:l3b(59), S:l3a

- 1b Olur anlar S / Olunurlar F
2a kapılmazlar S / kapılmaz F
4a ef'al sıfatı S / ef'al ü sıfatı F
4a zātlaS / ile F
4b tevhidden S / tevhidde F

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

1	Olasın sırra sen mahrem
İdesün siyretüñ Ādem	gel it bir mürşide hizmet
gel it bir mürşide hizmet
2	Odur Hāk yoluna rehber
Eşiginde olup çaker	odur vāriş-i peygamber
gel it bir mürşide hizmet
3	Yüzi mir'āt-ı cānāndur
O hāl gevherine kāndur	sözü bil cānlara cāndur
gel it bir mürşide hizmet
4	Odur bil ma'den-i irfān
Kul iken olasun sultān	odur dil derdine Lokmān
gel it bir mürşide hizmet
5	Cemālīnün sözün işit
Ezelden nidigin fehm it	bulup mürşid yolunca git
gel it bir mürşide hizmet

60 F:13b(60), S:13b

1a,1b,2b,3b,4b,5b hizmet S / hidmet F

5b nidigin S / nidügin F

Mefā'īlün Mefā'īlün Fe'ūlün

Mefā'īlün Mefā'īlün Fe'ūlün

1	Yüzüm sürüyerek geldüm kapuña
Benüm cürm ü günahum cümle yuna	şefaāt yā Resulallah şefaāt
şefaāt yā Resūlallāh şefaāt
2	Kerem gevherlerinün kânı sensün
Risālet iklimi sultānı sensün	rahim dūrlerinün 'ummānı sensün
şefaāt yā Resūlallāh şefaāt
3	Vücūdunñ 'ālemine oldu rahmet
Bakup ahvālime gel eyle şefkat	anī tebşir ider Kur'anda āyet
şefaāt yā Resūlallāh şefaāt
4	Vişāl-i Hāk yolunñ rehberisün
Nekim var kaffeten peygamberisün	nebiler zümresinün serverisün
şefaāt yā Resūlallāh şefaāt
5	Habīb-i Hāk ve Fahrü'l-mürselinsün
Cemālī kuluna imān ü dinsün	zuhur-ı zāt-ı şefiü'l-müznibinsün
şefaāt yā Resūlallāh şefaāt

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Ölmeden evvel ölen bulur ebed bâkî hayât
Bir dahı hergiz irişmez bil aña dest-i memât
- 2 Āb-ı ğayb ile sevādın ğasl idüp pāk olanuñ
Özi zulmetden ārınup buldı nurānî şıfāt
- 3 Nefs-i meyyiti şalātuñ canına kıldıranuñ
Dāim iner rahmet-i Hāk üzerine kāt-be-kāt
- 4 Mürşid-i kāmilden ol telķin-i vahdet işiden
Kabr-i tende her suālî virüben buldı necāt
- 5 Varını Hākka virüp yokluk ile haşr olanuñ
Bunda şunuldı aña izzetle şağından berāt
- 6 Hıyr ü şerden el çeküp mizān-ı 'aklı koyanuñ
Defteründe nokta denlū hiç bulunmaz seyyi'at
- 7 Görmedi havf-ı şırātı oldu o andan emīn
Şunda kim dāim buluna rāh-ı Hāk üzre sebāt

- 8 K̇albi içre cennet-i irfānı bulup girenüñ
Hiç olur indinde anuñ ol cinān-ı 'āliyyāt
- 9 Dildeki ol cennet-i irfāna dahil olunan
Ol Cemālī Hakkı görür bī-ḥicāb ü bī-cihāt

62 F:14a(62), S:14a

2a idüp S / olup F

4a ol F / evvel S

SA

63

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

- 1 Ezel gencini duymamdur harābat olmama bāis
Visāle irdigümdür terk-i cennet olmama bāis
- 2 Yolu ben bāṭınmda zāhirüm içinde bulmamdur
Geçüp kāl ile kıylden ehl-i hālāt olmama bāis
- 3 Bu fer'üm kaṭresi baḥr-ı aşılta mahv olunmakdur
Her işüm Hakkuñ olup da ben ālāt olmama bāis
- 4 İrüp tevḥid-i sırfa neḫy idelden kendümi kendüm
Odur kendümde kendüm Hakla isbāt olmama bāis
- 5 Sıfat-ı ef'āl ü āsāruñ birinde kalmaduğumdur
Cemālī sırrum içre zāt ile zāt olmama bāis

 63 F:14b(63), S:14a

 2a bāṭınmda S / bāṭınma F

Fā'ilātūn Fā'ilātūn Fā'ilātūn Fā'ilūn

- 1 Kim ki ider'āşık-ı ehl-i fenā ile baḥş
Bilmez o ider ḥakīkatde Hüdā ile baḥş
- 2 Hākda mahv olan kalur Hākla gider kendiligi
Öyle zāt ile iden ider ḥatā ile baḥş
- 3 Techil itmek isteyüp ḥāl ehlini kāli ile
Şuna benzer kim ider zāğ ki hümā ile baḥş
- 4 Nice kābil ehl-i zāhir bāṭın ehlini bile
Sanki kim bīgāne ider āşinā ile baḥş
- 5 Korku var alta gelürsün'ucb ü vaḳaruñla sen
Düşün itme gel Cemālī-i gedā ile baḥş

64 F:14b(64), S:14b

3b kim ider zāğ ki S / ki ider zāğ kim F

5b Düşün S / Düşüp F

CİM

65

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

- 1 Gel ey cān bülbüli baġ-ı fenānuñ güllerinden geĉ
Yüri asluna azm eyle bu ġurbet illerinden geĉ
- 2 Reh-i Haġka girüp 'aşk ile say eyle gice gündüz
Aşagör vuslatı dostu bu firkat illerinden geĉ
- 3 Tarikat potası içre şıdk odı ile kayna
Mihekk-i hālişe gel kāmīl insān illerinden geĉ
- 4 Ağz açdurma nefsine enāniyyeti terk eyle
Bir idüp medh ile zemmüni halkuñ dillerinden geĉ
- 5 Vücuduñ keştīsün kaġ baħr-ı 'aşka bir daħı anma
Cemālī ger muhālīf ger münāsib yellerinden geĉ

65 F:15a(65) , S:14b

1a bülbüli S / bülbul F

Mefā'īlün Mefā'īlün Fe'ūlün

- 1 Fenāya irdi vārım kalmadı hīç
Baña benden medārım kalmadı hīç
- 2 Heman kaldım bir ālet ara yerde
Hak aldı ihtiyarım kalmadı hīç
- 3 Giyüp egnüme hırka-ı melāmet
Giderdüm nam ü ārım kalmadı hīç
- 4 Ne zühd ü takva ne malıyla mansıb
Birine itibārım kalmadı hīç
- 5 Bir oldı medh-i dostla zemm-i düşmen
Ne ağıārım ne yārım kalmadı hīç
- 6 Elüm alundı Hakdan ğayri şeyden
İki'ālemde kārım kalmadı hīç
- 7 Ben öyle bahr olundım ki Cemālī
Benim ka'r u kenarım kalmadı hīç

67

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Kır bu nefsün cündini hep iç ilün Hāk yāna aç
İt cihād-ı ekberi sen yāreñi ta cāna aç
- 2 Her t̤ābibüm diyene gösterme derdün artdurur
İster iseñ derde dermān derdini Lokmāña aç
- 3 'Ārif añlar "men 'arafe" remzini nādān anlamaz
İtme insan şöbetin hayvān ile insāna aç
- 4 Nāsut ilinde t̤abī'at dāmını kırmakluğa
Mürg-i cānun perrini lāhut ilün cevlēna aç
- 5 Ey Cemālī sākı-i hamr-i ezel oldun çü sen
Tā ebed mest olsun içen dilde bir meyhāne aç

67 F:15a(67), S:15a

4b ilün S / iken F

5a çü sen F / çünsen S

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

1	Eger 'āşık isen Hakkā
Aradan perdeler kalkā	yüri iki cihāndan geç
yüri iki cihāndan geç
2	Olagör t̄ārik-i kesret
Dil ü cāndan idüp himmet	gerekdür 'āşıkā vahdet
yüri iki cihāndan geç
3	Diler isen saña ol yār
Süregör kalmaya ağıyar	nēabsuz göstere dīdār
yüri iki cihāndan geç
4	Şakın dünya ile olma
Vişāle irüş aldanma	dahı 'ukbā ile kalma
yüri iki cihāndan geç
5	İşit sen gel Cemālī'den
Duyagör sırrı sen senden	uyar cānını gafletden
yüri iki cihāndan geç

68 F:15b(68), S:15b

2 (Bu beyit Süleymaniye nüshasında yoktur.)

Mefā'ılün Mefā'ılün Fe'ülün

Mefā'ılün Mefā'ılün Fe'ülün

1	Ayak başup gönül meyhanesüne
O bezmüñ can virüp peymānesine	şarāb-ı 'aşkı zāhid durma gel iç
şarāb-ı 'aşkı zāhid durma gel iç
2	Kırıl zühd ile Hakkā bil erilmez
Bu nefsüñ askeri ansız kırılmaz	riyā vü'ucb ile gönül dirilmez
şarāb-ı 'aşkı zāhid durma gel iç
3	O meyden içmeyenler 'āşık olmaz
Mey-i ğafletdēn aslā ayık olmaz	dahı yolunda dostuñ şādık olmaz
şarāb-ı 'aşkı zāhid durma gel iç
4	O meyden içdiler cümle nebīler
O meyden içen māsuka erer	o meyden içdiler cümle velīler
şarāb-ı 'aşkı zāhid durma gel iç
5	Cemālī içen olur terk-i dünyā
Sivā kalmaz añı içende kat'a	dahı 'aynünde olmaz zevk-i 'ukbā
şarāb-ı 'aşkı zāhid durma gel iç

69 F:15b(69), S:15a

5b anı içende S / anın içinde F

Mefā'īlün Mefā'īlün Fe'ūlün

- 1 Gel ey ġāfil yeter ġaflet gözün aç
Düşün ahvālini Hākdan yana kaç
- 2 Sivāya nice bir dilbestesün sen
Dürüş günini dilden eyle ihrāç
- 3 Müdām 'uşşākdan o dōst yokluk ister
Anıñ yolunda durma varını saç
- 4 Gönül Kābesine sa'y eyle ir sen
Hākikat üzre it tã sende gel hacc
- 5 Sülūküñ 'arş ü kürsiden geçür kim
İdesün ruhāniyyet ile mi'rāç
- 6 'Arefe sırrına vākıf ol Cemālī
Kemāl odur degüldür hırka vü tãç

70 F:15b(70), S:15b

4a ir sen F / iriş S

HA

71

Fāilā'tün Fāilā'tün Fā'ilün

Fāilā'tün Fāilā'tün Fā'ilün

1	Āşiyān-ı aslına per açamaz
Lāmekānlık menzilinde uçamaz		dām-ı tab'isinde kalan mürğ-i rūḥ
dām-ı tab'isinde kalan mürğ-i rūḥ
2	Geldi çün kendi ilinden bu ile
Rengi koyup iremez bûy-i güle		subḥ ü şām feryâdı benzer bûlbûle
dām-ı tab'isinde kalan mürğ-i rūḥ
3	Kudsiyanla idemez cev lâni ol
Katresinden doyamaz ummâni ol		kılamaz arşdan öte seyrâni ol
dām-ı tab'isinde kalan mürğ-i rūḥ
4	Anlayamaz şol ezelki ahdini
Aşamaz vaşla o firķat seddini		bilemez kendindeki ol kendini
dām-ı tab'isinde kalan mürğ-i rūḥ
5	Ey Cemālî bul bu derd dermânını
Yohsa bulmaz bil ki o cānânını		gel bu damdan kurtarıgör canını
dām-ı tab'isinde kalan mürğ-i rūḥ

 71 F:16 a(71), S:15b

3a Kudsiyanla F / Kudsiyan ile S

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Hāli olan kendini halka atup etmez medh
Anuñ içün ehl-i kāl ānı bilüp etmez medh
- 2 Ehl-i hāl yok itmededür Hākda dāim kendini
Yok olan varlığı gayriye durup itmez medh
- 3 Kendüni medh eylande zerrece yokdur kemāl
Bilinür o kendini kendi görüp etmez medh
- 4 Gönli içre ol ki bulduysa hākikat sırrını
Bil ki kendüñ zem ider ol cehl idüp itmez medh
- 5 Bu Cemālī nice medh eyleyebilsün kendini
Medh idecek şey yok Hakkı koyup itmez medh

HA

73

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

- 1 Geçünüp ṭālib-i Hāksan nedür gayre heves küstāh
Olup yolunda sen şabit kamudan meyli kes küstāh
- 2 Coşup 'aşk ile deryā-veş atagör anları taşra
Sivādan her ne kim var ise dilde hār ü hās küstāh
- 3 Tışun sōfī olup için eger şāf itmedüñ ise
Yazık yazık geçe ğaflet ile bunca nefes küstāh
- 4 Saña lāyık mıdur 'Ankā-ı Kāf-ı lāmekān iken
Konup cīfe-i dünyāya aduñ olmak meges küstāh
- 5 Cemālīden işit pervāne-veş cānın virüp 'āşık
Yanar şem'-i cemāle ol çıkarmaz aslā ses küstāh

DAL

74

Mefā'īlün Mefā'īlün Fe'ūlün

- 1 Hüdā bizzāt saña 'āşık Muhammed
O māşukluğa sen lāyık Muhammed
- 2 Seni kim taşdik itmez kâzib oldur
Ki sensün muhbir-i şadık Muhammed
- 3 Senüñ bir kez nazar itdüklerüñ hep
Olar ğafletten uyanık Muhammed
- 4 Tabibler bilmedigi derd-i dile
Ki sen oldun ana hâzık Muhammed
- 5 Ezel her kime şundun ise cāmı
Ebed anlarda yok ayık Muhammed
- 6 Senün vechini Hâk vechi görürler
Olanlar can gözi açık Muhammed
- 7 Senün 'aşkuñ odı ile Cemālī
Bütün ser tā kadem yanık Muhammed

74 F:16b(74), S:16b

4b Ki sen oldun F / Sen olundun S

75

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Sāil-i dergāhınım geldüm saña yā Rāb meded
Kalmışam bīkes ġarīb rahm itbaña yā Rāb meded
- 2 Ben haṭā idüp geçürdüm vaktümi 'iṣyānla
'Afv idüp iṣyānumı eyle 'aṭā yā Rāb meded
- 3 Hiç rızāñı arayup ben girmedüm togri yola
Önümi aldı benüm nefis ü hevā yā Rāb meded
- 4 Rū-siyahum 'iṣyān ile yok yüzüm idem niyāz
'iṣyānum yu kalmayam yüzi kara yā Rāb meded
- 5 'Aṣīlıklā cāh-ı şerm içre Cemālī kalmasın
Kurtar anı dest-ğir ol sen aña yā Rāb meded

 75 F:16b(75), S:16b

1b bīkes ġarīb F / bīkes u ġarīb S

76

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

- 1 Seni sen bilmedür pīrden inābetden olan maḵṣūd
Necāt-ı cānı bulmakdur ṣadakatden olan maḵṣūd
- 2 Sivā rengini mir'āt-i gönülden silmek içündür
Çeküp ḥalvetde çilleler riyāzetden olan maḵṣūd
- 3 Kıyās itme ki sen keşf-i kerāmetdür velī olmak
Kamudan öte geçmekdür velāyetden olan maḵṣūd
- 4 Yem-i yoklukda varlık kaṭresi hep mahv olunmakdur
Sed-i nākışluğı aşıp temāmetden olan maḵṣūd
- 5 Cemālī tevḥīd-i sırfuñ rümūzuna irişmekdür
Sülūk içre hidāyetden nihāyetden olan maḵṣūd

77

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Derdidür dermān aramaz derde dermān ehl-i derd
Güc ider āsān kayırmaz güce āsān ehl-i derd
- 2 Raḥat itdürmez aña içindeki derdi anuñ
Gice gündüz itmededür āh ü efgān ehl-i derd
- 3 Ḥamr-ı 'aşkuñ cāmını dōstuñ elinden nūş idüp
Hiç ayıklanmaz olur her demde sekrān ehl-i derd
- 4 Başunı top eyleyüp 'aşkuñ girer meydānına
Oynadur nefse süvār olupda çevgān ehl-i derd
- 5 Cümle 'abdüñ aḥkarıdur ol Cemālī şūretā
Ma'nide 'ālemlere olundı sultān ehl-i derd

78

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Kurb-i yār ister isen sen olgil aġyārdan ba'īd
Şol ki aġyāra yakundur oldı ol yārdan ba'īd
- 2 'Aşık isen senk-i daħl-i münkire baş dutagör
Şakınan bülbul dikenden oldı gülzārdan ba'īd
- 3 Bu vücuduñ içre yol bulup giregör gönline
Bulmıyan gönline yolu oldı esrārdan ba'īd
- 4 Rāh-ı Haḡda durma bir menzilde kat' it cümlesün
Cümlesüni geçmiyen bil oldı dīdārdan ba'īd
- 5 Kūh-i varnı tecellī nūrına yandurmayan
Ey Cemālī oldı o yoklukdaki vardan ba'īd

78 F:17a(78), S:17a

4a cümlesin F / cümle S

5a yandurmayan S / yakdurmayan F

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Merā'īlün

- 1 Lisān-ı hālle can mürği kaçan tende ider feryād
Şanasın bülbul-i şūrīde gülşende ider feryād
- 2 Mekānsız lāne içre da'imā cevlānda iken ol
Anāşır dāmı içinde düşüp bende ider feryād
- 3 Cenāheyni anuñ arşıyla kürsiden geniş iken
Kafes olup bu cism aña ben ü senden ider feryād
- 4 Aña dāne olmuş iken il-i lāhūddaki esrār
Olup bu ğurbet ilünde o efgende ider feryād
- 5 Cemālī mürğ-i rūhuñ bil kesilmez nālesi bir dem
Aña ger itseler cennātı meskende ider feryād

80

Mefā'īlün Mefā'īlün Fe'ūlün

- 1 Hep eşya kul saña sultān Muḥammed
Kamu tenlerde cāna can Muḥammed
- 2 Senüñçün halkolundı herne kim var
Sen olduñ oldu bu ekvān Muḥammed
- 3 'Uṣat-ı ümmetine müjde olsun
Vücuduñ rahmet-i Rahmān Muḥammed
- 4 'Acz itdükleri derdden tabībler
O derde sendedür dermān Muḥammed
- 5 Hākīkatde senüñ 'aşıklaruna
Ki sensin dīn ü hem imān Muḥammed
- 6 Ebed dükenmeyen sır gevherine
Ezelden sensin ana kām Muḥammed
- 7 Senüñ mişlün bulunmaz evvel āḥir
Felek itse nice devrān Muḥammed

- 8 Senüñ na'tünde dil lāldür efendüm
 Çü medh itdi seni Yezdān Muḥammed
- 9 Senüñ iyd-i cemaline Cemālī
 Getirdi cānını kurbān Muḥammed

80 F:17b(80), S:17b

3a ümmetine S / ümmetlerine F

81

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Derdliyam dermāna geldüm yā Resūlallāh meded
Sā'ilem ihsāna geldüm yā Resūlallāh meded
- 2 Kendi k̇ulunum kaḃul it eyleme red sen beni
Sen ulu sultāna geldüm yā Resūlallāh meded
- 3 Ka'be-i vaşlinda iyd-i vechüne ta'zīm içün
Cānumı kurbāna geldüm yā Resūlallāh meded
- 4 Gevher-i esrār-ı Haḫla ṭola bu göṅlüm evi
Yüz sürüp sen kâne geldüm yā Resūlallāh meded
- 5 Toḡduḡun rūyuñ Cemālī göṅli burcundan görüp
Ol meh-i tābāna geldüm yā Resūlallāh meded

81 F:17b(81), S:17b

4a ṭola S / dola F

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

- 1 Nedür derdün ki ey bülbul idersün rüz u şeb feryād
Ne gülşenden cüdā düşdün añı sen eyle gelgil yād
- 2 Hüzünle nāle itdükçe delersün baĝ-ı 'uşşākı
Ne ildensün ki āyā sen bu ilde olmadun hiç şād
- 3 Ezelden 'ālem-i itlakda zevk-i dā'im içreyken
Olunup ruh neden dutdı seni dāmında bu ecsād
- 4 Bir kesret gülşenine iltifatun yok senün aşlā
Bir ile birlik itmeklige itmişdun mi sen mu'tād
- 5 Senün sırrına vākıf olmadı 'ālemde bir kimse
Dilersün kim harāb ola ne kim var şüretā ābād
- 6 Sen aşlından ne idüğün kim olunup da ol kelli
Nedendür bürünüp 'unsur-ı Cemālīlik taşınmak ād

82 F:18 a(82), S:18a

- 1b anı sen F / anı S
 3b ruh neden F / ruhunda S
 3b dāmında S / dāmına F
 4b birlik F / bir S
 6a aşlından F / aşlında S
 6a idüğün S / idüğün F

83

Mefā'ılün Mefā'ılün Fe'ülün

- 1 İrüp Hakkā olunmaqlığa dil-şad
Bulup bir mürşidi andan ol irşād
- 2 Şakın her mürşidüm diyene uyma
Ya nākış ola o ya ehl-i ilhād
- 3 Şıfatda mürşid ammā ba'zısı bil
Nice tālibi itmışdür o ifsād
- 4 Katı güç mürşid-i kāmili bulmak
Meger Hakk itmüş ola aña imdād
- 5 İder irşād kişiyi bir nefesde
Bulunursa mürşid-i kāmil üstād
- 6 İdersün mürşid-i kāmile kulluk
Olursun nefüs esirliğinden azad
- 7 Odur mürşid-i kāmil bil Cemālī
İdebile tarīkini ol icād

83 F:18a(83), S:18a

1a İrüp F / İdüp S

1b andan ol F / olandan S

2b o ya S / ya o F

5b Bulunursa S / Bulunulursa F

Mefā'īlün Mefā'īlün Fe'ūlün Mefā'īlün Mefā'īlün Fe'ūlün

1	Benüm zāhirde bāṭında penāhum
Kuluyum ben añun kim ulu şahım	Muḥammeddür Muḥammeddür Muḥammed
Muḥammeddür Muḥammaddür Muḥammed
2	Anuñ medhinde kaşırdur zebānun
Bu ten içindeki cānumda cānum	anuñ dergahıdur darü'l-emanum
Muḥammeddür Muḥammeddür Muḥammed
3	Ne dem kaldum ise renc ü elemde
Nazīri olmayan lütf u keremde	meded deyince irişdi o demde
Muḥammeddür Muḥammeddür Muḥammed
4	Seherlerde dile kim budur ancak
Derūnun derdinün dermanı mutlak	bu kulundan añı hoşnud ide Hakk
Muḥammeddür Muḥammeddür Muḥammed
5	Yüzün pâyına sür қо kıyl ü kâli
İki'ālemde yardımcı Cemālī	Muḥammedsüz bulunmaz Hakk vişāli
Muḥammeddür Muḥammeddür Muḥammed

84 F:18b(84), S:18a

3a renc ü elemde S / renc elemde F

Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün

1	Olunduñ Hakk'a sen mir'at
Görünür senden ol bizzāt	Muhammed Muştafa Ahmed
Muhammed Muştafa Ahmed
2	Senüñçün oldı bu ekvân
Kamu her câne sensin cân	senüñçün devrider devrân
Muhammed Muştafa Ahmed
3	Cihāna lütfedüp geldin
Vişāle yolu buldurduñ	bu halka Hakkı bildirdin
Muhammed Muştafa Ahmed
4	İmām-ı enbiyā sensin
Habīb-i kibriyā sensin	delīl-i evliyā sensin
Muhammed Muştafa Ahmed
5	Zuhuruñ derdlere dermān
Cemāliñ āyet-i Kur'ân	vücuduñ rahmet-i Rahmān
Muhammed Muştafa Ahmed
6	Kamuđan ibtidā sensin
Bütün nūr-ı Hüdā sensin	dahı hem intinā sensin
Muhammed Muştara Ahmed
7	Cemālī kuluña şāhā
Günāhı kalmaya asla	şefāat eylegil aña
Muhammed Muştara Ahmed

ZAL

86

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 'Aşıka canāna cān virmek gelür cāndan leziz
Zirā kim aña degildür cānı cānāndan leziz
- 2 Derdi içre nice dermān gizlidür 'aşk āhınuñ
Anuñ için olur ol derd aña dermāndan leziz
- 3 Māşukun kahrındadır çün lütfi 'aşık olana
Aña anuñ kahrı olur lütf u ihsāndan leziz
- 4 Nice dursun 'aşık olan āh u nālan itmeden
Ateşün teskin ider yokdur aña andan leziz
- 5 Dū cihānda yokdurur bir şey Cemālī 'aşıka
Dōst cemālını görüp de mest u hayrāndan leziz

86 F:18 b(86), S:19a

2b için olur ol F / çün olur o S

3a kahrındadır S / kahrında F

3a çün lütfi S / lütfi çü F

4b aña F / anuñ S

RA

87

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

- 1 Misāfir gibisin gāfil bu dünyāya gelen gider
Bunuñ naqşına virme dil bu dünyāya gelen gider
- 2 Çü konuñ sen de göçersin ecel hamrından içersin
Ne ekdin ise biçersin bu dünyāya gelen gider
- 3 Bu ebhār-ı bağ-ı sıhhat ider bir gün hazān elbet
Gel itme hiç aña rağbet bu dünyāya gelen gider
- 4 Ola ger bī-hisāb ömrüñ yine āhir olur devrüñ
Duyarsın irciī emrüñ bu dünyāya gelen gider
- 5 Bunu şanma fenāsuzdur bunuñ sonı bekāsuzdur
Her ahvāli vefāsuzdur bu dünyāya gelen gider
- 6 Ne şandiñ sen bu gaddārı saña gül gösterür hārı
Yoğ ider ākıbet vārı bu dünyāya gelen gider
- 7 Bu bir perde-i ibretdür ki zıll-ı şem-i vahdetdür
Görinen kırı keşretdür bu dünyāya gelen gider

- 8 Geçürme vaktini gel sen bitiregör işin erken
Cüdâ olur cânından ten bu dünyâya gelen gider
- 9 Şaķın inkâr ile olma elin tut kâmilün durma
Bugünün yarına koyma bu dünyâya gelen gider
- 10 Tedârik gör gel aç gözün yûri Hakkâ ilet özün
Cemâlî'nin işit sözün bu dünyâya gelen gider

87 F:19a(87), S:19a

3-4 Bu beyitler Fatih nüshasında yer değiştirmiştir.

8a bitiregör işin S / pişiregör aşın F

88

Müfte'ilün Fā'ilün Müfte'ilün Fā'ilün

- 1 Vechini gören kişi vālih ü hayrāndur
Ol mey-i 'aşkun ile dā'ima sekrāndur
- 2 Gönli ki şol kimsenüñ kenz oluna sırrına
Sûret-i anuñ elbet yıkılı virāndur
- 3 Sa'y idüben Kā'be-i vaşlına irişenüñ
Cānı şafāyla senüñ yoluna kurbāndur
- 4 Sendeki ol maḥv olan nola dise ben senüm
Kaṭre ki bahre ire kaṭre de ummāndur
- 5 Cümle dilinden olur ne ki Cemālī dise
Zıra ki gönli anuñ ma'den-i irfāndur

Fā'ilātūn Fā'ilātūn Fā'ilātūn Fā'ilūn

- 1 Ey habīb-i Hāk yüzün nūr burcunuñ mentābıdur
Çekme ki cānāna saçıñ canların kullābıdur
- 2 Āşıkānuñ secdegāhı āsitānundur senūñ
Kible-i Hākđur cebīnūñ kaşların mihrābıdur
- 3 Ber-semā re's-i şerifiñ taht-ı'arz pāyuñ senūñ
Onsekiz bin ālemün özün serāpā kābıdur
- 4 Şād gider ğamla gelen her müşkil anda feth olur
Dergēhūñ erbāb-ı hacātun bir açık bābıdur
- 5 Her ne zenb olsa yuyan rahmet Cemālī bildiğüm
Sen nebiyyül-enbiyānuñ rüy(ı) pāk ābidur

89 F:19b(89), S:20a

4b hacātun F / cānānun S

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Bir gönülde her kaçan kim 'aşk-ı Hāk peydā olur
Ol gönülde her ne varsa māsivā ifnā olur
- 2 'Aşk-ı Hāk ile sivā bir hānede hiç olamaz
Birbiriyle zıddur anlar ola mı yektā olur
- 3 Māsivādan geçmeyen firķat hicābında kalur
'Aşka herkim ki uyarsa vāşıl-ı Mevlā olur
- 4 Sür çıkar dilden sivāyı 'aşk-ı Hākķā uyagör
Bağ saña Hākdan nice sırlar gelüp i'tā olur
- 5 Fark-ı ma'nādur iletür 'āşıkı māşuķa 'aşk
Rūhānī menzil Cemālī 'aşk ile icrā olur

90 F:19b(89), S:20a

5a Fark-ı ma'nādur S / Bir fark-ı ma'nādur F

5b 'aşk ile F / 'aşkla S

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Her kaçan 'aşık şehirde ism-i dōstı yād ider
Şanasın gülşende bir bülbüldür ol feryād ider
- 2 'Aşka düşen bir nefes āsūdelikle olamaz
Āh ü zār itmekligi her rüz (u) şeb mutād ider
- 3 Mālik olur 'aşkı olanlar vücūd ka'lasına
Zirā cenk-i cünd-i nefse ol āña imdād ider
- 4 'Aşkla iden harāb şūretdeki ma'mūrını
Ol harāblıkda derūnun ma'mūr (u) ābād ider
- 5 Ey Cemālī şāh-ı 'aşka ola bir kes kim esīr
Kulluğundan kurtulup da ol anı āzād ider

91 F:20a(91), S:20a

1b bir bülbüldür S/ bülbüldür F

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Hakk'a virüp vārını zāhid aradan çıkagör
Fāni fillāh ol yūri zerk u riyādan çıkagör
- 2 Cennet ārzūsı cehennem korkusu kesrettedür
Vahdet-i sırfa iriş havf ü recādan çıkagör
- 3 Yek göz ile bakagör bu onsekizbin'āleme
Zişt ü zibāyı bırak ağ u karādan çıkagör
- 4 Mihnetün rāhat idüp kahr ile lūtfi eyle bir
Hakk'a küllī teslīm ol çūn ü çirādan çıkagör
- 5 Sen ezelde nidüğün asluñ hakikatçe duyup
Ey Cemālī Hak ile Hak ol sivādan çıkagör

92 F:20a(92), S:20a

1b zerk u : zerk-1 F / rızk u S

3b ağ u kara S / ağ kara F

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 İbret eyle bak baña kaçremde ummān gizlidür
Sen beni şanma tehī cānumda cānān gizlidür
- 2 Bu vücūdum zerre deñlū yok dūrür gerçi benüm
Līk gör añın içinde şems-i tābān gizlidür
- 3 Sūretā bir bendeyim ki cümleden hūr u hakīr
Siyretā bende kamu bende vü sultān gizlidür
- 4 Okuyugör dikkat ile muşhaf-ı vechümde bak
İncil ü Tivrāt Zebūr hem dahı Kur'ān gizlidür
- 5 Ey Cemālī gūş-ı cānuñ ile dinle nuṭkumı
Her kalāmum içre duy tevḥīd-i irfān gizlidür

93 F:20a(93), S:20b

1b cānān F / cān S

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Ğaflet itme yāre-i gönline gel bir çāre gör
Şor anı ehline bak anda nedendür yāre gör
- 2 Merhemi ol yārenüñ kendi içinde gizlidür
Durma anı bir tarīkıyla heman sen yaragör
- 3 Yāresidur gönlinüñ yāresine egle devā
Yāriñ urup yāreñle yāreñle yāreñ şaragör
- 4 Ğayri yāreler gibi sen sanma gönül yāresün
Tıbca gelmez bil ol yāre tedbīr u tımāragör
- 5 Derd-i dile hamdulillah buldı derdiyle devā
Bu Cemālī-i derdmend ü mücrim ü bī-çāregör

94 F:20b(94), S:19b

2b tarikıyla S / tarik ile F

Müstef'ilün Müstef'ilün Müstef'ilün Müstef'ilün

1	Ḥaḳḳın yolun arar iseñ
Andan nişan şorar isen	dilde nihān içindedür
herbir nişān içindedür
2	Senden yakındur ol saña
Senden yüri sen var aña	şanma anı senden cüdā
ol sende cān içindedür
3	Ansuz degül arz ü semā
Zann itme bir yirde ola	anuñla tolı her arā
ol bī-mekān içindedür
4	Her yüzden oldur görinen
Her şeyi oldur bürinen	her gözden oldur hem gören
her anda ān içindedür
5	İşit Cemālī'nin sözün
Ḳo ğafleti aç cān gözün	añla ḥaḳīḳatçe özün
gör Ḥaḳ ayān içindedür

95 F:20b(95), S:20b

4a oldur görinen F / odur görinen S

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

- 1 Olan Hāk vaslına t̄ālīp yolunda ol mukīm ister
Gıceyi gündüze katıp ana sa'y-i azīm ister
- 2 Erenler izin izleyüp çiziden çıkmaya taşra
Anıñ yürüdüğü dā'im sırat-ı müstakīm ister
- 3 Girüp mekteb-i irfāna ala ders kendi kendinden
Ledünnī 'ilmüñ okuya o 'ilme o 'alīm ister
- 4 Gönül Tūr'unda ilhāmat tecellīsi zuhūr ide
Bu cism içre anuñ Mūsālayın cānı kelīm ister
- 5 Cemālī māl ü evlād hübbini küllī yuya dilden
Sivādan cümle arınup anuñ kalbi selīm ister

96 F:20b(96), S:20b

2a çiziden F / çizgiden S

3b o 'ilme o 'alīm ister S / o 'ilm vü o 'alīm ister F

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Yâ Resulallāh kamu derde devā senden olur
Her haṭānun 'afvına luṭf u 'atā senden olur
- 2 Rehberisün sen derūnlar rāhınuñ ey nūr-ı Hāk
Her hicāb ref' olunup vasl-ı Hüdā senden olur
- 3 Taht-ı levlāk üzre iclās eyledün izzet ile
Bendeñiz bīkeslerüz ihsān şehā senden olur
- 4 Hāk ezel çün kim seni etmiş şefāat ma'deni
Havf olanlardan eminlige recā senden olur
- 5 Şöyle düşkündür Cemālī derdmendün ya Nebī
Kimseden olmaz meded ancak ana senden olur

97 F:20a(97), S:21a

3b Bendeniz bīkeslerüz S / Nide ger bīkeslerüz F

4b Havf olanlardan S / Havfı olanlar F

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Şol ki kāmīl mürşidi bulup da pīr-perver olur
Ol zen-i nefsinī başup bil ki gerçek er olur
- 2 Zülmet-i hubb-i sivādan kendini pāk idenün
Gönli anuñ Hakk tecellīsi ile enver olur
- 3 Bātını meyhānesi bezmine ayak başanuñ
Sākısı Hakk hamri ilham gönli de saġār olur
- 4 Her ülümü okuyan bir noktadan bī-harf ü şavt
Rāze mahrem olunup ol vāris-i Haydar olur
- 5 Alımıyan ta'lim-i esmāyla müsemmadan haber
Şüretā ādem velī ma'nāda bil ol hār olur
- 6 Kāmīl insān kabzına giren olur şāf zer gibi
Aña ol kabza Cemālī kibrit-i aḥmer olur

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Kāmil insān vechini Ḥaḵḵ vechine mir'āt ider
Gösterüp andan yüzün 'uṣṣāka keşf-i zāt ider
- 2 Tevhīd-i zātına bir kulun ki Ḥaḵḵ irgüre
Nefy idüp kendinde Ḥaḵla Ḥaḵḵı ol isbāt ider
- 3 Kurb-ı Ḥaḵda olanı ebrār ne mümkün anlamak
Aña işyāndur ki anlar herne ki ta'āt ider
- 4 Varlığın Ḥaḵḵ varlığında ol ki mahv itmiş ola
Ḥaḵḵ idüp her işi andan ānı bir ālāt ider
- 5 Ey Cemālī şol ledünnī ilmini okuyana
Nakş-ı eşyāyı aña Ḥaḵḵ bī-huruf āyāt ider

99 F:21a(99), S:21a

1b zāt S / raz F

2a irgüre S / irişdüre F

5a okuyana F / okuya ana S

Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün

1	Mey-i 'aşkıyla sekrānuz
Cemal-i yāre hayrānuz	bize 'Uşşākiler dirler
bize 'Uşşākiler dirler
2	Erenler rāhına girdük
Biz ıtlak mülkine irdük	ıl-i kaydun 'ubūr itdük
bize 'Uşşākiler dirler
3	Konuldu 'āşık ismimüz
Bozuldu bend-i resmimüz	yoğ oldu var cismimüz
bize 'Uşşākiler dirler
4	Virerüz baş ile cānı
Değişdük derde dermānı	bulanuz cānda cānānı
bize 'Uşşākiler dirler
5	Değüldür Hakk nihān bize
Gerekmez dū cihān bize	her eşyādan 'ayān bize
bize 'Uşşākiler dirler
6	Duyunca sırr-ı esmādan
Okuduk ağ u karadan	haber aldık müsem mādan
bize 'Uşşākiler dirler
7	Bize bizden idüp devri
Bir itdük lutf ile kahrı	çıkardık Hakkā dek seyri
bize 'Uşşākiler dirler

- 8 Geçilüp menzil-i firkaat yār ile bulmuşuz vuslat
Biz itdük kesretî vahdet bize 'Uşşākîler dirler
- 9 Kapulmazuz kerāmata tutulmazuz makāmata
Biziz bizsiz iren zāta bize 'Uşşākîler dirler
- 10 Cemālî cümleden geçdük o cem'ül-cem'e biz irdük
Gerü farka dönüp geldük bize 'Uşşākîler dirler

100 F:21b(100), S:21b

- 3a yoğ oldı var cismimüz S / bozuldı bend-i resmimüz F
3b Bozuldı bend-i resmimüz S / yoğ oldı var-ı cismimüz F
4a Vireruz F / Virenüz S
4a bulanuz S / bularuz F
10b Gerü S / gir F

101

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

- 1 Beni mecnūn iden siz şanmañuz bir hūsn-i Leylā'dur
Beni hayrān ü sergerdān iden bir özge sevdādur
- 2 Benüm ma'sūkumuñ zātı ne fikr olur ne hūd temsil
Ben aña'āşıkum ki ol kamu şeyden müberrādur
- 3 Anuñ mümkün degildür künh-i zātına 'aqlırmek
Bilür kendisini kendi o kefsiz şöyle yektādur
- 4 Benüm ma'sūkumuñ 'āşıqları 'aqlıyla yār olmaz
Olar 'aşkuñ meyüñ nūş eyleyüp sermest ü şeydādur
- 5 O ma'sūku Cemālī dileyenler terk ü tecrīddür
Olaruñ istegi aşla ne dünyādur ne 'ukbādur

101 F:21b(101), S:22a

2a hūd S / huş F

Mefā'īlün Mefā'īlün Fe'ūlün

- 1 Hüdānun cāy-ı bī-cāsı gönüldür
Meārif-i 'arş-ı a'lāsı gönüldür
- 2 Mūsā-yı cāna andandur tecellī
Anuñ bil Tur-i Sīnāsı gönüldür
- 3 Olup gavvaş aña dalagöresün
Ḥakīkat dūrri deryāsı gönüldür
- 4 O källe fetholunmaz hälle olur
Ezel sırrı muammāsı gönüldür
- 5 Cibāl-i Kaf'-ı sīret bu vücuddur
O Kafıñ mürğ-i 'Ankāsı gönüldür
- 6 Erenler bezmi içre nūş olunan
O hamrun cām-ı ma'nāsı gönüldür
- 7 Gören andan görür Ḥakķı Cemālī
Ki mir'āt-i mücellāsı gönüldür

Müstef'ılün Müstef'ılün Müstef'ılün Müstef'ılün

- 1 İster isen cānānı sen başıyla cānuñ terkin ur
‘Azm eyle anuñ ilüne her dū cihānuñ terkin ur
- 2 Yār ile yār olmaklığa ağıār gerekmez arada
Sen yūri var bīgāne vū hem āşinānuñ terkin ur
- 3 Gel nevm-i ğafletden uyan ten içre aç can dīdesün
Eşyāya bak yek göz ile ağ ü karanın terkin ur
- 4 Mürğ-i rūhuñ uçmaklığa aslı olan lānesine
Kırup ta'bīat dāmını ne'is ü hevānuñ terkin ur
- 5 Sen sende yok olmayıcak Hakk var olunmaz sende bil
Küllī vārından çek elüñ nām u nişānun terkin ur
- 6 Hāce-i Hakk olunuban sermāye it Hakk derdini
Tahsīl idüp bī-kāmlığı aşşı ziyānuñ terkin ur
- 7 Gelgil Cemālī ‘ārif ol düşme taşarruf kaydına
İr menzil-i emniyyete havf ü recānuñ terkin ur

103 F:22a(103), S:22b

2b var S / hep F

5b Külli S / Küll-i F

6a Hāce-i Hakk S / Hāce-i ‘aşk F

6a Hakk derdini S / hod derdini F

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Şer'-i pāke uy selāmet andadur
Hem bidāyet hem nihāyet andadur
- 2 Şer'i terk iden dalālet içredür
Anı terk itme hidāyet andadur
- 3 Şer'i şanma sen niẓām için heman
Hak̡k yola evvel delālet andadur
- 4 Ger hak̡ikat içre baştinsa kadem
Yine şer'a uy ki rāhat andadur
- 5 Şer'i kal'a it hak̡ikat ceşşine
Bil anı hıfz ü hirāset andadur
- 6 Vahdete göre ikilik ise de
Dutagör şer'i saādet andadur
- 7 K̡o Cemālī sen hak̡ikat cem'ini
Fark-ı şer'a gel temāmet andadur

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Cām-ı aşkun mestiyem zerķ u riyā bilmem nedür
Dāhil-i emniyyetüm havf ü recā bilmem nedür
- 2 Terk ü tecrīde irüşüp olmuşam kayddan halās
Dü cihāndan geçmüşüm hubb-i sivā bilmem nedür
- 3 Sırra vākıf olunıcak vahdet itdüm keşreti
İkilikden çıkmışam şāh ü gedā bilmem nedür
- 4 Her neye bakşam görinen kendi yüzümdür baña
Hep ben oldum gayrı yok vaşl ü cüdā bilmem nedür
- 5 Ey Cemālī derd-i Hakk her derde dermanmış meger
Ben o derdi bulalı derd ü devā bilmem nedür

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 'Aşk-ı canāna düşüp cāndan şu kim 'āşık olur
Can virüp yolunda bürhān gösterüp şādık olur
- 2 Dūd-ı āhı 'āşıkun eflāka nice çıkmasun
Od-ı aşk ile derūnı hānesi yanık olur
- 3 Nūş iden 'aşkun şarābun esrik olur dāimā
Şanmanuz bir lahza esriklikden ol ayık olur
- 4 Bāis-i rif'atdürür dōstdan gelen bār'āşıka
Zira anı çekerek dōst vaslına lāyık olur
- 5 'Akla sığmaz nuṭk iderse 'āşık olan nola kim
Anun ağzundan Cemālī gāhi Hakk nāṭık olur

106 F:23a(106), S:23a

3a Nūş iden S / Nūş idüp F

5a nola kim S / kula kim F

107

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 'Aşık olan dāim āh ü zār ider
Zira 'aşk anuñ içün pür-nār ider
- 2 'Aşk komaz 'āşıkı hiç raḥata
Gicelerde subḥa dek bī-dār ider
- 3 Anlanur bir derd degüldür derd-i 'aşk
Sanma o derdi ṭabīb tīmar ider
- 4 Derd-i 'aşka yine derdidür devā
Yokdur andan özge aña kār ider
- 5 'Aşk ider dermanı çok çok bil aña
Kimde kim ol derdini iksār ider
- 6 Setr olunmaz 'aşka her kim ki düşer
Elbet anı halka o izhār ider
- 7 'Aşk alup aḡyār içinden 'āşıkı
Ey Cemālī yārla ānı yār ider

107 F:23a(107), S:23a

7b yārla S / yār ile F

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Cān gözün açup cemālullāhı gör
Görmeyendeki celālullāhı gör
- 2 Dinle gūş-ı Hakkıle ko gafilēti
Her ağız söyler makālullāhı gör
- 3 Teşne-dil gezme yūri sen serserī
Andaki havz-ı zülālullāhı gör
- 4 Çık avamlıktan bāşagör neufsini
Haşlara karış ricālullāhı gör
- 5 Bak ne şan'at eylemiş ol bī-zevāl
Nakş-ı ādemde kemālullāhı gör
- 6 Mūsā-veş olsun tecellī rūhına
Sendeki Tur-ı cibālullāhı gör
- 7 Ey Cemālī nice bir firkatdesün
Firkat içinde vişālullāhı gör

108 F:23a(108), S:23a

7b vişālullāhı S / cemālullāhı F
2a Hakkıle F / Hakkıle S

Mefā'ilün Mefā'ilün Fe'ülün Mefā'ilün Mefā'ilün Fe'ülün

1	Şakınmaz cān atılır nār-ı 'aşka
Şadāsızca yakar canı o hırka	gönül şem'-i cemāl pervānesidür
gönül şem'-i cemāl pervānesidür
2	Diler bulmaklığa ol vaşl-ı cānan
O nāra yanmamaga yôkdur imkân	anınçün aramaz hiç baş ile can
gönül şem'-i cemāl pervānesidür
3	Şanırsun şureta yanmak memâtı
O yanmayınca bulamaz necâtı	anuñ ma'nāda yanmağdur hayâtı
gönül şem'-i cemāl pervānesidür
4	Ne dürlü nuş iderseñ 'āmil olmaz
O yanmamaga bir şey hāil olmaz	aña dostluk idene kâil olmaz
gönül şem'-i cemāl pervānesidür
5	Söner nārı anuñ yandıkça oda
Cemālî hāl-i dil girmez hudūda	o yandıkça irişür nice cūda
gönül şem'-i cemāl pervānesidür

109 F:23b(109), S:23b

2b yanmamaga F / yanmaga S

Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün

- 1 Bana şūrī ve ma'nā feyzi cümle Muştāfadandur
Ne kim kulda bulına şāhı itdigi 'atādandur
- 2 Açılması için cānlar gözine tūtiyā olan
Anuñ başdığı yerlerde olunan hāk-i pādandur
- 3 O bir sultān-ı ma'nādur ki zātı ta'rīf olunmaz
Cihānun şāhları hep aña nisbetle gedādandur
- 4 Bakıcak Hakk göziyle Hakk 'ayānen görünür andan
Cemāl-i enveri bil āyine-i Hakk-nümādandur
- 5 Cemālī ol nebiyyul-enbiyāyı gördi hāl ile
Vücūd-ı pāki hep ser tā kadem nūr-ı Hüdādandur

111

Mefā'īlün Mefā'īlün Fe'ūlün

- 1 Sivā dutmaz Hüdāyı isteyenler
Cihānı kor likāyı isteyenler
- 2 Dün ü gün artdırur derd-i derūnuñ
O dertdeki devāyı isteyenler
- 3 Çeker şüretde her dürli cefāyı
Ki ma'nāda şefayı isteyenler
- 4 Zımnla eylemez aşlā ibādet
Hak̄k üzre ki rızāyı isteyenler
- 5 İrişdürür fenāya külli vāruñ
Fenā içre bekāyı isteyenler
- 6 Olur her şey'e bīgāne ebed ol
Ezelki āşināyı isteyenler
- 7 Ayırmaz gönlini Hak̄dan Cemālī
Gelen Hak̄dan şadāyı isteyenler

111 F:24a(111), S:24a

5a İrişdürür F / İrişdür S

5a külli vāruñ S / küll-i vāruñ F

112

Fā'īlātūn Fā'īlātūn Fā'īlūn

- 1 Tende her can vaşl-ı cānān ārzūlar
Bülbül elbet verd-i handān ārzūlar
- 2 Derd arar dermān içinde ehl-i 'aşk
Şanmañuz anı ki dermān ārzūlar
- 3 Zāhid aḥmaklıkla dīdārı koyup
Cennet içre ḥur ü ğilmān ārzūlar
- 4 Şol vücūdı Mışrına sultān olan
Yūsuf-veş pir-i Kenān ārzūlar
- 5 Mürğ-i rūḥuñ 'aşkla perlendiren
Menzil-i lāhutda cevln ārzūlar
- 6 Kurtaran ḥayvāniyyetden özini
Dutmağa el kāmīl insān ārzūlar
- 7 Ey Cemālī dīde-i cānuñ açan
Cümle yüzden Ḥakkı seyrān ārzūlar

113

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

- 1 Gelüp er bezmine bir cām içen mest-i müdām olur
Geçüp o nām ü ārıdan bu halk içre melām olur
- 2 Şu kim 'ārif-i Hakk olup da olunılan ehlullāh
Anuñ üzerine iki cihān mutlak harām olur
- 3 Reh-i Hakkda olan menzillerün kaṭ'eyleyüp hepsiñ
İrüp telvinde temkīne kemālinde temām olur
- 4 Olunup Hakkla Hakkda gelen 'abdiyyete sonra(dan)
Olur hāşşıyla hāşş hem ol 'avāmıyla 'avām olur
- 5 Cemālī mürşid-i 'ārif bil irşādında tām olmaz
Olunan mürşid-i sālīk bil irşādında tām olur

113 F:24b(113), S:24b

3b İrüp telvinde temkīne F / İrüp temkīnde telvine S
4a gelen S / gelan F

114

Müstef'ılün Müstef'ılün Müstef'ılün Müstef'ılün

- 1 Bir mürşidüñ dut gel elün ol nākısı kāmıl ider
Kālīñ senüñ hāl eyleyüp ilmüñ ile'āmil ider
- 2 Hakkun yolunda öñüne mürşid delīl olup senüñ
Kaṭ'-i menāzil itdirüp Hakkā seni vāşıl ider
- 3 Tevhīdüñ envārı ile gönlüñ evin pür-nūr idüp
Mürşid dilinden māsiva zulmatını zāil ider
- 4 Dilden ledünnī ilmini ezberledür mürşid saña
Ebced daḥı bilmez iken her ilm ile fāzıl ider
- 5 Kuldan Hakkā Hakkdan kula yolu Cemālī buldurup
Cem'e ve fark-ı sāniye mürşid seni nāil ider

114 F:24b(114), S:24b

3b dilinden S / dilinde F

4a ezberledür S / ezberledüp F

4b ilm ile S / ilimle F

115

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Sōfiyā yokla nedür hālını gör
Hāline benzer mi bak kālīni gör
- 2 Şanma sen kim söz ile biter işin
Ko sözi vü resmi ef'aliñi gör
- 3 Māsivā ile mi yohsa Hākla mı
Gel ara gönlinüñ işgālını gör
- 4 Zen iken renk eyledi nice ere
Pek şakın sen dünyānuñ ālini gör
- 5 Bunca eyyām bunda tahşilün nedür
Neyle geçdi ömrinüñ sālīni gör
- 6 Cānı cānāna irüşdürmek gerek
Yüri āña anuñ īsālını gör
- 7 Gel dilün pak it Cemālī yohsa kim
Sen ne tāt ü hırka vü şālını gör

115 F:24b(115), S:24b

2b vü resmi F / dur resm-i S

116

Mef'ülü Mefā'ilün

Mef'ülü Mefā'ilün

1	Ġafletden uyar cānı
Bulmaqlıġa cānānı	bir mürşid elüñ dutvar
bir mürşid elüñ dutvar
2	Bu ile niye geldüñ
Andan ne ħaber alduñ	sen anı kime şorduñ
bir mürşid elüñ dutvar
3	Mürşid yolı bildirür
Maqsudına irgirür	Ĥaġķı saña buldurur
bir mürşid elüñ dutvar
4	İlmiyle olur şanma
Bunlar ile aldanma	âmāline tayanma
bir mürşid elüñ dutvar
5	Rehbersüz olunmaz bu
Ķo her işi gel yāhū	fikri dilden yū
bir mürşid elüñ dutvar
6	Cān durur iken tende
Dut ġūşunı bu pende	Ĥaġķı bulagör sen de
bir mürşid elüñ dutvar
7	Dinle bu Cemālī'den
Eksikligini bil sen	dime ki temāmum ben
bir mürşid elüñ dutvar

116 F:25a(116), S:25a

7b Eksikligini F / Eksiklügi S

117

Müstef'ilün Müstef'ilün Müstef'ilün Müstef'ilün

- 1 Dostum senüñ derdüñ benüm her derdümüñ dermānıdur
Güçlikligün anlanılan her gücümüñ asānıdur
- 2 Herdem gözümden kanlı kanlı dökülen yaşlar ki var
Deryā-yı aşkınuñ senüñ anlar dūr ü mercānıdur
- 3 Kesmez fiğanuñ bir nefes bu mürğ-i cānum ruz (u) şeb
Bāğ-ı vişālün gülünüñ ol bülbul-i nālānıdur
- 4 Aşkuñ şerābı çün ezel içildi destinden senün
Bende ebed ayılmayan sekrān anuñ sekrānıdur
- 5 Mümkün midür ma'mūr ola vīrāne gönlüm bir dağı
Zirā ki o esrār-ı aşkuñ gencinüñ virānıdur
- 6 Bildi Cemālī giremez cān vermeyen meydānına
Ol meydānun sırdur tobi aşkuñ da hem cevğānıdur

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

- 1 Yüri cānān yolūñ başıyla cānından geçenden şor
Vatan-ı aşlıyi iki cihānından geçenden şor
- 2 Nişānda kalana şorma o bilmez bī-nişān sırruñ
Anı yoklığa irüp her nişānından geçenden şor
- 3 Nedür Mi'rāc-ı rūhānī ki irer mā'şuka'āşık
Bunı Hakkı'ayān görüp gümānından geçenden şor
- 4 Ezel Hakla olan bāzār-ı 'aşkı sen duyam dersen
Kamudan el çeküp aşşı ziyānından geçenden şor
- 5 Cemālī cem'e irüp sonra farka gelmenüñ aşlı
Bulup temkīnde telvīn vakt ü ānından geçenden şor

118 F:25b(118), S:25b

5a aşlı F / hālūñ S

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

- 1 Nazār idüp kapılmaz dünyā vü 'ukbāya 'āşıkklar
Ne hūriye ider meyli vü ne tūbāya 'āşıkklar
- 2 Gönülde kuruben bezmi iĉerler hamrını 'aşkun
Olup da mest ü lā yu'kal döner şeydāya 'āşıkklar
- 3 Fenā bāzārı içinde ziyāna sūdı virüp de
Virürler anda nakd-i vārını yağmaya 'āşıkklar
- 4 Olar bir katre iken olunurlar baħr-i bī-pāyān
Katup katre-i fer'ūñ aşl olan deryāya 'āşıkklar
- 5 Cemālī vahdete irüp kamudan çekmiş el onlar
Karışmazlar bu keşretde olan gavgaya 'āşıkklar

119 F:25b(119), S:25b

la kapılmaz F / kapulmaz S

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Al haber cānlarda cānan gizlidür
Katrelerde baħr-ı ummān gizlidür
- 2 Yol bulagör kulluġına gönliñe
Zīre dil tahtında sultān gizlidür
- 3 Sen vücūdñ zulmetinün Hızır ol
Ara anda Ab-ı Hayvān gizlidür
- 4 Gevher-ikān-ı ezel bil sendedür
Bul ki ol gevherde ol kān gizlidür
- 5 Bakagör Hāk gözle insān naķşına
Oku o naķş içre Kur'an gizlidür
- 6 Hākla ört eşyāyı küfr-i haşşa ır
Ol küfürde münci-i iman gizlidür
- 7 Ey Cemālī eyle taķşil derd-i Hāk
Cümle derde anda dermān gizlidür

120 F:25b(120), S:25b

- 2a kulluġına F / kulluġla S
4b ol gevherde S / o gevheri F
7a eyle taķşil F / taķşil eyle S

Mefā'īlün Mefā'īlün

Mefā'īlün Mefā'īlün

1	Nider dünyā vü'ukbāyı
Bırağur ğayrı sevdāyı	olanlar t̤ālib-i dīdār
olanlar t̤ālib-i dīdār
2	Olup 'aşk ile mestāne
Kıyanlar baş ile cāna	girerler rāh-ı cānāna
olanlar t̤ālib-i dīdār
3	Duramaz durayım dirse
Unutmaz cennete girse	o ağlar urmadan kimse
olanlar t̤ālib-i dīdār
4	Bulamaz kendine hiç yār
Aramaz nām ü şān ü ar	olur herşey ana aġyār
olanlar t̤ālib-i dīdār
5	Cemālī 'akla uymazlar
Yoğ u vāra kapılmazlar	ziyān u sūdı saymazlar
olanlar t̤ālib-i dīdār

121 F:26a(121), S:26a

3a dirse F / dise S

3b Unutmaz S / Unmaz F

4a kendine F / kendiye S

Mefā'īlün Mefā'īlün Fe'ūlün

1. Muḥammed muktedā-yı enbiyādur
Muḥammed rehnümā-yı evliyādur
2. Şıfātuñ rehberi sāir nebīler
Muḥammed rehber-i zāt-ı Hüdādur
3. Tabībler bilmedigi derd gönüle
Muḥammed şeksiz ol derde devādur
4. Vücūdı dü cihāna rahmet ānuñ
Muḥammed mazhar-ı feyz-i Hüdādur
5. Güneş zerre degildür āña nisbet
Muḥammed nūr-ı vech-i kibriyādur
6. Ne kim var andan oldı āña varur
Muḥammed ibtidā vü intihādur
7. Gören Hakkı görür andan Cemālī
Muḥammed āyine-i Hak-nümādur

123

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

- 1 Gözi Leylā cemālūñ görmeyen Mecnūn'ı neylerler
Eli yār vaşlına irişmeyen meftūnı neylerler
- 2 Şu kim āh ile zāruñ sem'-i cānāna irişdürmez
Anuñ kim gice gündüz itdiği boş onu neylerler
- 3 Sivā jengini mir'āt-ı dilinden silmeye sōfī
Riyāzat genci içre çekdiği efsūnı neylerler
- 4 İl-i aşliyyesi derdi ile mahzūn olandur er
Bu ilde mesrūr olayum diyen mahzūnı neylerler
- 5 Cemālī cennet-i irfāna giren 'āşıkān bugün
Yarınki va'd olan cennet dinilen günü neylerler

123 F:26b(123), S:26b

- 3a jengini F / rengini S
 3a silmeye S / silmez F
 3b çekdiği P / çekdüğü S
 4a İl-i S / İli F
 4a aşliyyesi F / aşliyye S

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Bir gönül kim her kaçan ağıyardan halvet olur
Bulunur yār anda ol dil hāne-i vuşlat olur
- 2 Mā'ni olmaz keşretün ahvāli vahdet ehlüne
Vahdete yol bulana keşret dahı vahdet olur
- 3 Nefse bir bildiricek her miñnet ile rāhatı
Rāhat ü miñnet o menzil içre hep rāhat olur
- 4 'Akl ile zāhid nice anlayabilsün 'āşıkı
Gāh olur 'āşıkda kâle gelmeyen hālet olur
- 5 Ey Cemālī "fakrı fahri" sırrına irişegör
Ol fakrda bil ki hiç dükenmeyen devlet olur

124 F:26b(124), S:26b

1a Bir S / Bu F

1b ol dil S / ol F

5a fakrı fahri S / fakru fahri F

Müfte'ilün Fā'ilün

Müfte'ilün Fā'ilün

1	Gir derūnuñ yoluna
İr vaṭan-ı aşlına	sende sen eyle sefer
sende sen eyle sefer
2	Ḥubb-ı sivāyı koyup
Dōst ilüne azm idüp	her dū cihāndan geçüp
sende sen eyle sefer
3	Sen kıyuben cānıña
Dildeki seyrānına	aç yolu cānānıña
sende sen eyle sefer
4	Nefs-i şūmuñ define
Perdelerüñ refine	sırr-ı rūhuñ nefine
sende sen eyle sefer
5	'Aşk ile uyanmağa
Dōst yüzine bakmağa	cān gözünü açmağa
sende sen eyle sefer
6	Şūretüñ ola nihān
Kalmaya sende gümān	sīretüñ ola ıyān
sende sen eyle sefer
7	Gezmek ile baḥr ü ber
Dinle Cemālī ne dir	şanma ki sen iş biter
sende sen eyle sefer

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

- 1 Bizüm bezmimiz içre içilen vahdet şarābıdur
Cigerler kim yana'aşk odına anuñ kebābıdur
- 2 O bezmüñ bekrīsi olanların Hakk gencidür gönli
Olar şüretde anuñın harab ender harābıdur
- 3 O bezm ehlinüñ açıkdur içünde dīde-i cānı
İyānen dōstı görürler olar bil bī-hicābıdur
- 4 Oları Hakk bilür ancak bu halkın hiçbirini bilmez
O bezmüñ esrini bil mazhar-ı taht-ı kıbābıdur
- 5 O bezm ehli çıkarmış menzılüñ başa virüp başı
Cemālī olaruñ ayakları altı tūrābıdur

126 F:27a(126), S:26b

2b anuñın F / anuñ içün S

Mefā'īlün Mefā'īlün Fe'ülün

- 1 Ne dem can bülbüli efgāna başlar
O dem dil gülleri handāna başlar
- 2 Düşüp Hakk derdine bulan tabībün
O derde derd ile dermāna başlar
- 3 Kimi kim tahrik ider hālet-i 'aşk
Giderüp sabrı ol devrāna başlar
- 4 Kıran can mürği dām-ı unşurını
O kudsiler ile cevlāna başlar
- 5 Cemal kābesinün iydine iren
O cānāna cānuñ kurbāna başlar
- 6 Koyan hāne-i gönle 'aşk odını
Duramaz ol zār u giryāna başlar
- 7 Dili gencīne-i esrār olanuñ
Demādem şūreti vīrāna başlar

- 8 Giren ‘āşık ki meydānına ‘aşkuñ
Başuñ tōp eyleyüp çevgāna başlar
- 9 Uyanan hāb-ı ğafletden Cemālī
Kamudan yār yüzün seyrāna başlar

127 F:27a(127), S:27a

- 1a efgāna F / nālana S
- 3a ider S / ide F
- 4a mürġi S / mürġ S
- 6b zār u giryāna F / zār-ı giryāna S
- 9a hāb-ı ğafletden S / hāb u ğafletden F

Müstef'ilün Müstef'ilün Müstef'ilün Müstef'ilün

- 1 Uşşāk-ı Hakkun kametüñ çillesi 'aşkuñ yāy ider
O anları anmā ki ok-veş toğrı ser-tā-pāy ider
- 2 Uşşāka hīç mümkün midür kim itmeye āhıyla zār
'Aşk olaruñ dağlayarak bağrını misl-i nāy ider
- 3 Dāim temevvüc itdirür deryā-yı gönle bād-ı 'aşk
'Aşk ehli durmaz anuñçün gör ki hūy u hāy ider
- 4 Anda bulunmaz māsivā yaķar ānı hep mahv ider
'Aşkuñ odı kanğı dile düşüp de anı cāy ider
- 5 Kimde ki 'aşk itse zuhūr elbet Cemālī tuyulur
Zirā bil bu halk içinde 'aşk anı rüsvāy ider

128 F:27b(128), S:27b

- 1a çillesi F / cümlesi S
 1a yāy F / nāy S
 1b toğrı S / doğrı F
 3b hūy u hāy S / hūy-ı hāy F
 4b dile düşüp F / düşüp S
 5a tuyulur S / duyulur F
 5b Zirā bil F / Zirā ki bil S

129

	Müstef'îlâtün	Müstef'îlâtün
1	Kân-ı tarîkat 'Ayn-ı hakikat	'Uşşâkîlerdür 'Uşşâkîlerdür
2	'Aşk ile hergâh 'Ârif u âgâh	cândan iden âh 'Uşşâkîlerdür
3	Tarîk-i sûret Erbâb-ı dikkat	mâlik-i sîret 'Uşşâkîlerdür
4	'Aşk ile dolan Derdi em kılan	derd-i dil olan 'Uşşâkîlerdür
5	Cânıñı viren Cânâna iren	mejdâna giren 'Uşşâkîlerdür
6	İç yüzi Leylâ Mecnûn u şeydâ	taşrası ammâ 'Uşşâkîlerdür
7	Yolında mâhir Gönlüne nâzır	her demde hâzır 'Uşşâkîlerdür

- 8 Esrāra mahrem nüsha-i aẓam
Kaṭre içre yem ‘Uṣṣākīlerdür
- 9 Aşlını duyan nefsiñi bilen
Yezdānı bulan ‘Uṣṣākīlerdür
- 10 Haḳda yog olan Haḳla var olan
Her yire dolan ‘Uṣṣākīlerdür
- 11 İṣit Cemālī zāt-ı kemāli
Haḳkuñ ricāli ‘Uṣṣākīlerdür

129 F:27a(129), S:27b

2a iden S / ider F

4a dolan S / tolan F

10a yog olan F / yok olan S

130

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

- 1 Bu halk ile aduv olur o kim Hakkuñ habibidür
Bāid olur kamu şeyden o Hakkuñ çün karibidür
- 2 Bu ilde gönli içinde iruşen Hakkā oldur kim
Ezel ilünde o kimuñ ki rühānī naşibidür
- 3 Ene'l-Hak'dan urup dem el çeken Mansurlayın cāndan
Anuñ mūsıl-i yarı dārda zülf-i yārda ipidür
- 4 Hakikat dūrleruñ dermeklige ğavvāşı isen señ
Dalagör gel mahalli anlaruñ dil bahri dibidür
- 5 Düşüp derd-i dile dermān arar iseñ ana āşık
Yüri gelgil Cemālī'ye anuñ o bil tabibidür

130 F:28a(130), S:28a

1b şeyden S / işden F

3b ipidür S / aynidür F

4a ğavvāşı S / ğavvāş F

131

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

- 1 Hākīkat rāzını ol kimse kim ketm itmeyüp söyler
O sirru'llāh emānet olduğunı bilmeyüp söyler
- 2 O rāz nā-ehle söylense telef ider anı ol bil
Anuñ ehli anı nā-ehle şanma bilmeyüp söyler
- 3 O rāzuñ ehli olanlar anı cānı gibi gizler
Kıyās itme ki anı herkese ol durmayup söyler
- 4 O rāza mahrem olmaklığı zannetmen ki āsāndur
Anı olanlara şor kim ne güçlükler anup söyler
- 5 Cemālī'nün bu sözlerden murādı ārif-i Hākka
Şakın siz anı hiç nādāna duyurmañ deyüp söyler

Müstef'ilātün Müstef'ilātün

- 1 Sōfi ko halkı uzlet idegör
Gönlün sivādan halvet idegör
- 2 Hiç emin olma nefis iğvasından
Da'imā havf ü haşyet idegör
- 3 Sultānını bil kulluğunu duy
Bāb-ı rızāda hizmet idegör
- 4 Hakkın yolunda almağa menzil
Nevm ü ekilde killet idegör
- 5 Bil sen ne işe geldün bu ile
'Arif-i Hakla sohbet idegör
- 6 Aldanma yuri bir şey ile hiç
Hakka irince gayret idegör
- 7 Sa'y it bu hāle iriş Cemālī
Kesretde sen de vahdet idegör

132 F:28a(132), S:28a

-
- 2b havf ü haşyet S / havf-ı haşyet F
4a menzil F / menzili S
4b Nevm ü ekilde F / Nevm-i ekilde S

133

Müstef'ılün Müstef'ılün Müstef'ılün Müstef'ılün

- 1 İki cihāndan el çeker Hāk 'aşkına kim ki düşer
Başıyla cānından geçer Hāk 'aşkına kim ki düşer
- 2 Aramaz olur ar ü nām terke irüp olur melām
Āhıyla zār ider müdām Hāk 'aşkına kim ki düşer
- 3 'Aşkıyla tōlıdur dili fark eylemez sağ u solı
Halk içre adıdur deli Hāk 'aşkına kim ki düşer
- 4 Bī-bāde o sekrān olur dōst dōst deyū nālān olur
Katre iken ummān olur Hāk 'aşkına kim ki düşer
- 5 Mülk-i vāruñ vīrān ider derd-i dilüñ dermān ider
Cān ilüni seyrān ider Hāk 'aşkına kim ki düşer
- 6 Koyar Cemālī kesreti duyar rümūzı vahdeti
Elbette bulur vuslatı Hāk 'aşkına kim ki düşer

133 F:28b(133), S:28b

- 3a eylemez S / idemez F
 3b deli S / veli F
 4a deyu S / diyup F
 6a duyar S / duyur F
 6a rümūzı S / rümūz-ı

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

- 1 Garaz esmādan ey sōfī nihāyetde müsem mādur
Bu hūy u hāy-ı 'uṣṣākdan murad vasl-ı dilārādur
- 2 İrişse can ki cānāna o cān iken olur cānān
Ki zīrā bahre katıldıkda katre ayn-ı deryādur
- 3 Eger zāhir eger bāṭın bulunmaklık içündür Hāk
Egerçi Hāk bulunmazsa bular hep kuru gavgādur
- 4 Çeküp halvetde çille-i riyāzat itmeden makşūd
'Aref sırrını duymakdur ne dünyādur ne ukbādur
- 5 Bu maḥlūk nefy olup Hāk Hāk ile sābit olunmakdur
Budur tevḥīd ki tevḥīd şanma lafzen LĀ ve İLLĀdur
- 6 Degüldür insān o kim kalıbı insān içi hayvān
Hākīkatde odur insān ki o insān-ı manādur
- 7 Bulunmaz her velīde zāt-ı Hāk sırrına mahremlik
Cemālī anlaruñ bāzısına o Hākdan i'tādur

Mef'ülü Mefā'ilün Mef'ülü Mefā'ilün

- 1 Cān gözünü açanlar her kaçrede yem görür
Zāhır görüben Hakkı eşyayı 'adem görür
- 2 Kesretten alup kendüñ vahdetde olan 'āşık
Ol cümleyi bir görür ne ey vü ne kem görür
- 3 Ger hayrı vü ger şerri bunları bilen Hakkdan
Mağv olunup ol Hakkda ne zevk ne elem görür
- 4 Şol hubb-i ilāhīyle dil hānesün iden pür
Düşmen ile dōstı kor ne medh u ne zem görür
- 5 Ol taht-ı melāmetde sultānlık idüp duran
Gözinde anuñ hiçdür Dārā vü ne Cem görür
- 6 Gel gör bu Cemālī'yi duyalı ezel hālūñ
Kodı öñü sonını ol demi bu dem görür

135 F:29a(135), S:29a

2a Kesretten alup S / Kesretde olup F

2a olan S / ola F

2b ne ey vü F / ne eyi vü S

3b ne zevk ne F / ne zevk u ne S

4b Düşmen S / Düşman F

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Sālikā bak kaṭrelerde gör ki deryā gizlidür
Zerrelerde añla şems-i 'ālem-ārā gizlidür
- 2 Aşiyān-ı lāhut ili içre olan mürğ-i zāt
Kāf idünmişdür dili anda o 'Ankā gizlidür
- 3 Nālesi Mecnūn-ı Hakkun bil degil firkat için
Nāle-i vuşlatdur ol anlarda Leylā gizlidür
- 4 Tevhīdinde Lāda kendi kendini nefy idenūñ
Hakkı Hakla sābit idüp anda İLLĀ gizlidür
- 5 Bu vücūduñ 'ālem-i kübrādur içinde ānuñ
Her ne ki var cümleten dünyā vü ukbā gizlidür
- 6 Ey Cemālī levḥ-i dilde yazılan bir noktada
Anda hep yüz dört kitab içreki ma'nā gizlidür

136 F:29a(136), S:29a

2b idünmişdür F / idünmişdi S

Mefā'īlün Mefā'īlün Fe'ūlün Mefā'īlün Mefā'īlün Fe'ūlün

1	Hakikat anlayıp koyar mecāzı
Duyar anlar gönüllerdeki rāzı	bilüp nefsinde de Hakkı bilenler
bilüp nefsinde de Hakkı bilenler
2	Şerāb-ı aşkıyla mestānelerdür
İçi ma'mūr tışsı vīrānelerdür	ezelün şem'ine pervānelerdür
bilüp nefsinde de Hakkı bilenler
3	Olar aklı koyup şeydā-yı aşkdur
Olar ārdan geçüp rüsvā-yı aşkdur	olar varuñ virüp ifnā-yı aşkdur
bilüp nefsinde de Hakkı bilenler
4	Olar her katrede deryāyı bulmuş
Olar yerle göge dopdolu dolmuş	olar her yüzden öbür yüzi görmüş
bilüp nefsinde de Hakkı bilenler
5	Olar hāl eylemişler çünki kālī
Hiç olmaklıkda bulurlar kemālī	olaruñ hālī anlanmaz Cemālī
bilüp nefsinde de Hakkı bilenler

137 F:29b(137), S:29b

3a virüp F / koyup S

138

Mefā'īlün Mefā'īlün Fe'ūlün

- 1 Muhammed menba'-ı luṭf u 'aṭādur
Muhammed ma'den-i cūd ü şehādur
- 2 Vişāl-i Hāk anuñ ile bulunur
Muhammed rāh-ı zāta reh-nümādur
- 3 Bulur her zahmet ehli rāḥat andan
Muhammed cümleten derde devādur
- 4 Ne mümkündür düşe sāyesi arza
Muhammed serteser nūr-i Hüdādur
- 5 Gören andan görür vechini Hākkuñ
Muhammed halka mir'āt-ı likādur
- 6 Merātibce hep andan oldu eşyā
Muhammed cümle şeyden ibtidādur
- 7 Kapısı sengidür anuñ Cemālī
Muhammed bil nebiyyu'l-enbiyādur

138 F:29b(138), S:29b

3a zahmet S / rahmet F

7a sengidür F / sekidür S

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Kān-ı 'aşkuz gevher-i esrār-ı ma'nā bizdedür
Baħr-ı aṣlız kıymet irmez dürr-i yektā bizdedür
- 2 Görinirüz şüretā firķatde amma añla kim
Gönül içre Hākķa irdük vaṣl-ı Mevlā bizdedür
- 3 Tevhīd-i Hākķe'l-yakīnün menziline hākķadük
Lāyı iskāt eyledük biz LĀ'sız İLLĀ bizdedür
- 4 Biz çıkup taħt-ı şıfātdan esmā seddüñ aşmıṣuz
Mazħar-ı zāt olunulmuṣuz müsem mā bizdedür
- 5 Nālemüz gūṣ eyleyüp zannetme biz hicrāndayuz
Ey Cemālī biz şu Mecnūnuz ki Leylā bizdedür

140

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Şol ki irüşmez de taḥkīke ḥayāl içindedür
Bulmayup göñli teselli ihtilāl içindedür
- 2 Bilmeyen bu ile gelmekden murād nidigini
Kal ü ḥālî var ise de ol ḍalāl içindedür
- 3 Ḥaḳḳı hoşnud itmeyen kes Ḥaḳḳı bilmeklük ile
İster ise işi ḥayr olsun vebāl içindedür
- 4 Bilmeyüp Ḥaḳdan işi de senden ü benden bilen
Hırlaşup ḥalkıyla ol ceng ü cidāl içindedür
- 5 Ey Cemālî mürşid olmayınca olmaz rāḥ-ı Ḥaḳ
Ḥaḳka mürşidsüz irüşmeklik muḥāl içindedür

140 F:30a(140), S:30a

1b göñli S / göñül F

3b ise işi S / ise F

141

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Ey gönül sen gaflet itme cāna cānān sendeür
Katrece sen yoksun ammā gör ki ummān sendeür
- 2 Sendeür bu onsekizbiñ ālemüñ hep cümlesi
Yerler ü gökler dağı hem 'arş-ı rahmān sendeür
- 3 Gezme böyle serserī vü bī-ḥaber gel sen saña
Gevher-i esrār-ı Ḥakla dolu ol kān sendeür
- 4 İr hayāt-ı cāvidāna iç Hızır-veş sen ānı
Zulmet-i cismüñ içinde Āb-ı Hayvān sendeür
- 5 Sen şu sultānsun ki ālem kāf-be-kāfhükmündeür
Sen senün kadrüni bil mühr-i Süleymān sendeür
- 6 Sūretiñdür sonradan olma Cemālī yohsa kim
Şanma taḥvīl oldu ḥāl-i evvel el'ān sendeür

141 F:30a(141), S:30a

2b Yerler F / Yer S

4a hayat-ı F / hayatı S

	Müfte'ilün Fā'ilün	Müfte'ilün Fā'ilün
1	Gezme kişi serserī Rehber idin bir eri	ṭālib-i Ḥaḫsan eger ṭālib-i Ḥaḫsan eger
2	Dilde ḫoma māsivā İde tecellī saña	tā ola anda Ḥüda ṭālib-i Ḥaḫsan eger
3	Ḥaḫḫa virüp vārını Çek reh-i Ḥaḫ bārını	ḫo dū cihān kārını ṭālib-i Ḥaḫsan eger
4	Her gicei kâim ol Zıkr ile sen dâim ol	gündüzi de şâim ol ṭālib-i Ḥaḫsan eger
5	Mest oluban 'aşḫ ile Ḥālete ir zevḫ ile	nāleler it şevḫ ile ṭālib-i Ḥaḫsan eger
6	Ardına at izzeti Vahdete kat kesreti	yüklenigör zilleti ṭālib-i Ḥaḫsan eger
7	Gönlünü derde düşür Sen seni senden geçür	derdi devādan āşur ṭālib-i Ḥaḫsan eger

- 8 Düşmeyigör ğaflete nefsi koma rāhata
 Kullañ anı zahmete t̤ālib-i Haksan eger
- 9 Yüri Cemālī yüri kılma yolundan geri
 Dāima git ileri t̤ālib-i Haksan eger

142 F:3Cb(142), S:3Ob

3a vārını S / mālını F

4b dāim S / k̤āim F

143

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Cān ezel bağı gülinün bülbul-i şeydāsıdur
Tende rāhat komıyan anı o gül sevdāsıdur
- 2 Ayrılup ilinden ol çün düşdi unşur dāmına
Dā'ima zārı anuñ ol ayrıluk gavgāsıdur
- 3 Bu il ehli içre anuñ bir meges-veş kādri yok
Kūh-i Kāf-ı lāmekānuñ ol ki bir'Ankāsıdur
- 4 Lānesi ma'lūm degül andan nişān verilmemiş
Kimse bilmez anı kim ol ne yeruñ peydāsıdur
- 5 Ey Cemālī gerçi görindi bu esfel içre ol
Lākin aslı bil anuñ bālālaruñ bālāsıdur

143 F:30b(143), S:30b

3b Kāf-ı lāmekānun S / Kāf u lāmekānun F

144c

Müstef'ılātün Müstef'ılātün

- 1 Dīdārı gören cennātı neyler
Şemse irişen zerrātı neyler
- 2 Hakkı bilen kes sen ben dimez hiç
İşçiyi duyan ālātı neyler
- 3 Olan şalāt-ı dā'imle kâ'im
Dün gün arayup evkātı neyler
- 4 Hakkıyla iden herbir işini
İşyânı ya ol taatı neyler
- 5 Tevhīd-i sırfı hāl eyleyen kes
Kaliyle nefy-i işbātı neyler
- 6 Dōst ile vuşlat zevkını datan
Bir ğayri dürlü lezzātı neyler
- 7 Vāruñ fenāya veren Cemālī
Kālātı hem ol hālātı neyler

144 F:31a(144), S:31a

4b işyânı ya S / işyân u ya F

6a datan F / dadan S

7b Kālātı S / Kālāt F

145

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Rūh tarafından kaçan bir kimseye imdād olur
Kal'a-yı cismüñ o nefsinden alup dilşād olur
- 2 Gülşen-i bağ-ı cemālūñ 'aşkına düş olanuñ
Bülbül-āsā her seher anuñ işi feryād olur
- 3 Kenz-i 'aşk olup da gönli şüreti olan harāb
Ol harabluk ile anuñ sîreti abād olur
- 4 Şîrîn ma'nāsınun vâsıllığını dileyen
Küh-i vāruñ ol āña yol itmege Ferhad olur
- 5 Sultānuñ bilüp de bir kul eyleye hoşnud anı
Bil o kul ol dem Cemālî kul iken āzād olur

146

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

- 1 Gel ey zāhid düşüp 'aşka dün (ü) gün eyle āh u zār
Gider hiç kalmasun sende riyā vü ucb ü nām ü ār
- 2 Yapılan zühd-i huşkıyla vücudun yık harāb eyle
Yoğ it sen senligün varun olagör Hakk ile sen var
- 3 Bugün bunda göre dōstı göresün anda da yārın
Uyan gel hāb-ı gāfletten açup can gözün ol bīdār
- 4 Geçüp her menzili öte yūri sen yār ile yār ol
Kamudan geçmiyen yārıyla yār olmaz kalur ağıyār
- 5 Senün Hakkun vişaline muradun ger irişmekse
Cemālī'den işit hubb-i sivā ile olma sen zinhār

146 F:31b(146), S:31a

1a dün (ü) gün:dün-i gün S / düni gün F

1a āh u zār S / āh-ı zār F

1b ucb ü nam F / ucb nam S

2b senligün S / senligün ve F

147

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Derd-i Hakkā düşdün ise gel devāsı bendedür
Eylerüm tebdīr āña anuñ şifāsı bendedür
- 2 Birkez andan nūş iden ölmez ebed ol hay kalur
Ol hayāt-ı cāvidan çeşmesi māsı bendedür
- 3 Cümle yüzden 'āşıkā māşuk cemālūñ gösterür
Hakkūñ ol āyine-i māşuk-nümāsı bendedür
- 4 Gönli missi ikilikden eyleyen şāf zer gibi
Tevhīd-i kibrit-i ahmer kīmyāsı bendedür
- 5 Her ne itse nazār-ı ibret ile itmeklige
Bil o gözün gönül içre tūtiyāsı bendedür
- 6 Vuşlata irmeklige elbet çekilür çün cefā
Ol cefāyı çekmenūñ zevk u şafāsı bendedür
- 7 Cümle ilmūñ aşlun anlar nokta sirruñ anlayan
Ānuñ anlatılması remz ü imāsı bendedür

- 8 Külli vārı itdiren maḥv ol fenā menzilinüñ
Gizlenen anuñ içinde ol bekāsı bendedür
- 9 Rāh-ı Hakk üzre Cemālī texmīl olunca sülūk
İbtidāsından anuñ ta intihāsı bendedür

147 F:31b(147), S:31a

5a Her ne itse S / Her neye itse F

148

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Zāg-ı nefsüne riyāzâtı şu kes kim dām ider
Ol hevādan alup anı kendisine rām ider
- 2 Nefse virmez istegini vaşl-ı Hakkı isteyen
Ol aña aksüni işletdirmege ibrām ider
- 3 Esb-i nefse kim ki binüp Hakk yolunda yüride
Her makāmı kaṭ idüp ol menzilüni tām ider
- 4 Girüben meydān-ı aşka nefsine pes itdiren
Vuşlāt ögdülini alup akran içre nām ider
- 5 Rāh-ı cānānda Cemālī cānıñı kurbān iden
Görüp ol cānān cemālünü o gün bayram ider

148 F:32a(148), S:31b

1b kendisine S / kendüsüne F

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Andelibā sen ne ildensün mekānun kandedür
Bir haber vir kim senün ol gūlsitanuñ kandedür
- 2 Tutmadun bu ilde mesken dā'ima āvāresün
Ya senün aşlında olan āşıyānuñ kandedür
- 3 Zār ü efigānun kesilmez gice gündüz hiç senün
Bildür ānı bāis-i zār ü figānun kandedür
- 4 Dū-cihānuñ bāg u būstānıña meylün yok senün
Ya senün bunlardan a'lā ol cihānuñ kandedür
- 5 Hālūni bir anlamış yok bu diyār ehlünde hīç
Hemdemiñ ol manrem-i rāz-ı nihānuñ kandedür
- 6 Dām-ı unşura düşüp de sen Cemālī olmadan
Cümle ile sen ezel pür-nur olanuñ kandedür

149 F:32a(149), S:31b

2a Tutmadun F / Dutmadun S

6b pür F / bir S

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Dide-i cānını aç her kaṭrede deryāyı gör
Hoşca bak sūret içünde setr olan ma'nāyı gör
- 2 Nice bir ğaflet ile böyle gezersün serserī
Sen saña gel sende cümle görinen eşyāyı gör
- 3 Varlıgundan soyunup gel dal haḳīkat baḥrine
Ka'rına yol bul da andaki dürr-i yektāyı gör
- 4 Añlayup her şeyüñ aṣlun vaḥdetün sırrını duy
Keşret içre sen o dem bak yok yire ğavgāyı gör
- 5 Şāf idüp āyīne-i göñli Cemālī kıl nazar
Şeş cihetsüz in ü ansuz andan ol Mevlāyı gör

150 F:32a(150), S:32a

3a Varlıgundan S / Varlıgunda F

Müstef'îlâtün Müstef'îlâtün

- 1 Evvel benümle bir iken ol yār
Ayrılup oldum ol yāre aǵyār
- 2 Düşdi sefer çün bu ğurbet ile
Geldüm ilümden 'uryān u nāçār
- 3 'Unşur libāsı giyildi egne
Bağlandun aña oldı işüm zār
- 4 Gitdükçe yārdan oldum ırak ben
İtdüm avālüm seyrün ne kim var
- 5 Bu yad il içre kesret'umūru
Dört yanum aldı hāl oldı düşvār
- 6 Bu ilüñ ehli ğafletde cümle
Hālümden aslā yok bir haberdār
- 7 Nice olur hāl böyle dir iken
Çıkdı önüme bir merd-i esrār

- 8 Uyduñ aññ ben girdüm yoluna
Cāñ ile itdüm ol merdi ikrār
- 9 Hālūmi bilüp virdi tesellī
Derd-i dilūme itdi o tīmār
- 10 Neḡsūmi bildüm Rabbūmi buldum
Yārñla bir öldüm ben yine tekrār
- 11 ‘Ārifler aññlar sözüm Cemālī
Nādāñ iderse ko itsün inkār

151 F:32b(151), S:32a

4a ırak S / cüdā F

7a dir iken S / der iken F

8b merdi S / merd F

9b Derd-i S / derd ü F

152

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Düşegör bir derde kim anda devālar gizlidür
Şol cefāyı çek ki sen anda şafālar gizlidür
- 2 Mekteb-i gönle gir al karada aqdan bir sebak
Her hurūfunda anuñ müşkil-küşālar gizlidür
- 3 Hān-ı ma'nāsına yūri erleruñ gel dahil ol
Ol hān içre cān deḡānına ġidālar gizlidür
- 4 Sen derūnuñ bahrinün ġavvāşı olup dal aña
Bul anuñ ka'runda dürr-i bī-behālar gizlidür
- 5 Ey Cemālī ḡāk-i pāy-ı mürşide sür yüzüni
Çeşm-i cān açan o ḡākde tūtiyālar gizlidür

152 F:32b(152), S:32b

3a gel S / sen F

5a sür yüzüni F / yüzüni sür S

153

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Bulagör gönlüñ Hüdā içindedür
Ġaflet itme şöriyā içindedür
- 2 'Arş u kürsiden muazzamdur gönül
Bil anuñ arz u semā içindedür
- 3 Māsivā missiñ gideren kendiden
Gönlün ol kīmyā içindedür
- 4 Sā'y idüp Kā'be-i gönle iregör
Zīrā kim anuñ safā içindedür
- 5 Gūş-i Hāk peydā idüp diñle anı
Dilün ilhāmlı şadā içindedür
- 6 Gönli bīgāneye virmezler yolu
Gönlüñ ancak āşına içindedür

- 7 Anlıyan dil sirruñ emniyet bulur
Şanma o havf u recā içindedür
- 8 Ey Cemālī derd-i dil bul derd-i dil
Derd-i dilüñ her devā içindedür

153 F:33a(153), S:32b

- 3a gideren S / gidere F
- 3b Gönl nün S / Gönül F
- 6a Gönli bīgāneye virmezler yolu F /
Gönle virmezler yolu bīgāneye S
- 6b Gönlüñ S / Gönül F

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

- 1 Nider iki cihānı ol kim ola ṭā'lib-i dīdār
Degil iki cihān olur o cānından dahı bizar
- 2 Şakınur şanma 'āşık virmege cānını cānāna
Virüp cānı ala cānān arar ol öyle bir bāzār
- 3 Bırağup 'aqlını giyer melāmet hırkasın 'āşık
Olur rüsvāy bu halk içre nedür bilmez o nām ü ār
- 4 Şu hāle düşolur 'āşık yürüyüp meskenetlikle
Elün kendi başına irgüremez ol kalur nāçār
- 5 Tabībā derd-i 'āşıkdan çek el diñle Cemālī'yi
Kabül itmez ilāç bil derd-i 'aşk ile olan bīmār

154 F:33a(154), S:32b

4b irgüremez S / irgiremez F

Mef'ülü Mefā'ilün Mef'ülü Mefā'ilün

- 1 Hāḡ ṭālibi olanuñ yolında sebāt ister
Mahv olucu mürşide anda o sıfāt ister
- 2 Ön olmalı ölmezden kahr eyleyüben nefsüñ
Hiç ölmeyeyem diyüp kim bāḡi hayāt ister
- 3 Ten zevḡını terk idüp zillet yolını dutan
O kes ki irüp Hāḡa cānına necāt ister
- 4 Dil deyrini sivādan pāk eylemeye ol kim
Bil anı ḡāḡikatde 'Uzzā ile Lāt ister
- 5 Hāḡa virebilmeklük her işi Cemālī güç
Her er idemez anı ol mazḡar-ı zāt ister

155 F:33b(155), S:33a

2a ölmezden F / ölmez S

3a dutan S / tutan F

4a ol F / o S

156

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Her kimüñ kim dest-i 'aşkıyla yakası çāk olur
Giderür anda ne hubb-i māl ü emlāk olur
- 2 Şād u hurrem olamaz 'āşık virüp bir şeye dil
Derd-i 'aşka ugrayan elbetde ol gammāk olur
- 3 Zümre-i 'uşşāk içünde başa menzil çıkaran
Her ayak altında dāim yüzi anuñ hāk olur
- 4 Rūh ile mi 'rāc idenüñ kendi içre kendiden
'Aşkı refref 'aklı Cibrīl gönli de eflāk olur
- 5 Ey Cemālī fer'ini sây ıleyüp aşla kağan
Dū-cihān guşşalarından kurtulup bī-pāk olur

156 F:33b(156), S:33a

3a başa menzil çıkaran S / başa çıkaran F

4a Ruḥ ile F / Ruḥla S

4a kendiden S / kendüden F

4b gönli de F / gönül de S

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

- 1 Düşenler âteş-i 'aşka seherde ān u zār ider
Akıdur gezdiği yirde gözi yāsuñ pınar ider
- 2 Dilüñ bir şey'e virüp de anuñla 'āşık eglenmez
Anuñ başına 'aşk odı cihānı tenk ü dār ider
- 3 Kalur şabr u taḥammül itmeden 'āşık olan kimse
Durup durdurmayup 'aşk anı dā'im bī-ḳarar ider
- 4 Yürütmez 'aql ile 'aşk ayırır 'āşıkı aqlından
Melāmet yolına koyup anı bī-nām u 'ār ider
- 5 Delālet eyleyüp 'āşıkā rāh-ı Hāk içinde 'aşk
Cemālī anı āgyardan alup da yārla yār ider

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Şōfī çalış 'aşk ile sen dolagör
Uyup aña Hāk yolını bulagör
- 2 Zen gibi meyl eyleme dünyāya sen
Erler anı saymadı bir pula gör
- 3 Virme gönül keşret ārāyışine
Keşreti ko vahdet ile olagör
- 4 Ölmeyesin hayy kalasın tā ebed
Nefsine kıy ölmeden ön ölegör
- 5 Dinle Cemālī'yi yüri Hākka gel
Hāk ne tecelliler eyler kula gör

158 F:33b(158), S:33b

4a Ölmeyesin S / Ölmesin F

Fā'ilātūn Fā'ilātūn Fā'ilūn

- 1 Vech-i cānān āşikārdür āşikār
Gör anı cānını ğafletden uyar
- 2 Cümle yüzden görinen bir yüzdürür
Sanma andan ğayri bir yüz dağı var
- 3 Evvel o āhir o zāhir bāṭın o
Añla yokdur arada aġyār ü yār
- 4 Bahr-i vahdet mevcidür keşret kamu
Birdür aşlında bu naķş-i bī-şümār
- 5 Hakkı bilmeklige geldüñ bu ile
Bilmege sdy idegör leyl ü nehār
- 6 Hakkı bulmadan öte gitmek ne güç
Giden öyle firkat odına yanar

- 7 Bunda bulmaklık gerek Hakkı bugün
Yarın olunmaya anda şerm-sar
- 8 Gel Cemālī'den sen al doğru haber
Nefsini bil Hakkı bul sen gel a yār

159 F:34a(159), S:33b

3a zāhir bāṭın o S / zāhir ü bāṭın F
4a mevcîdür F / mevcddür S

160

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Kān-ı dilde sırr-ı zāt olan o gevher gizlidür
Aşgar-ı ten içre bil nüsha-i ekber gizlidür
- 2 Dide-i cānunu açup Haqla eyle bir nazār
Zerrelerde göregör kim şems-i enver gizlidür
- 3 Kīmyā olup da zer-veş dilleri şāf eyleyen
Pūte-i sır içre ol kibrīt-i aḥmer gizlidür
- 4 Her ilim nokṭada ve nokṭa menem dedi 'Āli
Nokṭa sırrı içre añla hāl-i Haydar gizlidür
- 5 Ey Cemālī bezm-i 'aşkuñ mesti gayre benzemez
Ol bezmde sāḳi vü hem hamr u sāgar gizlidür

160 F:34a(160), S:33b

1a Kān-ı dilde F / Can ü dilde S

1b ekber S / kübra F

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 'Aşka düşelden beri bu gönlüm oldu bîkarar
Oldı 'aşk āvāresi o eyledi benden firār
- 2 Kendiden ğayri komadı herşeyüm mañv itdi 'aşk
Yağmalatdı hayr u şerden bende ol her ne ki var
- 3 Bir zerrece ireli 'aşk āteşi mülk-i dile
Bir şey ile sönmeyp ol dā'ima durmaz yanar
- 4 İşimüñ aşsı ziyānuñ fark idemez olmışüm
'Aşk ile mecbūr olalı gitdi elden ihtiyār
- 5 Yāre karşı 'aşk ile bülbul-şifat bulunalı
Her ne gülşen içre olsam görünür gözüme hār
- 6 Nîk ü bed yād olmadayum halk içünde rüz. şeb
Komadı gizlenmege itdi beni 'aşk āşikār

- 7 Halkdan gizlenmesi kâbil degildür 'āşıkun
'Aşk ı olan miske benzer añ ı bil herkes duyar
- 8 Ey Cemāl ı bulurum bir derde bin dürlü devā
Hāzık-ı 'aşk her ne dem gönlümdeki yāram yarar

161 F:34b(161), S:34a

1a beri S / berü F

2a Kendiden S / Kendüden F

6a olmadayum S / olmadaim F

Mef'ülü Merā'ilün Mef'ülü Mefā'ilün

- 1 Kāl'a-yı vücūdı fethe nefsiyle cihād ister
Hak zikri ile dā'im rūh cündine zād ister
- 2 Hakkı dileyen sālīk bir mürşide bağlanur
Anuñla girüp yola biliş ana yād ister
- 3 Deryā-yı hakikatde dil keştisini 'āşık
Aşıрмаğa girdabdan dilden ese bād ister
- 4 Hakdan getüre ilhām ister aña 'aql-ı küll
Ne 'aql-ı meāş aña ne 'aql-ı meād ister
- 5 Bildi bu Cemālī kim 'āşıkını ol māşuk
Terkinde temām olup anı bī-murād ister

162 F:34b(162), S:35b

1a vücūdı F / vücūd S

1a nefsiyle F/ nefisle S

3b ese S / eser F

163

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Kāngı gönüldeki aǵyār yokda yār içindedür
Giremez şeytān ana ol dil hişār içindedür
- 2 Māsivādan bir gönül āyīnesi silinmeye
Yār yüzi andan görünmez ol ğubār içindedür
- 3 Gülşen-i vaşlına yāruñ dileyen irmeklige
Rūz u şeb ol bülbul-āsā'āh ū zār içindedür
- 4 Nakd-i cānını virüp alan metā'-ı vuşlatı
Sūk-i 'aşk içre o birün bine kār içindedür
- 5 Ey Cemālī şanma puhte olmaya 'aşka düşen
Nice o çiy kala kim her demde nār içindedür

163 F:35a(163), S:34a

5b çiy F / çig S

Tahmīs-i Gāzel-i Nakṣi

Mefā'īlūn Mefā'īlūn Mefā'īlūn Mefā'īlūn

- 1 Nedür senden o kim nuṭkı nihān ü hem ıyān söyler
 Sen anı duymadun mı kim nedür onda olan söyler
 Kamudan āri hem cümlede sārī bulunan söyler

Eyā sen şanma kim senden bu güftārı dehān söyler
 Veya terkīb olan unşur yāhūd lahm-i zebān söyler

- 2 Nedür aṣlūn ezelden tā fikr eyler misin āyā
 Bu şūret içre duydun mu nedür mānandaki mānā
 Koyup taşranı içerden içeri sen seni aṅla

Seni ol saña bildirmek muradıñ kaşd idüp Mevlā
 Anaşırdan giyüp bir ton yüzinden tercemān söyler

- 3 Haḳīkat üzre aṅla gel nedür bu sen olan sende
 Ger anlayup dime sen kim benüm bu ben olan bende
 Derüp devşir seni sen gel kulak tut yūri bu pende

Hayāl-i zıl yeter'ibret görinen hayme-i tende
 Degildür nuṭk iden şūret derūnunda duran söyler

- 4 Şakın hīç kimseden bilme sana geldikçe hayr u şer
 Hākīkatde oları Hākdan özge yokdurur işler
 Ki Hākdan gayri bir çupa kimün var kudretün göster

Kimindür bunca cünbüşler kimindür nuṭṭ iden gevher
 Özünden olmaduñ ‘ārif ki senden özge kân söyler

- 5 ‘Arefden ders alup añla ki bir nüsha-yı ekbersin
 O kân-ı lā-mekāniden ayrılmış ‘āli gevhersin
 Cemālullāha mazhar nūr-ı Hakk ile münevversin

Şular kim bilmedi nefsün ‘arefden almayup dersin
 Degildür Hakkā ‘ārifler özin bilmez yalan söyler

- 6 Ezeelden kendi kendiyle olurken kendi ol anda
 Kamu şey gizli iken yog iken bir nesne meydānda
 Murād itdi şıfatıyla ola zātını seyr anda

Yaratdı cümle eşyâyı özin nihān idüp anda
 Görindi cümle yüzlerden velī kendi nihān söyler

- 7 Cemālī-veş kapına yüz süren ‘āşıklar ey Nakşī
 Erenler bezmine ayak basan ‘āşıklar ey Nakşī
 Yed-i dōstdan vişāl-i cāmın alan ‘āşıklar ey Nakşī

"Sekāhūm Rabbuhum hamrūn" içen ‘āşıklar ey Nakşī
 İrer māşukına anlar mekāndan lā-mekān söyler

164 F:35a(164), S:70a

- 1a nuṭkı F / nuṭk-ı S
 1b onda S / o ne F
 1d güftārı S / güftār F
 2a eyler F / ider S
 2b Bu S / O F // nedir F / seniñ S
 3c Derüp devşir S / Deriñ düşüñ F
 3c pende F / yönde S
 3d ‘ibret S / ... F
 3e iden S / idüp F
 4b özge S / üzre F
 4c kudretün F / kudreti S
 5a ekbersin S / ekberdir F
 5c Cemālullāha S / Cemālullāh F
 6b Kamu şey S / kamusı F
 7d "Sekāhūm kabbuhum hamrūn" (76.Surenin 21.Ayeti)

ZA

165

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

- 1 Çü oldum zāt ile ben zāt zātumdan gayri zāt olmaz
Zātumludur şıfāt cümle ki bensüz bir şıfāt olmaz
- 2 Beni ben bende ben buldum ne kim var cümle ben oldum
Ben o olunmaduk zerrece hiç bu kâ'inat olmaz
- 3 Hızır-veş içmişüm Āb-ı Hayâtı ben bu ben içre
Hayât-ı dā'ime irdüm baña her-giz memāt olmaz
- 4 Yürüyüp rāh-ı dilden varmışum bir cāy-ı bī-cāya
Dağı andan öte bir hatve cāy-ı 'āliyat olmaz
- 5 Cemālī vaşla irüp bend-i firkatde halaşlanup
Açıldı her yanum düpüz baña hiç şes cihāt olmaz

165 F:35b(165), S:34b

1b şıfāt cümle F / cümle şıfāt S

3a Āb-ı Hayâtı F / Ab u Hayat S

3b Hayât-ı dā'ime F / Hayâtı dā'ime S

5a irüp S / idüp F

5a bend-i firkatden: bend-i firkatde F/ bende firkatden S

Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün

- 1 Senüñ gönline tā kim zāhidā Ḥakdan nidā gelmez
O beytullāh olunmamuş aña bil kim şafā gelmez
- 2 Şadā-yı vahdetiyle açmayunca cān kulağını
Tecellī ile nev nev sırra ilhām-ı Hüdā gelmez
- 3 Mezellet kazanı altunda hīme olmadan bu ten
Me'ārif matbahundan cān dehānuna gıdā gelmez
- 4 Sivā jengi gönülden şaykal-ı aşkıyla gitmezse
Görünmez yār yüzi andan o mir'āta cilā gelmez
- 5 Firāş-ı şıdk içinde ölmeden evvel ölünmezse
Tabībān-ı Hüdādan derd-i gönle bil devā gelmez
- 6 Derün şehrinde inkār-ı Ebicehlī durur iken
Cemālī bil aña ikrār-ı sırr-ı Muştafā gelmez

166 F:36a(166), S:35b

2b nev nev S / nev be nev F

4a jengi F / rengi S

167

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Cānuna cānānı bulan baş ile cān istemez
Fer'ini aşıla katan aslına bürhān istemez
- 2 Derdinüñ içindeki yolu bulan dermānuña
Derdini dermān ider derdine dermān istemez
- 3 Varlığınüñ küllisün Hāk varlığına mahv iden
Meskenetde bulunur ol nām ile nişān istemez
- 4 Küfr-i haşşa irişüp bulan İmān-ı muncīyi
'Ayn-ı İmān olunur ol küfr ü İmān istemez
- 5 Kible-i vechi bulup duran şalāt-ı dā'ime
Cümleden o el çeker ta'āt ü isyān istemez
- 6 Dōstla birlikte olup ikilikden kurtulan
Bī-murād olur Cemālī vaşl ü hicrān istemez

167 F:36a(167), S:34b

3a iden S / idüp F

5b çeker S / çiker F

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 İntisāb-ı mahāmuz varsa sorar 'Uşşākıyuz
Bizde var Hākdan haber varsa arar 'Uşşākıyuz
- 2 Ğavş-ı azam Şeyh Hüsāmeddün olupdur pīrimüz
Rāh-ı Hākda anuñ izinde gider 'Uşşākıyuz
- 3 Būlbūliyüz bāğ-ı vuşlāt içre vahdet virdinüñ
Zār u efgān iderüz şeb tā seher 'Uşşākıyuz
- 4 Vār-ı Hākda varlığımız şöyle mahv itdük ki biz
Vārimuzdan kalmadı aşla eser 'Uşşākıyuz
- 5 Ey Cemālī Hazret-i Şeyh 'azīz-i Bağdādī bil
Mürşidimizdür bizüm ol gerçek er 'Uşşākıyuz

168 F:36a(168), S:35a

3b Zār u efgān F / Zār-ı efgān S

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 'Ahd-i 'aşkı şanma biz bezm-i elest itmişlerüz
Biz elestden ön bizi 'aşkıyla mest itmişlerüz
- 2 Cümle yüzden nola görünse bize dōstuñ yüzi
Pāre pāre göz ~~gibi~~ gönli şikest itmişlerüz
- 3 Girmişüz meydān-ı 'aşka vārımızdan soyunup
Rūh ile nefsi başup da nefsi pest itmişlerüz
- 4 Levh-i ma'nādan okuruz biz ledünnī 'ilmüni
Zirā biz dersimüzi āye-i dest itmişlerüz
- 5 Māsivā şüretlerinden arıdup deyr-i dili
Ey Cemālī özümüz biz Hāk-perest itmişlerüz

169 F:36b(169), S:35a

1a biz F / bir S

1b ön S / o F

2a yüzden S / gözden F

2b göz gibi F / gözki S

5a deyr-i dili S / deyri dili F

170

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

- 1 Bu şüret'ālemi içre haķır u hem garībüz biz
Velī ma'nāda ammā ki hasīb u hem nesībüz biz
- 2 Ne denlū dūr tutarlarsa bizi kendilerinden halk
O denlū bī-hicāb ü bī-cihet Haķķa karībüz biz
- 3 Bize bīgānelerle ülfet itmek nice mümkündür
Dün ü gün lāübāli mahrem-i rāz-ı habībüz biz
- 4 'Avam-veş bī-edeplik bizde aslā hiç zuhūr itmez
Havās içinde terbiyye olunmuşuz edībüz biz
- 5 Bizi anlatmak içün zāhidā çekme emek gel sen
'Akılla feth olunmaz bir muāmmā-yı 'acībüz biz
- 6 Arayanlar devāyı derd-i cāna el çeküp tenden
Cemālī anlara diyn gelsün ol derde ta'bībüz biz

170 F:36b(170), S:35a

1a garībüz F / azīüz S

2a kendilerinden F / kendüleründen S

2b karībüz S / karīnüz F

5a anlatmak F / anlamak S

6b ol F / o S

171

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

- 1 Şu kim Hākla bilüşdi añā bir şey aṣlā yād olmaz
Taḵunur nice bin ismi añā bir dürli ād olmaz
- 2 Kırup keştī-i ḵaydı ḡarḵ olunan baḡr-ı ıtlāḵa
Ne cānibden eser ise añun'aksinde bād olmaz
- 3 Virüp cān nakḁdini alan metā'-ı vasl-ı cānānı
Anuñ Hākla olan bazār-ı gönli hiç kesād olmaz
- 4 Mūsī-i cānını ḡalib iden Firāvn-i nefsine
'Adālet olunur ṣehr-i vücūdunda fesād olmaz
- 5 İrüşen Hākla Hākka geḡer külli sivādan hep
Cemālī iki 'ālemde anuñün ber-murād olmaz

171 F:37a(171), S:35b

1a yād S / yār F

3b olan S / ola F

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

- 1 Eyā uğramayan derde devānün kadrini bilmez
Cefāyı çekmeyen kişi řafānün kadrini bilmez
- 2 Dün ü gün girye vü zār itmeyen yār firķati ile
Yaruñ vaşlındaki zevķ-i likānün kadrini bilmez
- 3 Ķalup bī-kesde ol kim dimeye Yārab meded senden
Ķabul-i Ķaķ olunulan duānuñ kadrini bilmez
- 4 Ķatāsını duyup da itdiginden olmayan tāib
Ķatālar afvine Ķaķdan 'atānün kadrini bilmez
- 5 Ezel sırrına irüşüp Cemālī duymayan ařluñ
Aña olunulan luřf-ı Ķüdānün kadrini bilmez

172 F:37a(172), S:35b

3b Ķabul-i Ķaķ olunulan F / Ķaķ katında Ķabul olan S

173

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Biz düşelden 'aşka rüsvâlıkla meşhûr olmuşuz
Halka makbûl iken evvel şimdi menfûr olmuşuz
- 2 Hâlet-i 'aşkı ile şûretde olunduk harâb
O harâbluk içre biz ma'nâda ma'mûr olmuşuz
- 3 Hamr-i 'aşkun mestiyüz biz tâ ezelden tâ ebed
Siz bizi şanman ki mest-i âb-ı engûr olmuşuz
- 4 Biz Enel-Hak remzine mahrem olunmuşlardanuz
Dâra gelsek dönmezüz bu yolda Mansûr olmuşuz
- 5 Dû cihân zerrâtımız şol şems iken gör kim yine
Ey Cemâlî bu 'anâsır içre mestûr olmuşuz

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Cānımız cānāna virüp vaşl-ı cānān olmuşuz
Derdimiz dermān idüp her derde dermān olmuşuz
- 2 Aşlımuza aşlımuzmuş bürhān olan anladuk
Her fūru'u aşla katup 'ayn-i bürhān olmuşuz
- 3 Sicn-i tenden Yūsuf-ı rūhı alup itdük halāş
Bu vücūd Mısrına dil tahtında sultān olmuşuz
- 4 Sireti hayvān olan insānlığı geçdük öte
Sūretimüz içre biz siretde insān olmuşuz
- 5 Kendisün görür gören yaşı yaman bizde gören
Göz ki olup her şifāta özge seyrān olmuşuz
- 6 Gevher-i esrār-ı Hakkı isteyen gelsün bize
Ey Cemālī biz anuñla doptolı kân olmuşuz

174 F:37a(174), S:36a

5a Kendisün S / Kendüsün F

6b doptolı F / topdolı S

175

Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün Mefâ'ilün

- 1 Gönülde derd-i aşkı olmayanda âh ü zâr olmaz
Ki bir hâneye od düşmeye düdü âşikâr olmaz
- 2 Çalup sengine aşkuñ şîşe-i vâruñ şikest ider
Melâmet olunulur ol bil anda nâm ü'âr olmaz
- 3 Koyup ağıyâr u yârını şu kim aşkıyla yâr oldu
Cihân içre âña bir kimse aslâ bil ki yâr olmaz
- 4 Giriftâr olunan aşka bir özge hâle düşer kim
Anuñ hâlini Hakdan gayri anlayup duyar olmaz
- 5 Gahi deryâ gibi coşar geçer gâhi de kendinden
Döner hâlden hâle aşık elinde ihtiyâr olmaz
- 6 Nola âşık görürse mâşûkuñ yüzini her yüzden
Anun Mir'ât-ı kalbinde sivâdan hiç gubâr olmaz
- 7 Cemâlî bahrine aşkun nihâyet var kıyâs itme
O bir bahr-i amîkdür kim âña kar u kenâr olmaz

175 F:37b(175), S:36a

6a yüzden S / yüzde F

7b kar u kenâr S / karı kenâr F

176

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Yār ile yār olmağa arada aġyār istemez
Cümle varlık olmalı yok zerrece var istemez
- 2 Vaşl-ı yārı dileyen aġyār(ı) dilden sürmeli
Bil anuñ gönlinde yārdan ġayrı dildār istemez
- 3 İremez cānānına başıyla cāndan geçmeyen
Cümleden el çekmeyi vaşluna yār istemez
- 4 Dīn ü ĩmān māşūkını bilmeli āşık olan
Andan özge anda bil ĩmān ü zūnnār istemez
- 5 İkilikden kurtulup yārla o kim birlik bula
Ol Cemālī yārladur yārdan o didār istemez

177

Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün Fe'ülün

- 1 Çü biz aşlındaki 'aşkıyla zuhūr eylemişüz
Koyuben cümleyi biz 'azm-i huzūr eylemişüz
- 2 Bizi bizden de yakīn itdi o dōst kendisine
O sebep ile bu halkdan bizi dūr eylemişüz
- 3 Komuşuz biz baş ü cānı reh-i cānānımlıza
Bizi biz ölmeden ön ehl-i kubūr eylemişüz
- 4 İkilik zulmetini külli derūndan çıkarup
Yerini toptolı birlik ile nūr eylemişüz
- 5 Bize her demde 'acep mi ki tecelli oluna
Mūsī-i cāne Cemālī dili Tūr eylemişüz

177 F:38a(177), S:36b

2a yakīn itdi o dōst S / dōst itdi yakīn F

4b toptolı birlik ile S / birlik ile toptolı F

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Hāk yol üzre bil ki biz pīr-perverüz
Dā'ima ehlullāh izün izlerüz
- 2 Bu zeni dünyāya virdük biz talak
Terk-i tecrīd içre biz gerçek erüz
- 3 Gönlümüz deryāsının gavvāşıyuz
Talup aña dürr-i ma'nā araruz
- 4 Ma'nide şāhuz iderüz hükmi biz
Sûretā gerçi kamudan ahkharuz
- 5 İçerün Hakkılayuz (biz) da'ima
Taşradan halkıyla atup tutaruz
- 6 Nokta'ilmīni 'Alīden okuduk
Dedemüzdür biz de kuçek Haydaruz
- 7 Ey Cemālī aşılmuz biz anladuk
Cümle gevherler kânı bir gevherüz

178 F:38a(178), S:36b

- 2a zeni F / zen S // dünyāya S / dünyāya ki F
 3b Talup S / Dalup F
 6b biz de F / biz S
 7b gevherler F / gevher S // bir F / biz bir S

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Mürşide uymuşlaruz biz sâlik-i pîr-perverüz
Râh-ı Hakdan dönmezüz cân ü seri terkeylerüz
- 2 Okuruz bir noktada biz dört kitâbun 'ilmini
Ma'nevî evlâdıyuz vâris-i hâl-i Haydarüz
- 3 Zâhidâ dahl itme şüretde harâb olmamuza
Biz hakikat genciyüz anuñla anı gizlerüz
- 4 Biz tarikat pütesinde aşk oduyla kaynayup
Gelmişüz vahdet mihekkine dilâ hâliş zerüz
- 5 Zen-i nefsüni viren ma'nâ nikâhıyle bize
Kendiden kendi Cemâlî toğar ol böyle erüz

179 F:38a(179), S:36b

5b Kendiden F / Kendinden S

5b toğar S / doğar F

180

Müstef'ilün Müstef'ilün Müstef'ilün Müstef'ilün

- 1 Deryā-yı 'aşka dalmışuz 'Uşşākıyuz 'Uşşākıyuz
Ka'rında dürrün almışuz 'Uşşākıyuz 'Uşşākıyuz
- 2 'Aşkıyladur sekrānımız Hāk derdidür dermānımız
Dostuyladur her ānımız 'Uşşākıyuz 'Uşşākıyuz
- 3 Cānıyla başa bakmazuz cānān yolūn bırakmazuz
Biz ğayri yola akmazuz 'Uşşākıyuz 'Uşşākıyuz
- 4 İrşāda açık bābımız eksik degil aqtābımız
Ma'nide şeyhdür şābımız 'Uşşākıyuz 'Uşşākıyuz
- 5 'Aşka Cemālī uyanuz bizde bizi biz duyanuz
Hākıyla Hākı bulanuz 'Uşşākıyuz 'Uşşākıyuz

180 F:38b(180), S:37a

1a 'aşka S / 'aşkla F

1b dürrün S / dürrin F

181

Mefā'īlün Mefā'īlün Fe'ūlün

- 1 Bulup dōstı olan dōstıyla hemrāz
Niyāzdayken bulur o rütbe-i nāz
- 2 İrişür bir ile kim ol o ilde
Ne gice var ne gündüz ne kış u yaz
- 3 Ta'bīat dāmını kırup da anuñ
İder mürğ-i rūhı lāhūta pervāz
- 4 Şikār idüp tutar o kendi kendüñ
Gönül mülkinde o olup da şehbāz
- 5 Olup pervāne ol şem'-i cemāle
Yanar nārıyla anuñ itmez avāz
- 6 Fıkıh kālīyle hāl enli bilünmez
Gerek ise nice bin yıl oku yaz
- 7 İrişmek hāle pek güçdür Cemālī
Degildür ehli anuñ çok katı az

181 F:38b(181), S:37a

2a ol S / o F

5b nārıyla F / nārına S

SİN

182

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Şöfiyā esmāda kalma it müsemmāya heves
Aldanma nakş-i mevce eyle deryāya heves
- 2 Tevhīdinde halkı nefy it Hākla Hākķı sābit it
Lāda durma geç anı gel eyle İLLĀya heves
- 3 Halvet eyle Hākla gönlün koma anda hiç sivā
Yohsa şüret kesretinden itme tenhāya heves
- 4 Yohsa şüretde olup bağlanma tēc ü hırkaya
Yol bulup gönlün içünde eyle mahnāya heves
- 5 Bir iki lafz-ı taşayvūfla kemāl şanma olur
Lafzını ko eyle anuñ filün icrāya heves
- 6 Kalma esfelde meges-veş cīfe-i dünyā için
Şahbāz-ı kudsisün cevlan eyle bālāya heves
- 7 'Ārif ol nefsin bil nādanlığı terk idegör
"Men aref" remzinde olan it o imāya heves

- 8 Terk ü tecrīde irüşüp ol fenā-ender-fenā
Eyleme gel sen ne dünyā vü ne 'ukbāya heves
- 9 Çünkü Hakkundur kamu şey Hakkā vir sen her şeyi
Bu benümdür diyüp itme kırı gavgaya heves
- 10 Sen saña Leylā olup da sen anuñ Mecnun'ı ol
Ey Cemālī itme andan gayri sevdāya heves

182 F:39a(182), S:37b

- 4a Yohsa şūretde olup F / Sōfī-i şifāt olup S
- 4b gönlüñ S / gönül F
- 4b içünde F / içüne S
- 6b cevlān S / çün F
- 8a Terk ü S / Terk F
- 8b dunyā vü S / dünyāya F

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Şöyle zār eyler ki bu can ten içinde her nefes
Şanılır bir kārban mahmiline olmuş ceres
- 2 Sağ u sola bakmayup aşkuñ yolında cān virür
Menzil-i vuşlatdan özge bir şeye itmez heves
- 3 Mürğ-i cān bildi ne ilün Kaf Ankāsıdıguñ
Cife-i dünyāya o meyl eylemez misl-i meges
- 4 Ta ezelden şem'-i aşka çünki cān pervānedür
Yandıgınca nār-ı aşka itmez anunçün o ses
- 5 Ey Cemālī lā-mekān mürği iken aşl nda cān
Düşdi bu ğurbet ile oldu aña unşur kafes

183 F:39a(183), S:37b

4b Yandıgınca S / Yandıgınca F

ŞİN

184

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Hākla bakdum görinen bu kaçreler ummān imiş
Oynayan bu zerreler de hürşid-i tābān imiş
- 2 Taşrada zan eyler idüm dostı bulmaklığı ben
Ol meger bende içerden içerü pinhān imiş
- 3 Bu mecāzda cünbiş iden nice bin şūret ki var
Cümlesi anuñ hākīkat içre gör yeksān imiş
- 4 Gayri yoldan Hākka varılmaz boşa güçlükdür ol
Dil yolu bulunsa Hākka varması āsān imiş
- 5 "Men aref" sırrına vakıf olmayan insan ki ol
Şūreti insanda anuñ sīreti hayvān imiş
- 6 Derd-i bī-dermān denilen kim gönül içre olan
Öyle derd imiş ki her bir derde o dermān imiş

- 7 Hāk bilinmez mālīk-i keşf ü kerāmatıyla bil
Hākı bilmeklige lāzım olunan ʿirfān imiş
- 8 Kūl olup sultānımı arar idüm leyl ü nehār
Ey Cemālī anladum ki ben bana sultān imiş

184 F:39b(184), S:38a

1a Hākla F / Hākka S

5b insanda F / insandur S

6a Derd-i bī-dermān S / Derdi bī-dermān F

7a kerāmatıyla bil S / kerāmatlıgıla F

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

- 1 Açan keşret-i şehābun āfitāb-ı vahdeti bulmuş
Çeken firkat gamını ol maḥall-i vuslatı bulmuş
- 2 Girüp zillet yolına menzilini eyleyen itmām
O zillet içre gizlenmiş olunan izzeti bulmuş
- 3 Görem cānān yüziñ diyüp uşanan tatlı cānından
O tende cānı içre cāna cāndan lezzeti bulmuş
- 4 İrüp meclis-i ḥaşşa mahrem olan şohbet-i cāna
Yarunki cenneti nider bugün ol cenneti bulmuş
- 5 Vücut fakrına irüşüp iden anuñ ile fahrı
Olup kenz-i dile mālīk dükenmez devleti bulmuş
- 6 Düşüp aşka gözünde olmayan hiç dünya vü ukbā
Sivādan arınup da ol Cemālī hazreti bulmuş

185 F:39b(185), S:38a

3a tatlı S / tatlu F

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Zühde zāid dayanup itme hamākat 'aşka düş
Rāh-ı Hākda ol saña ider refākat 'aşka düş
- 2 'Aşk ile irdi irenler Hāk cemāli vaşlına
Olmayan 'aşkı çeker sonra nedāmet 'aşka düş
- 3 'Aşkuñ imdadı ile aşılır dalālet seddi bil
Hem anuñ ile bulur yolun hidāyet 'aşka düş
- 4 Kāngı dilde 'aşk ola andan sivāyı sürer ol
Gel sivādan oluna gönlüñ tahāret 'aşka düş
- 5 'Aşk ile itdi idenler bil ki itmām-ı sülūk
Mübtedi kalma yüri sen bul nihāyet 'aşka düş
- 6 Mezlekānuñ cümlesinden kurtulup 'aşka uyan
Bulasın her dü cihān içre selāmet 'aşka düş
- 7 Ādem-i mañalığa üç kez atadan sen doğup
Ey Cemālī olasıñ ehl-i seādet 'aşka düş

186 F:40a(186), S:38b

3b yolun F / bulan S

4a Kāngı F / Kankı S

187

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

- 1 Bu ile Hakkı bilmeklige geldün bil ki sen haldāş
Sen öyle sây it ana kim düşen toprak u baslan taş
- 2 Sakın bu nakşa bağlanma yüri nakkâşuna yol bul
Bulunmaz nakşa bağlanana bu nakşı iden nakkâş
- 3 O kim başı ile cān arar irişmez vaşl-ı cānāna
Gerekmez 'aşık-ı şādık olanda kayd-ı cān ü baş
- 4 Bekā billah denilen menzile dilden irem dirsən
Düşüp şahrā-yı yoklığa bu varlık kühını gel aş
- 5 Çalış hakkıyla söyle mahrem-i rāz olagör sen kim
Cemālī sirrına ins ü melek hiç olmaya sırdāş

187 F:40a(187), S:38b

1b baslan F / yaslan S

2b Bulunmaz nakşa bağlanana F / Bulunmaz bağlanana S

3b kayd-ı cān S / kayd u cān F

SAD

188

Mefā'īlün Mefā'īlün Fe'ūlün

- 1 Gelüp sen rāh-ı pīrāne ayak baş
Yüri o yolda merdāne ayak baş
- 2 Uyan gel hāb-ı ğafletden gözün aç
Derūnındaki seyrāna ayak baş
- 3 Hızır-veş zulmet-i cismün içinde
Bulup yol Āb-ı Hayvāna ayak baş
- 4 Mey-i vaşl içmege cānān elinden
Koyup cān bezm-i cānāna ayak baş
- 5 Sebak almaklığa ders-i aref'den
Girüp mekteb-i 'irfāne ayak baş
- 6 Toludur gevher-i esrār-ı Hakla
Ara sendedür o kāna ayak baş

- 7 Baṣuñ ṭop eyile gel çevgān-ı 'aṣka
Karıṣ'uşṣāka meydāna ayak baṣ
- 8 Felek bilmez anuñ devri ne sırdur
Sen içre sen o devrāna ayak baṣ
- 9 Havās üzre idüp kulluk Cemālī
Çalış dergāh-ı sultāna ayak baṣ

188 F:40b(188), S:38b

- 2a hāb-ı ğafletden S / hāb u ğafletden F
- 3b Āb-ı Hayvāna F / Āb u Hayvāna S
- 5a arefden S / arefde F

DAD

189

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Ey gönül her ne ise hālün Hüdāya eyle 'arz
Anı gayri sen ne yād u āşināya eyle 'arz
- 2 Halka 'arz itme dilā hālīni sen Haktan utan
Sen anı var ol Cenāb-ı Kibriyā'ya eyle 'arz
- 3 Çün hakikatde her işi şübhesiz Hakdur iden
Hālīne hācet ki andan māādāya eyle 'arz
- 4 Kullarına ata vü anadan erhamdür Hüdā
Hālī öyle rahmi çok şahib 'atāya eyle 'arz
- 5 Ey Cemālī kimseyi red eylemez bābından ol
Var hālün sen Hālīk-ı arz u semāya eyle 'arz

189 F:40b(189), S:39a

3b Hālī ne hācet ki S / Hālīni hācetin F

5b Hālīk-ı arz S / Hālīk u arz F

TI

190

Mefā'īlün Mefā'īlün Fe'ūlün

- 1 Şu kim olmuş ezelden yāre merbūt
Ebed olmaz o bil ağyāra merbūt
- 2 Nice meyl eyler ol hūr-i cināne
Dili olunulan dīdāra merbūt
- 3 İdemez inkār ehl-i hāli bunda
Olunan evveli ikrāra merbūt
- 4 Çeker şūret işinden ol elini
Olan gönliñdeki esrāra merbūt
- 5 Anuñ cān bülbüli dādını kesmez
Ten içreki olan gülzāra merbūt
- 6 Yanar pervāne-veş şemfine aşkun
Düşüp aşka olan ol yāra merbūt
- 7 İdegör sayı olasıñ Cemālī
Müdamī Ahmed ü Muhtare merbūt

 190 F:41a(190), S:39a

- 2a hūr-i cināne F / hūr u cināne S
- 3a inkār ehl-i hāli S / ehl-i inkār hāli F
- 5a dādını F / rāzını S

ZI

191

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

- 1 Gelen Hakkdan idegörsün şefā gibi cefādan haz
Degil 'aşık cefādan itmeyüp iden şefādan haz
- 2 O kim sır-dar olam diyen gürüh-ı 'āşıkān içre
İder candan ziyāde cānı cānāna fedādan haz
- 3 Mürāī şanma zāhid sen gibi 'āşık olanı sen
Alan lezzet-i 'aşkı idemez zevk u riyādan haz
- 4 Gönülde ikilik olmaz o birlik menzilidür çün
Bulamaz hubb-i Hakk zevkuñ iden hubb-i sivādan haz
- 5 Cemālī buldı her derd ehli dermānını sen kalduñ
Ne derddür bu senüñ derdüñ ki itmez bir devādan haz

191 F:41a(191), S:39b

3b zevk u riyādan F / rızk u riyādan S

4a menzilidür F / menzili S

4b Bulamaz hubb-i S / Bula hubbiyle F

AYIN

192

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Rāh-ı Hākda 'aşka iden ittibā'
Menzil alup ruhla ider intifā'
- 2 'Āşık olan vuşlat-ı cānān için
Cān ü başuñ virür itmez hiç nizā'
- 3 Dōst iline 'azm idüp giren yola
İtmelidür dū cihāna elvedā'
- 4 Dil çerāğun 'aşk odıyla yandıran
Nūrile ider derūnı pür şuā'
- 5 Dōstula ider ticāret bire bin
Sūk-ı 'aşk içre açan derdden metā'
- 6 Cozbe-i Hākka düşen bī-ihtiyār
Āh ü zār ile ider devr ü semā'
- 7 Tevhīd-i zāta Cemālī irüşen
Giydi esmā hırkasun binbir zirā'

GAYIN

193

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

- 1 Saña'āşık olan dünyā vü ukbādan olur fāriğ
Senüñ sevdāna düşer ğayri sevdādan olur fāriğ
- 2 Ulaşan'aşkına bir gözle bakar cümle eşyāya
İkilik ile bakmaz ağ u karadan olur fāriğ
- 3 Senüñ hubbün ile hāne-i kalbün pür iden'āşık
O mehd-i dōst ile hem zemm-i 'adādan olur fāriğ
- 4 Cemalün fikri ile olunan hayran u dem-beste
Unutup bildiğini bahs u ğavġādan olur fāriğ
- 5 Fenā ender fenāya irişüp de sende mahv olan
Olunup ol seninle zühd ü takvādan olur fāriğ
- 6 Tecellī eylesen bir'āşıkā gönli içinde sen
O sırr Musā'sı olur Tūr-i Sīnā'dan olur fāriğ
- 7 Senüñ ile seni tevḥīd iden'āşık Cemālī'den
Alup kendüñ aradan LĀ vü İLLĀ'dan olur fāriğ

 193 F:41b(193), S:39b

 3b dōst ile F / dōstla S

194

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 'Aşk odı bağrum idince dağ u dağ
Şanasıñ ol lālelerle oldı bāğ
- 2 Şöyle mest itdi beni 'aşkuñ meyi
Ayılup hıç fark idemem şol u sağ
- 3 'Aşka uyup gireliden rāhına
Giderüm ardınca geh baş geh ayak
- 4 Bilişüp 'aşka olalıdan yakıñ
Yār ü yārānumdan oldum ben irāğ
- 5 Kendüm içre 'aşk iline düşeli
Dü cihāndan eyledüm külli ferağ
- 6 Akda kara dersine yol virmedi
'Aşk okudalı baña karada ağ
- 7 Hakkı herşeyden Cemālī göreli
Cümle maḥlūk ile oldum bāl ü yağ

194 F:42a(194), S:40a

- 1a dağ u dağ S / dağ dağ F
 1b bāğ S / dağ F
 6b karada S / kara ağ F
 7a herşeyden F / herşeyde S

FE

195

Mefā'īlün Mefā'īlün Fe'ūlün

- 1 Nice bir ey gönül ğaflet it inşāf
Nice bir 'ādet-i bid'at it inşāf
- 2 Niye geldün bu ile sen o ilden
Düşün o hāle kıl dikkat it inşāf
- 3 Çalış bul Hakkı cānun tende iken
Telef olur yazık fırsat it inşāf
- 4 Haber sor sırr-ı vahdetden haber al
Yetişür ğavğa-yı kesret it inşāf
- 5 Dilün gel halvet eyle Hakk ile sen
Yeter bu halk ile ülfet it inşāf
- 6 Binüp nefse sür anı rāh-ı Hakkā
İriş menzile kıl sür'at it inşāf
- 7 Cemālī'den işit firkatde kalma
Vişāle eyle gel himmet it inşāf

195 F:42a(195), S:40a

- 1b 'ādet-i bid'at S / 'ādet ü bid'at F
2b Düşün S / Düş F

196

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Dünyanuñ çulına vü atlas u dībāsına yuf
Ehlinüñ ednā vü evsāt ile'alāsına yuf
- 2 Bu nümāyişle görinen çünki ol bir cīfedür
İdenüñ anuñ içün it reşki gavğasına yuf
- 3 Māmurı elbetde anuñ olunur bir gün harāb
Yıkılacak yapıduranuñ kaşr-ı bālāsına yuf
- 4 Zevk-i sekri degmez anuñ zahmet-i mahmūrlığa
Sekrine bezmine hem sākī vü şahbāsına yuf
- 5 Bir şafāsı yok anuñ kim hiç ceřāsı olmaya
İşret ü ayşı ile seyr ü temaşāsına yuf
- 6 Çünki bunlar Hakkı koyup sevdiler biri birin
Ferhād ü Şirîn'i vü Mecnūn ü Leylā'sına yuf

- 7 Ola bir gün ki hayâtına ire anuñ memāt
Ger kısa vü ger uzun ömrinüñ ibkāsına yuf
- 8 Āhıretde çün anuñ şāh ü gedāsı bir ola
Saltanattayum diyenün 'ucb-i dāvāsına yuf
- 9 Hakkı bilmekdür Cemālī bunda gelmekden ġaraż
Yohsa ansuz dünyanuñ külli serāpāsına yuf

196 F:42b(196), S:40b

- 1a çulına vü atlas S / çulına atlas F
- 2a Bu nümāyişle S / Nümāyiş kıl F
- 2b reşki F / veşki S
- 5a yok anuñ kim hiç S / yokdur anuñ kim F
- 9b külli S / küll-i F

Mefā'īlün Mefā'īlün Fe'ūlün Mefā'īlün Mefā'īlün Fe'ūlün

1	Metā'ı fānīye olma bāzırgān
Ziyān ü süddan aňla eyle izān	‘ömür sermāyesini itme itlāf
‘ömür sermāyesini itme itlāf
2	Olur birgün ider Allāh hitābı
Su‘al-i Hākka virmek güç cevābı	su‘al idüp alur bir bir hesābı
‘ömür sermāyesini itme itlāf
3	Ne kāra geldigün döndün mü bunda
Düşün ahvālünü bir kerre sen de	ne alup sattıgün aranur anda
‘ömür sermāyesini itme itlāf
4	Çü aldun boynına bār-ı emānet
Anı assısına tabşur selāmet	gerekdür itmemek aňa ihānet
‘ömür sermāyesini itme itlāf
5	Su‘al ile geçirme mäh u sālī
Virüp hep nakd-i varun al vişāli	yüri bazār-ı ‘aşka gel Cemālī
‘ömür sermāyesini itme itlāf

197 F:42b(197), S:40b

1b	süddan F / südun S
2a	alur bir bir S / aldırır F
2b	Su‘al-i Hākka S / Su‘ali Hākka F
3a	döndün mü S / duydun mu F
5a	mäh u sālī S / mäh-ı sālī F
5b	nakd-i varun S / nakd ü varun F

KAF

198

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Nice şāhı itdi kıl sultān-ı 'aşk
Tāc ü tahtı kōdırur fermān-ı 'aşk
- 2 Būlbūl-āsā her seher zār itdirür
Āşikāna ol gül-i handān-ı 'aşk
- 3 Derd-i 'aşka bir tabīb itmez devā
Derdidür bil derdüne dermān-ı 'aşk
- 4 Sireti genc-i hakikat olunur
Sūreti olunanun vīrān-ı 'aşk
- 5 Çok seri top eyledi çevgānına
Böyle bir meydāndur meydān-ı 'aşk
- 6 Āşikār olur içen 'aşkuñ meyün
Setr olunmaz olunan sekrān-ı 'aşk

7 Māsivāyı kōmaz anda hep yākar
Kangı dilde buluna sūzān-ı 'aşk

8 'Aşıkun varını kōmaz katrece
Ey Cemālī mahvider 'ummān-ı 'aşk

198 F:43a(198), S:41a

7b Kangı F / Kankı S

Müstef'ılün Müstef'ılün Müstef'ılün Müstef'ılün

- 1 Göñline gel kıl bir naẓar gör kim odur mirāt-ı Hāk
'Akseyleyüp andan saña görine rüy-i zāt-ı Hāk
- 2 Kıyl ile kālını bırak unud kamu bildigüni
Bildigini unutmayan bulmaz ahi hālāt-ı Hāk
- 3 Varlığını yok eyle sen Hāk varlığında küllisiñ
Hayr ile şerden çek elüñ ol sen heman ālāt-ı Hāk
- 4 Tevhīdi şöyle eyle kim maḥlūkı nefy it LĀ ile
İLLĀ ile de idegör sen Hākķile isbāt-ı Hāk
- 5 Gel bu Cemālī'den okı levh-i dilīnün'ilmüni
Her şun'-ı Hāk ol dem saña görine hep āyāt-ı Hāk

199 F:43a(199), S:41b

- 2a Kıyl ile S / Kıyliyle F
 2a unud S / unuṭ F
 3a yok eyle sen S / yok eylesin F
 3a küllisiñ S / gel señ F
 4b Hākķile F / Hākla S

200

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Cān gözin aç katre-i tende olan deryāya bak
Gizlenen ol baħr içinde dürr-i bī-hemtāya bak
- 2 Bu görünen 'ālemi bil 'ālem-i suğrādur ol
Gel vücūdun içre gir de 'ālem-i kübrāya bak
- 3 Şuretün beytini eyle sen harāb ender harāb
Ol harābda olunan gencīne-i mañāya bak
- 4 Görüne dostun yüzi 'akseyleyüp senden saña
Sen sen içre bī-cihet āyīne-i Mevlāya bak
- 5 Hep Enel Hakdan Cemālī dem urur Mañşur'layın
Güş-i Hakla dinle anı sendeki āzāya bak

200 F:43b(200), S:41a

2a 'ālem-i suğrādur S / 'ālemi suğrādur F

201

Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün

- 1 Biz ol t̤āliblerüz Ḥaḫdur bizüm maṭlūbumuz ancak
Ḥabībūñ sevmişüz anuñ odur maḥbūbumuz ancak
- 2 Ne dem cānān yolında cānumuz virebilirsek biz
Odur defter-i 'uṣṣāka geçen maḥsūbumuz ancak
- 3 Dilimüz Ḥaḫla olmakdur bize ref'-i hicāb etmek
Dilūñ Ḥaḫdan ayırandur bizüm maḥcūbumuz ancak
- 4 Bu ḥalkuñ bildigi dīvāne olandan degilüz biz
Ala Ḥaḫ aşkı aqlını odur meczūbumuz ancak
- 5 Olup Ḥaḫkile de ḥalka işimüz kej görünmekdür
Cemālī ḥalk arasında olan māyūbumuz ancak

201 F:43b(201), S:41b

2b defter-i 'uṣṣāka S / defteri 'uṣṣāka F

3b Dilūñ F / Dīlūñ S

5a kej F / ker S

202

Mefā'īlün Mefā'īlün Fe'ūlün

- 1 Bulunmaz Hāk bulunmadan bir er çāk
Hem o erden alınmadan haber çāk
- 2 İremes maş'ūkına bil ki'āşık
O zār itmeyecek şam ü seher çāk
- 3 Sürür-ı dōst o dil içre bulunmaz
Sivādan gitmeden andan gider çāk
- 4 Mey-i vuşlat içilmez 'aşk odıyla
Kebab olup da yanmadan ciger çāk
- 5 Bulunmaz can içinde rāh-ı cānān
O yolda vormeyince cān ü ser çāk
- 6 Nedür hubb-i vaṭan sırrı duyulmaz
Ta itmeyince kendinden sefer çāk
- 7 Sen öyle Hākda mahv ol kim Cemālī
Bulunmayınca senden hiç eser çāk

202 F:43b(202), S:41b

6b kendinden S / kendinde F

Müstef'îlün Müstef'îlün

- 1 'Āşık isen var bir pîre 'āşık
Maşûkına ol irgire 'āşık
- 2 Gel şüretini yapma yıkılsun
Başla derûnuñ tāmîre 'āşık
- 3 Kaṭ'-ı menâzil eyle rāh-ı 'aşkda
Sây eyle zikri teksîre āşık
- 4 Bâtinca Kur'ân ma'nāsın añla
Bak sende olan tefsîre 'āşık
- 5 Mecnûn-ı 'aşk ol gel sen seni çek
Yâr zülfi olan zencîre 'āşık
- 6 Jeng-i sivâdan mirât-ı gönli
Sen çalışagör taṭhîre 'āşık
- 7 'İlmi ledünden okı Cemālî
Halûni çek sen tâbîre 'āşık

203 F:44a(203), S:42a

3b zikri F / zikir S

6a Jeng-i sivâ S / Reng-i sivâ

Müstef'ılün Müstef'ılün Müstef'ılün Müstef'ılün

- 1 Münkir bırak inkārını mürşid kapısun eyle dak
İkrār idüp uy mürşide gör kim nedür ikrār-ı Hāk
- 2 Böyle yürürken serseri Hākķı bulmaklıķuñ muhāl
Hiç kimse bulmaz Hākķı bil tā mürşidi bulmayıcak
- 3 'İlm-i ezel bilinmez okumak ile aqdan kara
Gel pır öninde okı al karadan aqdan bir sebak
- 4 Rehbersüz olmaz vaşl-ı Hak say eylesen sen nice yıl
Rehber gerekdür vuşlata perdeni ide iki şak
- 5 Hāk ile Hākķı anlayup birlük Cemālī bulmağa
Sende olan sen defter-i ikiligi gel oda yak

204 F:44a(204), S:42b

- 1b ikrār-ı Hāk S / ol rāh-ı Hāk
- 2a bulmaklıķuñ S / bulmaklık
- 4b perdeni S / perdeyi F
- 5b defter-i S / defteri

Müstef'ılün Müstef'ılün Müstef'ılün Müstef'ılün

- 1 Bād-ı meḥabbetden ezel cūş itdi çün deryā-yı 'aşk
Her mevci bir naḳş olunup itdi zuhūr mahā-yı 'aşk
- 2 Mest ü meḥabbet olmaduk eşyāda birşey ḳalmadı
Ḳurulup ol bezm-i elest devr idecek sahbā-yı 'aşk
- 3 Sevdāsınuñ zencīrine bend eyleyüp niceleri
Mecnūn idüp sahrālara düşürür ol Leylā-yı 'aşk
- 4 Senlik ü benlikle mecāzda olunan ceng ü cidāl
Baḳsañ ḥaḳīkatce aña hep olunan ḡavgā-yı 'aşk
- 5 Düşmez Cemālī cīfe-i dünyāya ol misl-i meges
şol 'āşıkun ki Ḳāf ide gönli evün Ankā-yı 'aşk

205 F:44b(205), S:42a

- 2a Mest ü meḥabbet S / Mest-i meḥabbet F
4a Senlik ü S / Senlikle F
4a cidāl S / cedel

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

1	<p> ẖo cānān yolına cānı
Degiř sen derde dermānı </p>	<p> eger 'āşık iseñ 'āşık
eger 'āşık iseñ 'āşık </p>
2	<p> Gicelerde olup bīdār
Akıt gözyaşını her bār </p>	<p> idegör subha dek sen zār
eger 'āşık iseñ 'āşık </p>
3	<p> Ezel bezmi meyūñ nūş it
Sivā fikrūñ ferāmūş it </p>	<p> ebed kendini serhōş it
eger 'āşık iseñ 'āşık </p>
4	<p> Bu varlık perdesün çāk it
Arıd Hākla özün pāk it </p>	<p> ayaklarda yüzün hāk it
eger 'āşık iseñ 'āşık </p>
5	<p> Seni 'aşk ile işgāl it
Cemālī kālını hāl it </p>	<p> tabiat filūñ ibtāl it
eger 'āşık iseñ 'āşık </p>

206 F:44b(206); S:42b

- 3a bezmi F / bezm S
 3a kendini S / kendüni F
 4a çāk it F / hāk it S
 4b Arıd S / Arıt F

Mefā'īlün Mefā'īlün Fe'ūlün

- 1 O kim der olmuşum cānāna 'āşık
Cānuñ virmekdür o davāya tanıķ
- 2 Kesilmez 'āşıkun hiç gözi yaşı
Olur zīrā ki anuñ bağıryanık
- 3 Müdām 'āşık mey'-i 'aşķ ile mestdür
Olabilmez o bir dağı hiç ayık
- 4 Olup ğavvāşı dalan baħr-i 'aşķa
O baħr içre bulur dürr-i hakāyık
- 5 İre bir 'āşık ol itlāk-ı 'aşķa
Bulunmaz anda hiç kayd-ı alāyık
- 6 Çeken dīde-i rūħa kuħl-i 'aşķı
Olur ol nevm-i gafletden uyanık
- 7 Tūran her bārına 'aşķuñ Cemālī
Yazılur defter-i 'aşķa şādık

207 F:44b(207), S:42a

1b tanıķ S / danık F

4a ğavvāşı dalan F / ğavvās dalar S

7a Tūran S / Duran F

KEF

208

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Sālikūñ 'aşk ile gönli toptolı olmak gerek
Ehl-i 'akl içre anuñ adı deli olmak gerek
- 2 İrüşüp itlāka da kayd-ı 'alāyıkdan geçüp
Dū cihān isteklerinden ol беру olmak gerek
- 3 Nevm-i gafletden anuñ cān dīdesi 'açık olup
Gördiği her görinenden cümle Hū olmak gerek
- 4 Nīk ü bed halkuñ lisānından o dāim düşmeyüp
Olduğı yerde anuñ çün güft ü gū olmak gerek
- 5 Ol Cemālī el çeküp taşra işden cümleten
Kārı anuñ içeriden içeri olmak gerek

 208 F:45a(208), S:42b

1a toptolı S / dopdolı F

2b isteklerinden S / isteklerinde F

3a olup S / gerek F

4b güft ü gū F / güft gū S

Müstef'ılün Müstef'ılün Müstef'ılün Müstef'ılün

- 1 Cānā mey-i 'aşkuñ içen sekrānuñ olur ol senüñ
Derdini gönlinde bulan nālānuñ olur ol senüñ
- 2 Cümlede olan varlığı bilen seniñdigini hep
Varlık libāsından çıkup 'uryānuñ olur ol senüñ
- 3 Kendinde sirruñ gencine yol buluban mālīk olan
Yıkup vücūdu hānesiñ virānuñ olur ol senüñ
- 4 Sāy eyleyüp iren şafā-yı vaşlīnuñ Ka'besine
Koyup yolunda cānunu kurbān olur ol senüñ
- 5 Açıan Cemālī-veş teni içreki cān dīdesini
Görüp cemālūñ cümleden hayrānuñ olur ol senüñ

209 F:45a(209), S:43a

2a seniñdigini F / sendigini S

3a Kendinde F / Kendide S

210

Mefā'īlün Mefā'īlün Fe'ūlün

- 1 Koyup yāri il-i aġyāra geldük
Bıraġup aşılmuz yad şāra geldük
- 2 Nümāyan olmak için zātdan esmā
Biz anuñ sırrını izhāra geldük
- 3 Ezel āsūde iken cümle yükden
Biz ol 'unşur denilen bāra geldük
- 4 Biz ol yoklığı yok var ile varken
Sonu yoklığa iren vara geldük
- 5 Müdām biz dōst ile vuşlatda iken
Düşüp bu firkate biz zāra geldük
- 6 Virüp cānı da almaklığa cānān
Biz öyle olunan bazāra geldük
- 7 Bilüne Hāk ile Hāk ey Cemālī
Biz ancak bu ile ol kāra geldük

210 F:45a(210), S:43a

1a il-i S / ili F

5a dōst ile S / dōstula F

7b bu ile F / böyle S

211

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Şanma ğafil sen fenāsuzdur felek
Bil sen anı kim bekāsuzdur felek
- 2 Dün ü gün alır o ömrün nakdini
Bil bunu dime kirāsuzdur felek
- 3 Hilesün añla añla virme gönül
Ahdine durmaz vefāsuzdur felek
- 4 Dōst göründüğine düşmanlık ider
Yad sıfatdur āşināsuzdur felek
- 5 İbtidāsında cefāsı yohsa da
İntihāsında şerāsuzdur felek
- 6 Eyler icrā dunlığın irse ecel
Bir nefes virmez seḡāsuzdur felek
- 7 Cümleyi bir gün Cemālī bir ider
Aramaz şāh ü gedāsuzdur felek

211 F:45b(211), S:43a

5a yohsa da S / yoksa da F

212

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Hāk arayan önine bir rehnümā bulmağ gerek
Ardına uymağa lāyık muğtedā bulmağ gerek
- 2 Hāk yolun her bilirüm diyen kıyās itme bilür
Ö yola varup gelen merd-i Hüdā bulmağ gerek
- 3 Tālib-i Hāk mürşid-i kāmīl bulur ise eger
Anda külli mahv olup olda rızā bulmağ gerek
- 4 Her ne güçlük itse mürşid tālibe ol durmalı
Her cefāsı içre anuñ ol şafā bulmağ gerek
- 5 Ey Cemālī vuşlat-ı Hāk mübtedi hāli degil
Mürşidüñ yüzinden ol kes intihā bulmağ gerek

212 F:45b(212), S:43b

1b lāyık muğtedā F / lāyık bir muğtedā S

Müstef'ılün Müstef'ılün Müstef'ılün Müstef'ılün

- 1 Hāk tālībi olan kişi ol fāriğ-i keşret gerek
Taḥliye idüp gönlini dāim aña vahdet gerek
- 2 Yolunu başa çıkarup insān-ı kāmīl olmağa
Ayaklar altında yüzüñ kodurıcı zillet gerek
- 3 Ben şöfiyüm demek ile şöfī olamaz kimse hīç
Gerçek şöfī olmaklığa Hākka irer haşlet gerek
- 4 Ülfet iderken halk ile şanma ki Hākka irilür
Hākka ireyüm diyene halkı koyup uzlet gerek
- 5 Bu ile gelmekden murad nidigini fehm itmege
Aña Cemālī arif-i-billāh ile sohbet gerek

213 F:46a(213), S:44a

3b irer S / yarar F

214

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Müşge benzetmek haṭādur dostumuñ gīsüleruñ
Nāka-i Çīn'de bulunmaz andaki hoşbūlaruñ
- 2 Şanki tīri yāy-ı kudretdür siper olmaz ana
Cāna dek işler geçer müjgānuñ olan mūlaruñ
- 3 Anladılmaz hāle koyup düşürür şahrālara
Bir nazār her kime itse dīde-i āhūlaruñ
- 4 'Arife Kurānun esrārını bir bir anladur
Muşhaf-ı vechindeki ol nokṭa-ı Hindūlaruñ
- 5 Toldı āfāka serāpā herkes işitdi anı
Vaşf-ı hüsn-i hulkuñ olundığı güft u gūlaruñ
- 6 Bu Cemālī Kābe idindi eşigüñ yüz sürer
Kible rūyunaur aña mihrāb daḡı ebrūlaruñ

 214 F:46a(214), S:44a

- 1a dōstumuñ S / dōstum F
- 3a Anladılmaz S / Anlatılmaz F
- 4a bir bir S / yir yir F
- 6a eşigüñ S / eşigüñe F

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

- 1 Nihān iken Hüdāya sen cemālini ayān itdün
Zehī kudret yine anı ayān içre nihān itdün
- 2 Ehaddan Ahmedi bir mim ile farka getirüp sen
Habibün itdün anı hem dahı her cāna cān itdün
- 3 Senünçün Ahmedi Ahmed içün hep sāir eşyayı
Yaratdün bunca mahlūkı aceb bir ulu şan itdün
- 4 Cemālünle celālün sırrunı sen itmege izhār
Bu mahlūkuñ kimün yahşı kimün de hem yaman itdün
- 5 Ayırup cümle ervāhı ezel sen nūr-ı Ahmedden
Olara giydürüp ebdān filān ibn-i filan itdün
- 6 Düzüp bu onsekiz bin ālemi cümle merātibce
O yüzden arş u kürsī hem zemīn ü āsümān itdün
- 7 Bihamdillāh ki sırr-ı zātuña mahrem idinüp de
Cemālī'ye yüziñden mürşidi sen tercemān itdün

215 F:46b(215), S:43b

2b dahı her cāna S / dahı cāna F

7b yüziñden S / yüziñde F

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Cümle yüzden görinen cānā cemālindür senün
Cümle dilden söylenen sözler de kālindür senün
- 2 Taht-ı esmānda olunan hayr u şerrün cünbüşi
Cümlesi zātında olunan kemālindür senün
- 3 Kullarınun kimi mü'min kimi kâfir olması
Rûy-i zülfündeki sırr-ı lâyezâliñdür senün
- 4 Hayme-i şüret içindeki bu eşkāl ü hayāl
Hep o zıll-ı nûr-ı şem'i zülcelâliñdür senün
- 5 Bu Cemālî'nün başından 'aklunı hep gideren
Anı sekrân eyleyen hamr-i visâliñdür senün

216 F:46b(216), S:44a

- 1a görinen g / görünen .F
- 2a olunan F / olan S
- 3b Rûy-ı zülfündeki S / Rûy ü zülfündeki F
- 4a eşkāl ü hayāl F / eşkāl-i hayāl S
- 5b hamr-i visâliñdür F / hamr ü visâliñdür S

217

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Münkirün ko dahlüni 'āşık isen gir semāā Allāh Allāh diyerek
 Hāk yolunda sen eger şādık isen gir semāā Allāh Allāh diyerek

Hep melekler durmayup devrāndadur havl-i 'arşı devr idüp cevlandıad
 Gör ki 'uşşāk Hū deyüp nālāndadur gir semāā Allāh Allāh diyerek

'Aşk-ı Hāk irişdi ise cānına ister isen irmege cānānına
 Gel yūri sen erlerün meydānına gir semāā Allāh Allāh diyerek

İtme Hākdan gayriye meyl ü heves koma rişte-i sivāyı dilde kes
 Hākı zikret ta dükenincek nefes gir semāā Allāh Allāh diyerek

Cezbe ile hep iradet selb olup kāle gelmez özge hāletler gelüp
 Ey Cemālī kendi kendinden geçüp gir semāā Allāh Allāh diyerek

217 F:46b(217), S:44b

4a meyl ü heves F / meyl-i heves S

4b dükenincek F / tükenince S

218

Müstef'ılün Müstef'ılün Müstef'ılün Müstef'ılün

- 1 İdüp ğazā-yı ekberi kıl cünd-i nefsüñ ile ceng
Tā ki vücūduñ kal'asın alup saña itmeye reng
- 2 Mir'āt-i gönlüñ göstere senden saña dōstuñ yüzüñ
Ur tevḥīd-i Ḥakla cilā koma sivādan anda jeng
- 3 Varlık libāsından soyun giy gel melāmet hırkasın
Ānuñ ile hiç kalmasun gitsün ne kim var nām ü neng
- 4 Bülbul güle irişmege hār zahmetüñ çekmek gerek
Yolunda dōstuñ dut başı ursun ko ādā aña seng
- 5 İtlāk eyle say it dilüñ 'arşı Cemālī kaplasun
İlhām-ı Ḥak gelmez o gönle ki ola kayd ile teng

 218 F:47a(218), S:44b

 2b tevḥīd-i Ḥakla S / tevḥīdi Ḥakla F

4b dut S / tut F

219

Müfte'ılün Fā'ılün Müfte'ılün Fā'ılün

- 1 Bāde-i aşkuñ ile gönlüni meyhāne kıl
İçirüp ol bādeden sen beni mestāne kıl
- 2 Nūr-i cemālūñ ile yanan ezel şem'ine
Nārına sen ol şem'in cānumı pervāne kıl
- 3 Zencīrini aşkınuñ çekmege kâbil olam
Vechini 'arz eyleyüp hüsniñe dīvāne kıl
- 4 Genc idüben sīretüm zātınūñ esrāruna
Ānuñ ile sūretüm beytini vīrāne kıl
- 5 Yār ü aşīnalıgum ola senūñle hemān
Sen beni hep gayriden ayrı vü bīgāne kıl
- 6 Bārān-ı feyzini sen baħr-i dile yağdırup
Hem o baħrde beni gavvāş-ı dūrdāne kıl
- 7 Sen bu Cemālī kimün kimligüne bakmayup
İyler ile iy idüp sen anı merdāne kıl

219 F:47a(219), S:45a

7b İyler ile iy idüp F / Eyülerle eyi edüp S

220

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Söfiyā 'āşık isen sen kıyl ü kalünden kesil
Kıyl ü kalünden dağı hem yuri hālünden kesil
- 2 Bir nazār peydā idegör her neye bakar isen
Dōstı sen andan görüp şekk ü hayālünden kesil
- 3 Fāni-fıllāh ol varuñ Hāk varlığunda mahv idüp
Zāhir ü bātında olunan kemālünden kesil
- 4 Terk-i terk itmektedir bil rāh-ı Hākda intihā
Sen harāmundan degil işin helālünden kesil
- 5 Ey Cemālī ikilikden şāf idüp sen gönliñi
Tevhīdün tam eyle de hier ü vişālünden kesil

220 F:47b(220), S:45b

2b Dōstı sen andan görüp F / Dōstunı sen andan gör S
4b işin F / isen S

LAM

221

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Cām-ı 'aşkı nūş idüp mestāne oldu bu gönül
Sırr-ı Hakkā kenz olup vīrāne oldu bu gönül
- 2 Cān ü başa bakmayup atıldı 'aşkuñ nārına
Dōst vechi şemine pervāne oldu bu gönül
- 3 Eyleyüp 'akluñ perīşan yār yüzündeki zülf
Zencīr-i 'aşkun sürer dīvāne oldu bu gönül
- 4 Baħr-i 'aşk içünde olunan şadef içre düşüp
Mazhar-ı feyz olup dūrdāne oldu bu gönül
- 5 Kūh-i Kāfı olup ol lāmekān Anḳāsınuñ
'Arş ü Kürsīden yüce bir lāne oldu bu gönül
- 6 İndirüp Hakk āña ilhām Tūr-i māha olup
Cān Musāśına tecellīhāne oldu bu gönül
- 7 Kendide Hakk ile Hakkı bulup olup āşinā
Bu Cemālī'ye dahı bīgāne oldu bu gönül

 221 F:47b(221), S:44b

3b Zencīr-i 'aşkun S / Zencīri 'aşkı F

5b 'Arş ü kürsīden S / 'Arş-ı kürsīden F

222

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Cān ü bāşı terk idüp meydāna gel
Canda cānānı bulup merdāne gel
- 2 Men 'aref dersüñ alup duy sen seni
Yüri durma mekteb-i 'irfāne gel
- 3 Sen ezel meyhānesi hamrūñ içüp
Tā ebed ayılmayup mestāne gel
- 4 Ğavvāş-āşā dal haķīkat bahrine
Bul anuñ karında sen dürdāne gel
- 5 Dām-ı bendden kurtarup cān mürğini
Lāmekān ilinde sen cevlane gel
- 6 Bu vücūduñ Mısrınun sultānı ol
Yūsuf-āşā yol bulup Kenāne gel
- 7 Haķ göziyle baķ Cemālī her yaña
Cümle yüzden Haķ yüzün seyrāne gel

 222 F:47b(222), S:45a

- 1b merdāne S / meydāne F
 2a duy sen seni S / merdāne gel F
 3b ayılmayup S / ayılınmayup F
 5a Dām-ı bendden S/ Dām ü bendden F

223

Müsterîlātün Müsterîlātün

- 1 Sen arar iseñ Hakkā eger yol
Bil sendedür ol Hakkā gider yol
- 2 Sendeki yoldan bil ğayri yokdur
Hak vuslatına hiç bir çıkar yol
- 3 Hep Hakkā iren kendinden irdi
Sen şanma ğayri buldı bir er yol
- 4 Bulduñ ise sen sendeki yolu
Arama ğayri Hakkā irer yol
- 5 Kendinde bulur ğayride bulmaz
Hakkā Cemālī her kim arar yol

 223 F:48a(223), S:45a

2b hiç bir çıkar yol F / hiç çıkar yol S

224

Mefā'īlün Mefā'īlün Fe'ūlün

- 1 Ayā nakşı ko nakķāşı ara bul
Anuñla tobtoludur her ara bul
- 2 Sana senden yakın bul anı sende
Seni sen sende sen senden cüdā bul
- 3 Şakın bīgāne bulma birşey hīç
Saña herşey sen hep āşinā bul
- 4 Kamu görüüklerine yek nazār kıl
Görünende ne aĝ ü ne kara bul
- 5 Virüp Hākka her işi çık aradan
Yok ol sende ne havf u ne recā bul
- 6 İdüp kahr ile lütfı şey-i vāhid
Ne sen sende şafā vü ne cefā bul
- 7 Dileyüp kurb-i Hāk artdurma budūñ
Geçüp bu vartalardan intihā bul

- 8 Sivādan kaçuban düşme sivāya
Sivā zan itdigün hep bī-sivā bul
- 9 İdüp tenzīh u takdīs Hakkı Hakkla
Senün tenzīh u takdīsün haṭā bul
- 10 Dime vara fenā virsem Cemālī
O varlıkdur sen andan da fenā bul

224 F:48a(224), S:46b

1b , tobṭoludur S/tobdoludur F

1b bul F / yol S

5b Yok ol sende F / Yok sende S

225

Mefā'ılün Merā'ılün Fe'ülün

- 1 Oyalanma hayāl-i gülle bülbul
Olagör sen cemāl-i gülle bülbul
- 2 Nedür feryādına bā'ış olunan
Cevāb al sen su'al-i gülle bülbul
- 3 İrüşmez kāl ile māsūka 'aşık
Ko zārı ol hāl-i gülle bülbul
- 4 Derün-ı güldeki büyü duyagör
Şakın aldanma āl-i gülle bülbul
- 5 Çıkar gönlünde olan gayrı fikri
Müdām ol iştiğāl-i gülle bülbul
- 6 Gülün yolında mahv idüp kemālün
Kemālleş sen kemāl-i gülle bülbul
- 7 Güle bülbul olup olduñ Cemālī
Ola'aşk-ı vişāl-i gülle bülbul

225 F:48b(225), S:46a

3a kāl ile F / kālile

6a kemālün F / kemāl S

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Mürğ-i zātuñ âşiyānıdur göñül
Ānuñ içün lāmekānıdur göñül
- 2 Hāk ider andan tecelli 'āşıkā
şübhesiz Tūr-i meānıdır göñül
- 3 Giren ana kurtulur her korkudan
Hāne-i dārü'l-emānıdır göñül
- 4 'Ālem-i mahānuñ 'arzıdur bu ten
Bil avārızun Āsmānıdur göñül
- 5 'Aşık andan irüşür maşūkuna
Vaşlına rāh-ı nihānıdır göñül
- 6 Bülbül-i rūh anda bulur verdüni
Bağ-ı asluñ gülsitānıdur göñül
- 7 Sırra mahrem ol Cemālī gönle gel
Gevher-i esrār kānıdur göñül

226 F:48b(226), S:46a

5b Vaşlına S / Vuşlata F

227

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Kul mu o kim Hakkā o t̤ālib degil
Cān ile cānānına rāgīb degil
- 2 Rāh-ı Hakkā maḡlūb-ı Hakkā olmayan
Bil ki o kes neḡsine ḡālib degil
- 3 Ādem-i maḡnā olunmayan kiṣi
Şanma anı kim kırı kālīb degil
- 4 'Ārif-i Hakkā olur sırlar ayan
Gizliler zāhir āna ḡāib degil
- 5 Cennet-i vuşlat Cemālī yok āna
Zenb-i varlıkdan o kim tāib degil

227 F:49a(227), S:46b

1a Hakkā o F / Hakkā S

3b kim F / bir S

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

- 1 Utan Hākdan bu halka itme hālinden şikāyet gel
Ne kim Hākdan gele dur dime bu miḥnet bu rāḥat gel
- 2 Hākīkatde kamu işüñ çü Hākdur fāili lā-şek
Anı şundan ne bundan anlayup itme ḥamākat gel
- 3 İrüşüp sırr-ı tevḥīde geçegör şirk-i aḥfādan
Bilüp sen her işi Hākdan koma sende ḍalālet gel
- 4 Bir eyle zemm-i düşman ile medḥ-i dostı indinde
Bidāyetden alup kendüñ yüri bul sen nihāyet gel
- 5 Bu cismüñ içre sen sende cānuñ gūşunı seslendür
Cemālī nuṭḡını dinle bil andadur selāmet gel

228 F:49a(228), S:46b

2b şundan ne F / şundan vü ne S

5a seslendür S / sırlandur F

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Gāh olur bülbul gibi nālān olursun ey göñül
Gāh olur kim gül gibi handān olursun ey göñül
- 2 Temkīnūñ yok bir hāl üzre dāima telvīndesün
Gāh kaṭre gāh olur ummān olursun ey göñül
- 3 Gāh olursun her ṭarafdan sen harāb ender harāb
Gāh olur māmūr u ābādān olursun ey göñül
- 4 Gāh olur pertev şalarsun her yaña sen gün gibi
Gāh olur bir zerrede pinhān olursun ey göñül
- 5 Gāh olur ṭırnakla laḥmūñ arasından dayyıkdasun
Gāh olur kim bir ulu meydān olursun ey göñül
- 6 Gāh olur her bir şifātı bürünürsün egnüne
Gāh soyunup cümleden uryān olursun ey göñül
- 7 Gāh olur 'aḳılla ḥayr ü şerri fark itmekdesün
Gāhi kendūñ bilmeyüp sekrān olursun ey göñül

- 3 Gāhi 'ilm-i Hāk ile sen cehl-i mahz içündesün
Gāh olur kim ma'den-i 'irfān olursun ey gönül
- 3 Gāh olur bāb-ı rızāda kulluğun itmekdesün
Gāh olur 'ālemlere sultān olursun ey gönül
- 3 Gāh olur derdün Cemālī'nün katar derdüne derd
Gāh olur her derde sen dermān olursun ey gönül

229 F:49b(229), S:45b

- 3a tarafından F / tarafından S
- 4a şalarsun F / şalarsın S
- 7a 'akılla S / 'akl ile F

230

Müstef'ılün Müstef'ılün Müstef'ılün Müstef'ılün

1	Münkir gider inkārını
Muḥkem idüp ikrārını	tevḥīde gel tevḥīde gel
tevḥīde gel tevḥīde gel
2	Ḳoma bugünün yarına
Vāşıl olagör yarına	saý eyle Ḥaḳ ezḳārına
tevḥīde gel tevḥīde gel
3	Keşretten elün çekmege
Cümle hicābdan geçmege	vaḥdet ilüne göçmege
tevḥīde gel tevḥīde gel
4	Esrāra vāḳıf olasın
Her yerlere sen dolasın	sende seni sen bulasın
tevḥīde gel tevḥīde gel
5	Dinle Cemālī pendini
Ḳır bu ikilik bendini	ḡafletten algel kendini
tevḥīde gel tevḥīde gel

230 F:49b(230), S:47a

2a ezḳārına S / efḳārına F

4b dolasın S / tolasın F

231

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Yakmayınca 'āşıkı nār-ı celāl
Rūşen itmez gönlini nūr-i cemāl
- 2 Kahra duran 'āşık irer luṭfa bil
Zehr içündedür reh-i 'aşk içre yāl
- 3 Rāh-ı 'aşkın kahrına ol durmayan
Menzil almaz geçse nice māh u sāl
- 4 Çekmeyen yār firkatinüñ miḥnetüñ
Yāra irüp bulamaz zevk ü vişāl
- 5 Nefsini her kim bilür Hakkı bilür
Bilmeyen neirsini Hakk bilmek muḥāl
- 6 Bunda Hakkı bulmayan bî-iştibāh
Hakkı bulmaz itdiği dem irtihāl
- 7 İrmeden ömre zevāl saý eyleyüp
Bulmalı tevḥīd-i 'irfanla kemāl

- 8 Bir nefes virmez aman irse ecel
Ne şıfatdaysan idersün intikāl
- 9 Aşşı itmez şöñ pişmanlık aşla
Korku vardur nefis ü şeytān ide āl
- 10 Var-ı Hākda varını mahv itmeli
Yohsa işe hīç yaramaz kāl ü hāl
- 11 Hāk gerek ğayrı gerekmez bil saña
Gel Cemālī māsivādan gönlün al

232

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 İster iseñ sen eger bulmak vişāl
Kāl ü kīyli ko olagör ehl-i hāl
- 2 Kimse bulmaz kāl ile yol vuşlata
Hālle irdi hep aña iren ricāl
- 3 Hālile hāllenmeyüp kālda kalan
Menzilün tekml idüp bulmaz kemāl
- 4 Kālūni hal idemez nefsiyle tā
İtmeyince dāimā ceng ü cidāl
- 5 İrmege dostuñ cemāli nūrına
Yakmalı nefsüñ anuñ nār-ı celāl
- 6 Nefsini öldürmeli Hāk isteyen
Nefs ile Hākka irilmeklük muhāl
- 7 Kendini zenb-i vücuddan yumayan
Hayrı da anuñ haqikatde vebāl
- 8 Ehl-i Hāk dilden virür aña cevāb
Ey Cemālī her ne müşkilse suāl

232 F:50a(232), S:47a

6b irilmeklük F / irilmek pek S

233

	Müsterîlün	Müsterîlün	Müsterîlün	Müsterîlün
1	Düşdi meḥabbet nārına	Olmaz teḥammül zārına	ağlar göñül inler göñül	ağlar göñül inler göñül
2	şol derde oldu mübtelā	Hiçbir nefes kesmez şadā	aña t̄ābib bilmez devā	ağlar göñül inler göñül
3	şeb tā seher yok rāḥatı	Qalmadı sabra t̄ākatı	gitdikçe arttı zaḥmeti	ağlar göñül inler göñül
4	Mülk ile māl her nesi var	Bir dem idemez hiç qarār	yār yoluna itdi nişār	ağlar göñül inler göñül
5	‘Aqlunı yaḡmalandırıp	Zencir-i ‘aşka bağlanıp	sermest ü dīvāne olup	ağlar göñül inler göñül
6	Vuşlat içün cānānına	‘Aşkın girüp meydānına	bağmaz o baş u cānına	ağlar göñül inler göñül
7	Algel Cemālī'den haber	Kanlı yaşı her dem akar	dū‘āleme kılmaz nazar	ağlar göñül inler göñül

233 F:50b(233), S:47a

- 5a sermest ü dīvāne F / sermest dīvāne S
 6a baş u cānına F / baş cānına S
 7a haber F / hayır S

MİM

234

Mefā'ılün Merā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün

- Ben içre ben harāb olmaz güli bir öyle bāğ buldum
Anuñ mürğine nisbet bülbüli bir şöyle zāğ buldum
- Benüm bu sīneme 'aşkıñ tıǵı nāgāh dokunınca
Derūnda lāle-veş ānı bütün hep dāğ ü dāğ buldum
- Vücūdum keştisini ğark idince baħr-i 'aşk içre
Meāñi balıǵı avlayıcı ol demde aǵ buldum
- İrüp Ħakke'l-yakīne ben bulunca nāciye yolun
Gidüp zıdlık baña her milleti ben bāl ü yağ buldum
- Gönül meyhānesinden nūş idince ben mey-i vahdet
Cemālī bezm-i keşretiden beni küllī ferāğ buldum

234 F:50b(234), S:47b

- 1a öyle S / böyle F
2b Derūnda F / Derün S
2b dāğ ü dāğ S / dāğ dāğ F
5a meyhānesinden S / meyhānesinde F

235

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 'Aşıkum virdüm müdām āh u enīnümdür benüm
Derdliyüm ki bu dilüm beytül-ḥazānümdür benüm
- 2 Dōst 'aşkıdur imānum hem yoludur mezhebüm
Şaşı küfrümdür yüzi imān ü dīnümdür benüm
- 3 Dōstdan durluk baña nār-ı cenīme giremdür
Zevk-ı cennet de baña dōsta yakīnümdür benüm
- 4 Akl-ı kül ile inen şol nev be nev ilhām-ı Hāk
Rūhuma sırrundan āyāt-ı mübīnümdür benüm
- 5 Sırruma ırgür benüm yoḥsa Cemālī şüretā
Bu görinen bād ü nār ü āb u tıynümdür benüm

235 F:51a(235), S:47b

1a virdüm S / derdüm F

1b beytül-ḥazānümdür F / beyt-i ḥazīnümdür S

5a benüm S / neyüm F

236

Müstef'îlâtün Müstef'îlâtün

- 1 Aslüm ilünden emr_ile geldüm
Bu ğurbet ile devrile geldüm
- 2 Giryān ü nālan ħayrān u 'uryān
'Aşka uyuban cebr_ile geldüm
- 3 Tokuz atadan hem dört anađan
Bir bir bulardan seyr_ile geldüm
- 4 Mestüm ezelden mestüm ebed tā
Ayılmayan hīç ħamr_ile geldüm
- 5 Rūḫānīyetde maḫhar-ı luṭfüm
Nefse anuñcün kahr_ile geldüm
- 6 Duydum beni ben şerle degilüm
Elḫamdülillān ħayr_ile geldüm
- 7 Aşlımı bilmez kimse Cemālī
Bu 'unşur içre setr_ile geldüm

236 F:51a(236), S:47b

1a emr ile F / emirle S
1b devrile F / devirle S
3b seyr ile S / seyrane F

237

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Bunca ağıyaruñ içinde yāra irmişlerdenüm
Bir dahı inkārı yok ikrāra irmişlerdenüm
- 2 Derd-i gönlüme yine derd ile bulmuşum devā
Dost eli ile olunan tımara irmişlerdenüm
- 3 Vuşlatumdandur fiğānum şanma firķatden benüm
Bülbül-i vaşlum gül-i bī-hāra irmişlerdenüm
- 4 Taşram olunca harāb mamūr olındı içerüm
Yıkması ile yapan mīmare irmişlerdenüm
- 5 Hayret ender hayrete düşdüğüme itme aceb
Bī-hicāb ü bī-cihet didāra irmişlerdenüm
- 6 Ey Cemālī varlığum Hāk varlığında yoğ idüp
Ol yok içre yokluğu yok vara irmişlerdenüm

237 F:51a(237), S:48a

- 3a firķatden benüm F / firķatde beni S
4b Yıkması S / Bakması F
5a düşdüğüme F / düşdigüme S

238

Mef'ülü Mefâ'ilün Mef'ülü Mefâ'ilün

- 1 Bende beni ben içre ben baña girüp buldum
Bende ne imiş bu ben ben anı duyup buldum
- 2 Bu bende idüp devri gökle yiri hep gezdüm
Ol menzil-i birliği her şeyde geçüp buldum
- 3 Benden baña yol bulup añlayıcak insānı
Aşlunu kamu fer'in tã aşla irüp buldum
- 4 Bu görünülen 'ālem bil ālem-i şugrādūr
Ol ālem-i kübrāyı insānda görüp buldum
- 5 Āyīne-i rahmānī insāndaki gönlüdür
Vechüni 'ayān Hakkūñ ben aña bakup buldum
- 6 Hāk mazharıdur insān insāna da eşyā hem
İnsānda bu sırra ben bil vākıf olup buldum
- 7 Şanma bu Cemālī sen gibi tehī zāhiddür
Ben 'aşk ile esmādan zātı arayup buldum

239

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

. Hālūmi 'arz itmege bir kālüm añlar isterem
Kalūmi gūş eyledükçe hālüm añlar isterem

? Zātıma baķa ķoya şūretteki efālūmi
Benden işi işleyen faālüm añlar isterem

Ben ben içre nidüğūmi ol haķikatce bile
Şanma kim bu görünen eşkālüm añlar isterem

Cibrīl-i ilhām ile mañāya yol bulmuş ola
Aña nuṭkumda nedür irsālüm añlar isterem

Ey Cemālī hiç lisāna gelmesi ķābil degil
Ol nedür kim dilüm eden lālüm añlar isterem

239 F:51b(239), S:48a

4a Cibrīl-i ilhām ile mañāya F/ Cibrīl-i mañā ile ilhāma S

240

Fâ'îlâtün Fâ'îlâtün Fe'ûlün

- 1 Ben bunu senden ey habîb isterem
Göñlüme yolunda taleb isterem
- 2 Sen beni ırgür hâle kalden alup
İreler ol hâle aceb isterem
- 3 Her ne vakit kim habîbünle olam
İtmeyeyüm terk-i edeb isterem
- 4 Vir baña bir dil ki anı bilmeye
Türk ü 'Acem Hind u 'Arab isterem
- 5 Urmaya yolumı bu 'aqlum benüm
'Aşk ile olam rûz u şeb isterem
- 6 Her ne kadar kim sana olsam yakîn
Dahı yakınlığa sebeb isterem
- 7 Gel bu Cemâlî kuluña kıl kerem
Mâsivâ dilden gide hep isterem

241

Merā'īlün Mefā'īlün Fe'ālün

- 1 Göñül içinde olan rāzı buldum
Niyazdayken amunçün nāzı buldum
- 2 Bu cism içre açınca güş-i cānı
Baña Hākdan gelen āvāzı buldum
- 3 Riyāzet varlığından arınunca
Baña perde olan papazı buldum
- 4 Tabīat lānesün bozup yıķınca
Hākīkat mürģi dutan bāzı buldum
- 5 Alınunca reh-i Hāk içre menzil
Derün ipindeki can-bāzı buldum
- 6 Okudum noktada ben dört kitābı
Gönül levhünde ben bir yazı buldum
- 7 Aradum hālūmi kimdür iden fāş
Cemālī 'aşk imiş ğammazı buldum

241 F:52a(241), S:48a

1a rāzı S / zārı F

3b papazı S / papaz F

4b dutan S / düşen F

242

Mefā'īlün Mefā'īlün Fe'ūlün

- 1 Aradum cānda ben cānānı buldum
Göñül tahtındaki sultānı buldum
- 2 Yolum güçlüğüne şabr itmek ile
O güçlük ile ben āsānı buldum
- 3 Olunca bağ-ı göñlüñ andelībi
O bāğ içre gül-i handānı buldum
- 4 Unudıcak kamu bildiklerümi
Dilümde ma'den-i 'irfānı buldum
- 5 Hākīkat küfrine ben yol bulunca
Küfür hiç girmeyen İmānı buldum
- 6 Bulunca dermān içre derd-i Hākķı
Göñül derdine ben dermānı buldum
- 7 Olunca alçak alçakdan Cemālī
Yukardan yukarı seyrānı buldum

 242 F:52b(242), S:48b

4a Unudıcak S / Unuducak F

7b yukarı F / yukaru S

243

Mef'ülü Mefâ'ilün Mer'ülü Mefâ'ilün

- 1 Gencîne-i esrârũ vîrânesidür göñlüm
O cām-ı mey-i vaşlun mestānesidür göñlüm
- 2 Şakınmayup ol cānuñ 'aşk odına atıldı
Şem'-i rüy-i cānānun pervānesidür göñlüm
- 3 Zencîrũni o 'aşkın kâbil mi çıkarmaklık
Görüp yüzini yārun dîvānesidür göñlüm
- 4 Kıymetde iki 'ālem bil āña behā olmaz
Baḥr-i ezelũñ zîrā dūrdānesidür göñlüm
- 5 Vahdet meyũñ içirsün gelgil bu Cemālî'ye
Sākîsiyüm anuñ ben meyhānesidür göñlüm

243 F:52b(243), S:49a

5b anuñ ben F / ben anuñ S

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

- 1 Göñül bir hāle düş oldı nedür subḥ u mesā bilmem
Unutdum bildigüm külli nedür olan baña bilmem
- 2 Kıpandı 'ālem-i keşret açıldı 'ālem-i vahdet
Göründi cümlesi yek reng nedür ağ ü kara bilmem
- 3 Mecāzdan el yönülündi ḥaḳīkat yolu bulundı
Berāber oldı indümde nedür şāh ü gedā bilmem
- 4 Gāhī derdüm devā olur devām da gāhi derd olur
Baña ḥāzık ne kār itsün nedür derd ü devā bilmem
- 5 'Akılda kalmadı kudret bir oldı 'izzet ü zillet
Erişdi menzıl-i 'uzlet nedür fakr ü gınā bilmem
- 6 Bu eşyā Ḥaḳda mahv oldı kamu şey kendi Ḥaḳ kaldı
Beni aldı bu benden Ḥaḳ nedür ḥavf u recā bilmem

- 7 Bu atrem erdi baħrine o baħr olundı baħr ile
Silindi buđ ile urbüm nedür vaşl ü cüdā bilmem
- 8 Cemālī kendide kendiñ arayıp bulabilmezsiñ
Ne ħāle ugradın āyā nedür olan saña bilmem

244 F:52b(244), S:49a

1b nedür olan F / nedendür S

2a Ćālem-i S / Ćāleme F

4b derd ü devā F / derd-i devā S

5b Ćuzlet F / Ćizzet S

6a aldı S / oldı F

7b cüdā S / Ĥüdā F

8a kendide S / kendüde F

Müstef'ılün Müstef'ılün Müstef'ılün Müstef'ılün

- 1 'Aşka düşelden nîk ü bed 'âlemde meşhûr olmuşam
Ba'ziya makbûl olunup ba'ziya menfûr olmuşam
- 2 Bu şûretüm mülkünü 'aşk eyleyicek külli harâb
Ben o harâblıklıgıla mânâda māmûr olmuşam
- 3 Vâkıf olup râz-ı Enel Hakk'a irüşdüm ol deme
Cânân yolunda cânımı virüp de Mansûr olmuşam
- 4 Benden yakîn olınacak Hakk ile ben Hakk'a yakîn
Ol vechile halkın içinde böyle ben dūr olmuşam
- 5 'Aşkuñ meyûñ içdüm anuñ sekriyledür keyfiyyetüm
Sanmankim siz ben âb-ı engûr ile meskûr olmuşam
- 6 Hâlûmi kâl ehli olan 'akla o sıgsun dimesün
'Akla sığışmam zire kim 'aşk ile mecbûr olmuşam
- 7 Ben öyle şemsüm ki Cemâlî dū cihân zerrem benüm
Lâkin 'anāsır içre ben zerremde mestûr olmuşam

245 F:53a(245), S:48b

2b harâblıklıgıla F / harâblıgıla S

4a Benden S / Ondan F // olınacak S / olunacak F

5b Sanman S / Dimen F

6b kim F / ki S

7a Ben öyle S / Öyle F

Müstef'ılün Müstef'ılün Müster'ılün Müstef'ılün

- 1 'Aşıqlara bu sözlerüm Hakkdan haberdendür benüm
Taşra sözini söylemem sözüm içerdendür benüm
- 2 Hakkum Hakk için tercemân geldüm bu halkuñ içine
Bu halk ile ülfet için şeklüm beşerdendür benüm
- 3 Gurbet ilüne düşüben ağyār ile olundıgum
Kendi ilümden geldiğüm hep o seferdendür benüm
- 4 Sırr-ı 'arefden duymayup kendinüñ aslıñ bilmeye
Bilün kim ana sözlerüm külli hatardandur benüm
- 5 Benden Cemālī bir nazār alan 'aceb mi olsa er.
Zirā ki aldığum nazār bir gerçek erdendür benüm

246 F:53a(246), S:49a

2a halkuñ S / Hakkuñ F

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Yār ile ben yār olıcaķ maḥv oldı aġyārum benüm
Ol aġyār görünenler oldı hep yārum benüm
- 2 ŧekk (ü) ŧübhe ḳalmadı göñlüm içinde hıç benüm
Bī-nikāb 'arz eyledi vechüni dildārum benüm
- 3 Mürġ-i cānum nice nālān itmeyüp ŧeb tā seḫer
Bāġ-ı dil içünde hep ācıldı gülzārum benüm
- 4 Terķ idüp bu keḡreti vaḫdet ilüne iriceķ
Hep bir oldı ḳalmadı pāk ile murdārum benüm
- 5 Sözlerümi diñleyüp fehmi itmeye 'ārif gerek
Ey Cemālī herkes anlar ŧanma ġüftārum benüm

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Dōstı arayup da dostla her ārāyı bulmuşam
Derdüme derdüm içünde ben devāyı bulmuşam
- 2 Keşret içre yol bulup vaḥdet iline iricek
İbtidā-i vaḥdet içre intihāyı bulmuşam
- 3 Cümle yüzlerden baña dōstuñ yüzi görinilür
Ben ben içre āyīne-i Ḥaḳ-nümāyı bulmuşam
- 4 Nār-ı 'aşḳ içre bu gönli zer gibi şāf itmege
Gönül içre olunan kīmyāyı bulmuşam
- 5 Varımı Ḥaḳ varlığında ben fenāya ırgirüp
Ol fenā içündeki gizli beḳāyı bulmuşam
- 6 Gönlimüñ bağı şulanur dāima şolmaz güli
Ey Cemālī bende ben feyz-i Hüdāyı bulmuşam

248 F:53b(248), S:49b

la arayup da S / arayun da F

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

- 1 Bu katre-i vücudum içre ben deryāsını buldum
O deryāya olup gavvāş dūr-i yektāsını buldum
- 2 Hākikatden alup feyzi çekince el mecāzdan ben
Bu şüretden murād olunulan mahāsını buldum
- 3 Tecellīye irişüp de tekellüm idicek Hākla
Mūsā-yı cānımuñ tende Tur-i Sināsını buldum
- 4 Ebed ayılmayan sekrüñe bir cür'asınuñ anuñ
O bezme ben ayak bāşup mey-i hamrāsını buldum
- 5 Cemālī maşuķa giden şılādur 'aşıķāñ gelsün
Dilünde herkesiñ olan reh-i Mevlāsını buldum

249 F:54a(249), S:49b

2b şüretten S / şüretde F

250

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Rāh-ı 'aşka gireli derd oldu hemrāhum benüm
Anuñ için eksik olmaz zār ile āhum benüm
- 2 Geldi zabt itdi vücūdum mülkünü ol şāh-ı 'aşk
Sürdi andan kendiden gayriyi ol şāhum benüm
- 3 Nevm-i gâfletden uyanık oldu cânım dīdesi
'Aşk ile olunca āgāh kalb-i nāgāhum benüm
- 4 Zerrece hīç kalmadı içümde zulmetden eser
Burc-i dilde toğıcak ol şems ile māhum benüm
- 5 Gāhī kuldān Hākka gāhī kula Hākdan çıkar ol
Ey Cemālī böyledür göñlümdeki rāhum benüm

251.

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

- 1 Bulunca dilde sır gencini şüretde harāb oldum
Yıkıldı hāne-i vārum her eṭrāfımla bāb oldum
- 2 Geçilüp ikilik perdesi birlige irilünce
Tecellī olunup cānla o demde bī-hicāb oldum
- 3 Göñül levhindeki 'ilmi göñül ile okuyunca
Füyūzāt-ı ilāhiyye ile ben feyzyāb oldum
- 4 Bulup esmā içinden yol irünce sırrına zātın
Büründüm cümle esmāyı şıfatda bī-hisāb oldum
- 5 Derūnum devri içinde öğütmeklige benligüm
Döne döne o devrānla şanasın āsiyāb oldum
- 6 Riyāzet dağdağasından başa varmak için indüm
Başan başsun Cemālī ben ayaklarda türāb oldum

251 F:54a(251), S:50a

2a Geçilüp S / Geçülüp F

6a indüm F / işüm S

Müsterîlün Müsterîlün Müsterîlün Müsterîlün

- 1 Buldum ben ol cānānumı bu cism ü cānı neylerem
İrdüm vaṭan-ı aṣluma iki cihānı neylerem
- 2 ‘Aṣkuñ girüp bāzārına naḳa-i varum virdüm bütün
Aldum meta-i yokluğu aṣṣı ziyānı neylerem
- 3 Ben ādem-i maḥā olup duydum müsem mā sırrunı
Esmāda ḥayvān-veṣ kalup otu ṣamanı neylerem
- 4 ‘İrfān bihiştine girüp dīdar temaṣāsındayum
Ben bende ḥālüm bu iken hūr ü cinānı neylerem
- 5 Aṣlumda çünkim mürğüyüm ben lāmekānlık ilinüñ
Bu ğurbet ilünde olan ol āṣiyānı neylerem
- 6 Kendi zuhūrum maḥv idüp ben Ḥaḳḳıle itdüm zuhūr
Böyle zuhūrum olıcak zāt ü zamānı neylerem
- 7 Gidüp ara yirden hicāb oldı Cemālī Ḥaḳ‘iyān
Hiç kalmadı bir şey nihān ṣekk ü gümānı neylerem

252 F:54b(252), S:49b

- 1a cism ü cānı S / cism-i cānı F
 4b hūr ü cinānı S / hūr-ı cinānı F
 5b āṣiyānı S / āṣināyı F
 6a Ḥaḳḳıle F / Ḥaḳḳıla S

Mef'ûlü Mefâ'ilün Mef'ûlü Mefâ'ilün

- 1 Bu andelîb-i rûhı gülzârına tabşurdum
Ben 'aşkumı maşûkũ dîdârına tabşurdum
- 2 Terbiyye idüp nefsi aldum ânı ağıyârdan
Yâr eyleyüp ânı da ben yârına tabşurdum
- 3 'Aşk ile çıkardım hep dildeki sivâ hubbũ
Tathîr idüben ânı dildârına tabşurdum
- 4 Bu karye-i gurbetden alup bu özümü ben
Aşlı olunan anuñ ol şarına tabşurdum
- 5 Hurşîd-i dilüm toğup anuñla şeb-i hicri
Ben rûz-i vişâlinün envârına tabşurdum
- 6 Cânâna vişâl içün gördüm ki virürler cân
Cânımı o 'âşıklar bâzârına tabşurdum
- 7 Ben râz-ı Enel Hakk'dan nola ki urursam dem
Manşûr gibi cânımı ben dârına tabşurdum
- 8 Şeytânuma secdei ben Âdeme itdürdüm
İnkâr-ı şeyâtini ikrârına tabşurdum

- 9 Fikr-i dū cihān kaydı nice ola bu dilde
Zīrā ben anı Hakkūñ efkārına tabşurdum
- 10 ‘Aqlumı meaşından alup küle irgürüp
Etvār-ı ‘avāmı haş etvārına tabşurdum
- 11 Derd-i dilüme bildüm olmayacağıñ dermān
Derd ile o derdi ben tīmārına tabşurdum
- 12 Kimse yapamaz bildüm yıkıklığıñı dilüñ
Anı ezelī yapan mīmārına tabşurdum
- 13 Gizlemege ben ‘aşkı say eyledüm ammā ki
Setr idemeyüp anı ızhārına tabşurdum
- 14 Bīgāne nice añlar bende ne olan hāli
Ben içre beni Hakkūñ esrārına tabşurdum
- 15 Hākla yolı Hāk Hakkı yoğ oldu Cemālī’lik
Ol yokluğu yok içre tā vārına tabşurdum

253 F:54b(253), S:50a

1 ve 2.Beyitler Süleymaniye nüshasında yoktur.

- 3a ‘Aşk ile F / ‘Aşkla S
- 3b tabşurdum S / tabşırdum F
- 6b bāzārına F / pāzārına S
- 7b cānumı ben S / çün cānum ben F
- 10a irgürüp S / irgirüp F
- 13a Gizlemege S / Gizlemeye F
- 13b tabşurdum S / tabşırdum F
- 14a bende ne S / bendeki F

Müstef'ülün Fe'ulün Müstef'ülün Fe'ülün

- 1 Ayrı düşüp ilümden il-i şuhūda geldüm
İtlākda zevkde iken renc-i kuyūda geldüm
- 2 Birlik içinde olup yoğ iken ikiligüm
'Unşur' bend olunup bār-ı vücūda geldüm
- 3 Yoğ iken ard ü önüm sağ u sol : üst ü altum
Bulup cihāt-ı sitte ḥadd ü ḥudūda geldüm
- 4 Oldum revān bu ile bulmaqlığa beni ben
Ne gayri bir ziyāna vü ne ki sūda geldüm
- 5 'Aşkuñ yanan ezelden şemfine ben Cemālī
Pervāne oldum o dem yanmaga oda geldüm

254 F:55a(254), S:50b

3b ḥadd ü ḥudūda S / ḥadd-i ḥudūda F

4a beni ben S / ben beni F

5a şemfine ben Cemālī S / şemfine Cemālī

255

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

- 1 Kāpıñā yüz sürüp geldüm suçum 'afveyle Allāhum
 Nedāmet bahrına taldum suçum 'afveyle Allāhum
- 2 Kāpıñdan red olunmuş yok recāsı def' olunmuş yok
 Hüzünle geri dönmüş yok suçum 'afveyle Allāhum
- 3 Bu nefis igvāsına uydum rızānsuz yolda yürüdüm
 Günāhkārılıkda bulundum suçum 'afveyle Allāhum
- 4 Günāhla oldu yüz kara hevā ile dil de āvāre
 Diler lütfüñ bu bī-çāre suçum 'afveyle Allāhum
- 5 Şuçı gayetle çoğalttum baña ben pek gadretüm
 Keremüñ olmağa kaldum suçum 'afveyle Allāhum
- 6 Bu ile nāgehān geldüm nüküşuna gönül virdüm
 Başımı gavgāya şaldum suçum 'afveyle Allāhum
- 7 Cemālī kuluñum durdum saña hālümü 'arz itdüm
 Habībüñi şefi' duttum suçum 'afveyle Allāhum

 255 F:55a(255), S:50b

1b taldum S / daldum F

5a çoğalttum F / çoğaltıldum S

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

- 1 Girüp bu cismüm içre cānda buldum cāna cānānum
İrüp aşla feriden aşl olundı aşla bürhānum
- 2 Tabībler bilmedüler derd-i dilüm nidigün aşla
O derd içünde buldum ben yine o derde dermānum
- 3 Hayāt-ı cāvidān buldum Hızır-veş ben ebed ölmem
Ki zīrā zulmet-i ten içre içdüm Āb-ı Hayvānum
- 4 Bulup hāş küfrüni oldum muhakkaḳ mümin-i hāliş
Bırakdum ben muḳallid olunılan küfr ü imānum
- 5 Biḥamdülillāh tesellī almışam ben öñ vü şoñumdan
Cemālī gevheri özümde buldum ne imiş kānum

256 F:55b(256), S:51b

2a nidigün S / nidigüni F

5a öñ vü şoñumdan S / öñ şoñumdan F

5b gevheri F / gevher S

257

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

- 1 Olalı 'aşka ben yār oldı ağıār bil ki hep yārum
Giceler şubha dek tā kim dükenmez āh ile zārum
- 2 Çıkup bu halk arasından yöneldüm rāhına 'aşkuñ
Melāmet hırkasın giyüp giderdüm nām ile ārum
- 3 Geçüp kaydın irünce menzıl-i itlākına 'aşkuñ
Bütün yağmaya virdüm ne ki var ĩmān ü zünnārum
- 4 Bu 'aşk ile olan hālüm sığışmaz 'aqla aşlā hīç
Biribirine benzemez nizāmsız oldı etvārum
- 5 Cemālī derd-i 'aşk ile kodum dünyā vü uqbāyı
Fenāfillāh'a irişüp yoğa virdüm kamu vārum

257 F:55b(257), S:52a

- 1a bil ki S / bana F
- 2b nām ile ārum F / nāmus ü ārum S
- 3a kaydın S / kayd F
- 5b irişüp F / erişüp S

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Cāmı ben cānān elinden içmişem
Mest olup bāş ile cāndan geçmişem
- 2 Hār-ı keşretten içeri yol bulup
Bāğ-ı vahdet güllerini dermişem
- 3 Şoyunup varlık libāsından bütün
Hırka-i fark u fenāyı giymişem
- 4 Olmuşum ğavvāş derūnum bahrine
Ol dūr-i yektayı anda bulmuşam
- 5 Dīde-i dōst ile bakup her yaña
Dōst yüzini cümle yüzden görmişem
- 6 Ben müsemmā sırrın esmāden duyup
Zāta ben her bir şıfatdan ırmışem
- 7 Her işi Hākka Cemālī ben virüp
İşsiz ü güçsüzce Hākla kalmışam

258 F:56a(258), S:51a

6a sırrın S / sirri F

	Müstef‘ilātün	Müstef‘ilātün
1	Dön Hakkā münkir Toğri yola gir	gel Hū diyelüm gel Hū diyelüm
2	Uy merd-i Hakkā Düş derd-i Hakkā	ir cünd-i Hakkā gel Hū diyelüm
3	Dünyāya bakma Hakkı bırakma	‘ukbāya akma gel Hū diyelüm
4	Nefsini kaḥret Bāṭında seyret	sen sende devret gel Hū diyelüm
5	Gel eyle ‘uzlet Ol ehl-i vaḥdet	İt terk-i keşret gel Hū diyelüm
6	Hak sözi dinle Özüni añla	‘aşkıyla iñle gel Hū diyelüm
7	Hāl ile kalı Gel der Cemālī	bul sen kemālī gel Hū diyelüm

259 F:56a(259), S:51a

1a Hakkā münkir S / münkir Hakkā F
 1b Toğri S / Dogri F

260

Mefā'ilün Mefā'ilün Fe'ülün

- 1 Bedenler içre cān cānlarda cānum
Her an içinde olan anda ānum
- 2 Benüm gizlendi maḥam şüretümde
Ben ol şemsüm ki zerremde nihānum
- 3 Mecāzda görinişüm kaçrece yok
Haḳīkatde velī baḥr-i girānum
- 4 Kulum bu bend-i 'unşur içre ammā
Göñül tahtında şāh-ı ālī-şānum
- 5 Benüm destümdedür sır mühri şimdi
Bugünkü gün Süleyman-ı zamānum
- 6 Nık ü bed yād olunup herlisānda
Bu halk içünde özge dāsītānum
- 7 Benüm aslında yokdur atam anam
Şanurlar kim beni ibn-i fulānum

- 8 Olanlar gevher-i 'irfāna şarrāf
Olar anlar beni kim ben ne kānum
- 9 Benümle olmaduk yok hīç Cemālī
Tolup ben 'āleme her dū cihānum

260 F:56b(260), S:51b

- 2b şemsüm F / şems S
6a Nīk ü bed S / Nīk ü yād F
7a atam anam F / atam u anam S
7b kim S / ki F
9b Tolup F / Dolup S

Müster'ılün Müster'ılün Müster'ılün Müster'ılün

- 1 Meyhane-i dil bezmüne 'āyāk başup içen ki cām
Ayılmadı bir dahı ol oldu ebed mest-i müdām
- 2 Halkun arasından çıkup bir kes ki ehlu'llāh ola
Bil ki üzerüne anuñ olur iki 'ālem harām
- 3 Sıretde yolunı bulup iren haķıķat gencıne
Şüretde ol olup harāb aramaz olur ār ü nām
- 4 Haķdan bilen cümle işi elden koyar mızānı ol
Artık u eksik yoklamaz her işi ol tutar tamām
- 5 Ol menzil-i telvīn-i ba'det-temkīne kim ki ire
Geh Haķ ile geh halk iledür olmaz anda hıç devām
- 6 Levh-i dilinden okuyan 'ilmi Cemālī kendiden
Kendine şaķib-i mezheb olup kendine olur imām

261 F:56b(261), S:52b

- 1b mest-i müdām S / mest ü müdām F
- 4b tutar F / dutar S
- 5a kim ki F / kimle S
- 5b Haķ ile F / Haķla S //anda F / ide S
- 6a Levh-i S / Levhi F //kendiden S / kendide F

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

- 1 Hākīkat üzre bildüñ mi seni sen kim nedür 'Ādem
Yüzi Hāk yüzine āyīnedür bu sırra ol mahrem
- 2 Bil eşyā mazhar-ı Ādemdür Ādem mazhar-ı Hākdur
Kamu esmā ile zāta emīn olmuşdur Ādem hem
- 3 Bu Ādem halk olundukda yog idi halk olunmuş hiç
Anı halk eyledi Hāk bir şeyi halk itmeden akdem
- 4 Bu āfākda ne kim var vardur Ādem içre enfüsde
Sığışmışdur bir Ādem içine cümle iki 'ālem
- 5 Her Ādem şüretinde olanı sen şanma Ādemdür
Odur manāda Ādem ki bilüp ura 'arefden dem
- 6 O kim şüretde Ādem olunup manāda olmazsa
O hayvandan degildür iyi bil anı o andan kem
- 7 Cemālī Ādem manā olup keşretten al gönülün
İrüşüp vahdete derd ile bul derd-i dilüne em

262 F:57a(262), S:52b

1a bildüm mi S / bilmedün mi F

3b şeyi F / şey S

263

Mefā'īlün Mefā'īlün Fe'ülün

- 1 Bir özge hāle irdüm bī-ķarārum
Ne hayra hem vü ne şerre yarārum
- 2 Şanasın olmuşum pervāne şem'e
Atılup nārına 'aşķuñ yanārum
- 3 İşiden derd-i 'aşķ ile figānum
Kıyās ider ki gülşende hezārum
- 4 Bu varlık şīşesin sengine 'aşķuñ
Çalup şikest idüp bī-nām ü ārum
- 5 Ben öyle hayret içre kalmışum ki
Beni ben bende ğayb itdüm ararum
- 6 Dilüm yāresi bulur merhemini
Kaçan kim ben o yāreyi yarārum
- 7 Şu deñli 'acze geldüm ki Cemālī
Baña ben her hālümde bī-medārum

264

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Diñle budur şöfî Hâk üzre kelām
Yoğı yoğ it varı var it vesselām
- 2 Sen bu ile Hâkkı geldün bilmege
Her işi ko anı eyle iltizām
- 3 Yolu budur bulmağa bu şānī⁴
Şun'ı içreki yola it ihtimam
- 4 Ğayri şānī⁶ gibi Hâkkı şanma sen
Şun'ı kendiyle tutar dāim nızām
- 5 Kendi çekdi kendine Hâk perdeyi
Perdeyi açdı bunı duyan kirām
- 6 Bilki keşret şem'î vahdet zıllıdur
Fer'î ko sen aslı gel añla temām

- 7 Görme aḥvel gibi biri iki sen
Cümleyi bir gör ne kim var ḥāṣ ü ām
- 8 Halkı koyup Haḳla birlik tutmağa
Ey Cemālī durma say it şubḥ u şām

264 F:57a(264), S:52a

- 1b yoĝ it F / yok it S
- 3b içreki yola it S / içre yola sen F
- 4b tutar F / dutar S
- 7a aḥvel S / aḥval F
- 8a tutmağa F / dutmağa F

NUN

265

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

- 1 İlähî sen bilirsın kim benüm dâim işüm 'işyân
Kapına sâilüm geldüm suçum 'afveyle it ihsân
- 2 Kemâl-i 'afv ile sen şöyle mevşûfsuñ degil bir ben
'Uşâtı cümle 'afv itsen irişmez şânına nokşan
- 3 Kuluñ itdigine bakma saña sen düşeni eyle
Bizüm 'işyanımız 'afv it kerem it ey şeh-i şāhān
- 4 Ne mikdār çok günāh itsem degil katre ana nisbet
Ki zīrā rahmetuñ deryāsına yok hadd ile pâyān
- 5 Cemālī meýus olmam kesret-i 'işyanuma bakup
Didi "Lā taknatū min rahmetillāh" çünki ol Yezdān

265 F:57b(265), S:53a

3a itdigine S / itdügine F

Müstef'ılün Fe'ülün Müstef'ılün Fe'ülün

- 1 Bir derde düş olagör her derde ol em olsun
Bir katreyi bulagör her katre aña yem olsun
- 2 Olan ki bende 'aşka şöyle olur ki sultân
Eylemez iltifât ol Dārâ vü ger Cem olsun
- 3 Keşretten içeriye vahdete yolu bulan
Hep bir nazar ider ol ger eyi ger kem olsun
- 4 Añlayamaz ehl-i kâl hâlini ehl-i hâlün
İsterse ilmiyle ol meşhûr-ı 'âlem olsun
- 5 Ol ki Cemâlî diler duya ezel râzını
Gönli içinde olan sırra o mahrem olsun

266 F:57b(266), S:53b

3a Keşretten S / Keşretde F

4b meşhûr-ı S / meşhûr ü F

5b Gönli S / Gönül F // sırra o F / sırra ol S

267

Müstef'ılātün Müstef'ılātün

- 1 Ben tende cānum hem tende cānān
Şüretde kulum manāda sultān
- 2 Şol hırşīdüm ki zerrem dū'ālem
Ammā ki oldum zerremde pinhān
- 3 Bu'ālem içre mūr deñlu yoğum
Lākin benüm bu mülke Süleymān
- 4 Fer' içre görüp şanman ki fer'üm
Aşlumla aşlum elān kemā kān
- 5 Zāt ile zātda zāt ile zātum
Esmā yüzinden görindüm insān
- 6 Şeklümde zātum her kim ki görmez
Cān gözi yoğdur kördür o nādān
- 7 Ben ey Cemālī şol katreyüm ki
Her katrede ben hem bende ummān

267 F:58a(267), S:53a

4b elan S / olan F

6a şeklümde S / şeklimde F

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Tālib isen bulmağa Mevlāyı sen
Terk idegör dünya vü 'ukbāyı sen
- 2 Bunda bugün sen bulagör Hakkı sen
Çekme yürü gel gam-ı ferdāyı sen
- 3 Hakkı bulasın seni sen sende bul
Gel saña gezme küh ü şahrāyı sen
- 4 Baħr olunur kaṭre ki baħre ire
Buldurıgör kaṭrene deryāyı sen
- 5 Bu görünen 'ālem-i şuğrādurur
Gör seni gör 'ālem-i kübrāyı sen
- 6 İki cihānda ne ki var sendedür
Sen bulagör sende hep eşyāyı sen
- 7 'Aşık u māşūk dinilen sendedür
Sende bul ol Mecnūn ü Leylā'yı sen

- 8 Bil ki dilün 'Anḳā-yı zāt Kāfıdur
Ara o Kār içre o 'Anḳāyı sen
- 9 Bu nuḳūş-ı fānīye virme gönül
Başıña alma ḳurı gavḡāyı sen
- 10 Sābit idüp Ḥaḳḳı sen nefy eyleyüp
LĀ'yı ḳo bul tevḥīd-i İLLĀ'yı sen
- 11 Aş ikilik seddini birlige gel
Eyleme fark aḡ ile ḳarayı sen
- 12 Nuṭḳ-ı Cemālī'ye tutup gūş-i cān
Anlayıgör andaki maḥāyı sen

268 F:58a(268), S:53b

- 2b ḡam-ı ferdāyı S / ḡam u ferdāyı F
- 3b kūn ü şahrāyı F / kūn-i şahrāyı S
- 7a 'Aşık u māşūk S / 'Aşık māşūk F
- 10a sen nefy eyleyüp F / seni nefy idüp S
- 10b tevḥīd-i İLLĀ'yı S / tevḥīdi illāyı F
- 11b aḡ ile F / aḡla S
- 12a tutup F / dutup S

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

- 1 Gel aç cān gūşını sālīk o cānāndan haber gelsün
Göñül tahtını taḥhīr eyle sultāndan haber gelsün
- 2 Hızır-veş zulmet-i tende ara gice vü gündüz kim
Derūnunda olan ol Āb-ı Hayvāndan haber gelsün
- 3 Tarīkat riştesiyle 'ırrīt-i neḥsüni bend eyle
Diliñi kuş dili eyle Süleymāndan haber gelsün
- 4 Bu gördüğün nükūşa diḳḳat eyle vāḳıf ol sırra
Bu naḳşı naḳş iden naḳḳāş-ı Sübhāndan haber gelsün
- 5 Cemālī'den işit nāḳış kalınma sây idegör sen
Saña senden saña bir kāmīl insāndan haber gelsün

269 F:58b(269), S:54a

3b Diliñi S / Diliñe F

5a kalınma S / kalma S

270

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Aşl ilünden ayrılup kul olmuşum sultān iken
Gör ki cān ü ten büründüm cānlara cānān iken
- 2 Bunda kaçtre olunup baħr ararum irişmege
Anda her bir kaçtreye ben haadi yok ummān iken
- 3 Derd-i miħnet çekmedeyüm düşeli bu ğurbete
Her ne derdi olanun ben derdüne dermān iken
- 4 Şimdi 'unşur içre kânundan ayrılmış gevherüm
Bir zamān gevherle tölü bir mu'azzam kân iken
- 5 Süfliye 'ulvīden inüp dönmüşüm halden hāle
Her ān içre dāim olup an içünde ān iken
- 6 Esmā ile ben 'ayān oldum Cemālī olunup
Tā ezel zātla olup zāt zātda ben pinhān iken

270 F:58b(270), S:54b

1b cānān S / cānā F

4b tölü F / dolı S

271

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

- 1 Girüp cānān yoluna viren o yol içre bāş ü cān
Bulur elbetde o cānı içinde vuşlat-ı cānān
- 2 Şakınan cānı cānāndan iremez cānda cānāna
Kalur hicrān içinde ol irüşmez vuşlata hicrān
- 3 Ezelden böyle kurulmuş yolu bil sen ki cānānuñ
Kamusu virdi bāş ü cānı cānāna iren pīrān
- 4 Eger sen de diler iseñ bulasıñ cāna cānānı
Reh-i cānānda vir cānı ki göster şıdkına burhān
- 5 Cemālī derd-i Hakkā taşradan dermān olunmaz bil
O derde arayıgör derdinün içindedür dermān

271 F:59a(271), S:53b

1b vuşlat-ı cānān S / vuşlat-ı cānı F

4a bulasıñ F / bula S

272

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Neyler ağıyarı o kim şıdķ ile yārı isteyen
Zulmet-i leyli koyar nūr-i nehārı isteyen
- 2 Gice gündüz rāḥat itmez dāimā feryāddadūr
Bülbül-i 'aşķ olunup ol gül-izārı isteyen
- 3 Bāz-ı cān pervāzına himmet ider lāhūta dek
Bu ten avgāhındaki gizli şikārı isteyen
- 4 Dāva-yı 'aşķ eyleyen her şeyden el çekmek gerek
Taḥsīl-i 'aşķ idemez ol ğayri kārı isteyen
- 5 Ey Cemālī zerrece varıñ komaz hep maḥv ider
Yokluğun içinde yoğı yok varı (kim) isteyen

272 F:59a(272), S:54a

1b nehārı S / nihānı F

273

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Bulmadı maṭlūbını şıdķıyle ṭālib olmayan
İrmedi cānānına cānıyla rağib olmayan
- 2 Rāh-ı Hāk içinde vākıf olamaz esrāra ol
Kaṭ-ı menzil eyleyüp sāhib merātib olmayan
- 3 Her neye bakarsa andan Hākķı zāhir göremez
Hākķı Hākķa virüp ara yerde ğāib olmayan
- 4 Merd olup sırr ipi üzre idemez cān-bāzlık
Rūhuna mağlūb olup nefsine ğalib olmayan
- 5 Cennet-i vecche Cemālī varlığından giremez
Cümle-i zenb-i vücūddan pāk ü tāib olmayan

273 F:59a(273), S:54a

la maṭlūbını F / maṭlūbına S

274

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

- 1 Baña şun sākī bir cām ki şarāb-ı 'aşk-ı yār olsun
Anuñ sekriyle dilde fikr-i fāsīd tārümār olsun
- 2 O sekr ile gönül bāğındaki güller āçılsın hep
Görüp cān bülbülli anı işi āh ile zār olsun
- 3 O sekr ile dile 'aşkıñ odından bir şerer düşüp
Sivāyı yakmağa külli anuñ içinde nār olsun
- 4 O sekr ile düşüp fikr-i vişal-i dōsta bu dilde
Meḥabbetle o demde o bī-şabr ü bī-karār olsun
- 5 O sekr ile Cemālī külli varlık mahv olunulsun
Hem o yokluk gide gide yok içre yine var olsun

 274 F:59b(274), S:54b

1a cām ki S / cāmı F

3b külli anuñ içinde S / anuñ içinde külli F

4a vişal-i dōsta S / vişali dōsta F

275

Mefā'īlün Mefā'īlün Fe'ūlün

- 1 Cānuñdadur bulagör şöfī cānān
Dilinüñ derdidür derdine derman
- 2 Eger burhān diler sen aşına sen
Bil aşlındur senün aşlına burhan
- 3 Ne devrāndur felek bilmez hīç anı
Derünında döner bil sen o devrān
- 4 Kamu bildiklerün unutmadan sen
Okunmaz levh-i dil içreki 'irfān
- 5 Bulursuñ küfr-i haş imānuñ içre
O küfr içre bulursun aşl-ı imān
- 6 Hākikat üzre sen Hakkı duyarsañ
Nesün aşlında sen eylersüñ izfān
- 7 Seni yok it var it Hakkı Cemālī
Olam dirseñ eğer sen kāmīl insān

Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün

- 1 Çü girdüñ Hax yola şofî çeküp bārun gayūr ol sen
Başuñ tut münkirüñ taşına gücenme şabūr ol sen
- 2 Ne haldeyseñ aña şükr it şikāyet itme hālinden
Şakın 'abd-ı kefür olma yūri 'abd-ı şekūr ol sen
- 3 Saña senden yakīn olmaqlığa Haxka çalış sen kim
Tutup 'uzlet yolunu māsivāden külli dūr ol sen
- 4 Bu keşretten ayagūñ al sen iriş vahdet ilüne
Halāş olup kamu gamdan müdāmī gel sürur ol sen
- 5 Süleymān-ı zamān olup idersün Kāf be Kāf hükmi
Cemālī say idegör halk içinde misl-i mūr ol sen

276 F:60a(276), S:55a

1a Hax yola şofî S / şofî Hax yola F

1b münkirüñ S / münkir F // gücenme S / gücenme gel F

3b Tutup F / Dutup S

277

Mef'ûlü Mefâ'ilün Mef'ûlü Mefâ'ilün

- 1 Vuşlat dileyen dōsta 'aşkında tamām olsun
Günüñ giceye katsun sayinde devām olsun
- 2 Virsün fena varına talsun yem-i yokluğa
Geçsün nām ü'arından yolunda melām olsun
- 3 Dōst ola hemān maqşad gayriden ide'uzlet
Her istegi terk itsün ol kes bī-merām olsun
- 4 Meyhāne-i gönülün ol bezmine ayak bāşup
İçsün o şarabı kim sekrān-ı müdām olsun
- 5 Her şeyden alup kendiñ olunula ehlullāh
İki cihanuñ ana küllisi harām olsun
- 6 Serkeşligini koyup teslīme gele nefsi
Sultān bir eriñ ol bābında gulām olsun
- 7 Bu nuṭk-ı Cemālī'ye cān gūşunu tutsun ol
Tā kim aña her biri mēnā-yı kelām olsun

277 F:60a(277), S:54b

- 2a fena varına talsun S / fenaya varun dalsun F
7a nuṭk-ı : nuṭkı F/S
7b mēnāyı S / mēnālı F

278

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Diyn ki'ucbile gelüp zāhid bize bār olmasın
'Aşık-ı şūrīdeyüz ol bize düşvār olmasın
- 2 Zıddıdur 'aşıqlarun zāhid olamaz yār bize
Ol gelüp bezmimüze arada ağıār olmasın
- 3 Ehl-i ikrārüz çu biz her kim gelürse bize
Ehl-i ikrār olunup ol ehl-i inkār olmasın
- 4 Aşināya cāna cāndur soḥbetimüz illā kim
Sem olur bīgāneye andan ḥaberdar olmasın
- 5 Ey Cemālī yüzümüzden feyż-i Ḥaḳḳı isteyen
Gönlini şār itsün anda fāsīd efkār olmasın

278 F:60a(278), S:55a

- 1a bār olmasın S / yār olsun F
 1b olmasın S / olsun F
 2a olamaz S / olmaz F

279

Mefā'īlün Mefā'īlün Fe'ülün

- 1 Ne imiş bende ben aldum haber. ben
Degilmiş cān ü ten olan meger ben
- 2 Benüm zātum ezelden Hākla Hākmiş
Bu şüretmiş göründigüm beşer ben
- 3 Bu şüret kaplamışmış sırr-ı zātum
Bu imiş bu ile itmek sefer ben
- 4 Beni ben bilmek imiş maşad ancak
Bunu bilmeklik imiş olmak er ben
- 5 Mecāzmiş işi halk ider demekler
Ki bildüm Hākkuñ imiş hayr u şerr ben
- 6 Bilindi zevk-ı cān birlikde imiş
İkilikden çekermişüm keder ben
- 7 Vişāle perde varlıkmiş Cemālī
Yok olmakmiş aña bildüm hüner ben

279 F:60b(279), S:55b

6a zevk-ı cān F / zevk u cān S

Mefā'īlün Mefā'īlün Fe'ūlün

- 1 Şehirlerde şöfî feryāduñ olsun
Çalış 'aşk ehli işre aduñ olsun
- 2 Bu nefse virme rāhat gice gündüz
Aña güç olan iş muftāduñ olsun
- 3 Hākīkatla yūri bakma mecāza
Bir it ne biliş ü ne yādiñ olsun
- 4 Vücūduñ kal'asın almaya varlık
Fenā ceyşi aña imdāduñ olsun
- 5 Şu rütbe eyleyigör kulluğı kim
Elünde hüccet-i āzādun olsun
- 6 İriş bir menzile ki rāh-ı Hākua
Yolunda bir çiger icāduñ olsun
- 7 Say kıl 'ārif-i Hākūn Cemālī
kelāmuñ fehme isti'dāduñ olsun

280 F:60b(280), S:55b

2b olan iş F / olan S

3b biliş ü S / biliş F

Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün Mefâ'îlün

- 1 Yakîn olmak dilerseñ Hakkâ her şeyden baîd ol sen
Ararsan vuslat-ı cānānı cāndan bî-ümîd ol sen
- 2 Bulup birlik muvaḥḥid defterine kayd olam dirseñ
İkilik tesvîdinden ism ü resminle resîd ol sen
- 3 Ğaza-yı ekber içre ğaza-yı mañâlık istersen
İdüp nefs ile cengi dest-i Ğarfârda şehîd ol sen
- 4 Diler iseñ ezel esrârına mahrem olunmaklık
Bu ferîf aşlına katup aradan nâ-bedîd ol sen
- 5 Toğan bir kerre anadan ḥakîkatde şakîdür ol
Cemâlî toğup üç kerre ḥakîkatde saîd ol sen

Müfte'ılün Fā'ilün Müfte'ılün Fā'ilün

- 1 Zülfe göñül bağlamaz ol rûy-i yarı gören
Zulmet-i leyli nider şems-i nehârı gören
- 2 Yârda görünür mü rûy zülfi giderülmeden
Kenze yakîn olamaz tılsım-ı mârı gören
- 3 'Aşka düşen 'âşıkân zühde meyl idemez
Hîç şitâ arar mı ol vakt-i bahârı gören
- 4 Kesrete dil vire mi vahdete el ırgüren
Varlıg-ı halkı koyar Hakkıle varı goren
- 5 'Âta mı bir hatve hîç taşra şer'atden ol
Kendini hıfz eyleyen hışn u hişârı gören
- 6 Baħr-ı ezel dürrine ğavvâş olunamaz ol
Anda o ğark olmayup kâr-i kenârı gören
- 7 Hîç hâcî olur mu o Kâbeye Haksuz varup
Şahibi beyti koyup nakş-ı divârı gören

- 8 Dileye cānānı cān ilüne mi bulmadan
Durabilür mi o bāz gözi şikārı gören
- 9 Der mi Cemālī sana devr ü semā eyleme
Yanan o 'aşk ʔdıyla dildeki nārı gören

282 F:61a(282), S:55b

- 1b şems-i nehārı F / şems ü nehārı S
2a zülfi S / zülf F
4a irgüren S / irgiren F
4b Varlıĝ-ı S / Varlıĝı F
4b koyar F / bıraĝur S
4b Hakkıle S / halk ile F
5a 'Āta mı S / Atmaya F
5b hısn S / haşr F
7a hācı F / hāc S // o F / o kim S
7a varup F / vara S // o kim S
8a mi F / mi yol S

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Hep zühür-ı 'aşk-ı Hākdur yokları var eyleyen
Bir olan aslında şey'i bunca iksār eyleyen
- 2 Hāk tecellīsi cemāliyle celāl ittigidür
Kimiñ ikrār ehli kimiñ ehl-i inkār eyleyen
- 3 Ol mehabbet şahbāsinuñ neş'esi tesīridür
'Aşıkı sermest idüp zāhid-i huşyār eyleyen
- 4 Hüsünü Hāk 'aşkı yüzinden temāşa itmedür
Gülşen içre güli handān bülbüli zār eyleyen
- 5 Hāk idi mahāda Mansūr'dan Enel-Hāk söyleyen
Hāk idi şüretde de hem anı berdār eyleyen
- 6 Hāk kemāl-i şarfını zıddı ile göstermedür
Gice zulmet eyleyüp gündüzi envār eyleyen
- 7 Ārife Hāk rüy-i şaçuñ sırrını bildürmedür
Kimiñ imānda idüp kimini küffār eyleyen

- 8 Ğayri yüzden kendini bildirmedi Hāk kendiye
Esmā icrası yüzinden zātı izhār eyleyen
- 9 Küntü kenz açılmadur kendi il'nden devr idüp
Bu Cemālî'yi bu ğurbet ilde nāçar eyleyen

283 F:61b(283), S:56a

- 1a zühūr-ı S / zühūrı F
1b iksār S / iksā F
2a tecellîsi F / tecellî-i
2b Kimiñ ikrār S / Kim ki ikrār F
4b güli handân S / gül-i handân F
7a rûy-i saçuñ S / rûyi saçuñ F
9a açılmadur S / açılmadı F

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

- 1 Bizüm bezmimüze vaḥdet meyün nüş eyleyen gelsin
O meyle tā ebed kendini serḥōş eyleyen gelsin
- 2 Biz ol erbāb-ı derdüz kim bizüm ile olam diyen
Devāsı olmadık derde dilün düş eyleyen gelsin
- 3 Sivā hāşā ki gönlünde olan olmaz bizüm ile
'Anı atmağa taşra yem gibi cüş eyleyen gelsin
- 4 Ten arayan idemez soḥbet-i cānı bizüm ile
İrüp ıtlāka kaydı hep ferāmuş eyleyen gelsin
- 5 İrişmez nādan āna menzil-i 'ārifdeyüz bil biz
Cemālī'nün kelāmıñ anlayup güş eyleyen gelsin

284 F:61b(284), S:56b

4a cānı S / cānānı F

5a 'ārifdeyüz bil biz S / 'ārifde yer bilmez F

Mef'ülü Mefā'ilün Mef'ülü Mefā'ilün

- 1 Her müşkili hall ider gönlünü kitāb iden
Sır kenzini feth ider varını harāb iden
- 2 Menzil-i hakikatde başa çıkarur yolun
Her bir ayak altında yüzünü turāb iden
- 3 Būstān-ı dili içre dōst gülünü bitirür
Bārān-ı füyūzāta şıdkını sehāb iden
- 4 Vuşlat meyini içre dōst eliyle elbet
'Aşk āteşine bağıñ yakup da kebāb iden
- 5 Davā-yı mehabbetde işbāt ider o hālūñ
Kanlı yaş ile her dem gözünü pür-āb iden
- 6 İşit bu Cemālī'den Hakka iremez şol kim
Gayrılığını katup arada hicāb iden

285 F:62a(285), S:56b

- 3a içre dōst gülünü F / içinde māhā gülü S
4a içre F / içen S
6a İşit S / İşid F

286

Mefā'īlün Mefā'īlün Fe'ūlün

- 1 Şu kim bulmak dilerse vaşl-ı cānān
Bulamaz virmeyince baş ile cān
- 2 Çekersen güçligi şūretde tālib
Olur manāda güçligün hep āsān
- 3 Bu yol derd ü belā çekme yolıdır
Çeken bulur kamu derdine dermān
- 4 Bu yolda cümle varı virmelidür
Gerek davā-yı şıdk idene bürhān
- 5 Bular cümle bu yolda hep hicābdur
Gerekmez nām ü 'ār tāāt ü 'ısyān
- 6 Heman bu yolda bakup dōst yüzine
Müdām olmalıdır mest ü hayrān
- 7 Bu yolda yürümek pek güç Cemālī
Kula ide meger Hāk lūtf u ihsān

286 F:62a(286), S:56b

- 1a şu S / şular F //dilerse S / isterse F
- 4a virmelidür S / virmelidir F
- 5 Bu beyit Fatih nüshasında mevcut değildir.
- 7a Bu yolda yürümek F / Bu yürümek S

Müstef'ilün Müstef'ilün Müstef'ilün Müstef'ilün

- 1 'İşyān ile urdum yolum yüz süriyü geldüm saña
Raḥm it benüm aḥvālūme ey Raḥmeten li'l 'ālemīn

Ben 'āsinūñ eksigine bakma kerem eyle baña
Raḥm it benüm aḥvālūme ey Raḥmeten li'l 'ālemīn
- 2 Denildi Ḥaḳdan ṣānıña levlāke levlāk ey ḥabīb
Sürdi ğubār-ı pāyına yüzini eflāk ey ḥabīb

Mesrūr gider her kim ḳapıña gelse ğamnāk ey ḥabīb
Raḥm it benüm aḥvālūme ey Raḥmeten li'l 'ālemīn
- 3 Halk eyledi eşyāyı hep çünkim seniñçün zülcelāl
Cümle bu maḥlūḳat sana muḥtācdur ey nūr-i cemāl

Bir nesne sensiz iki ālemde necāt bulmak muḥāl
Raḥm it benüm aḥvālūme ey Raḥmeten li'l 'ālemīn
- 4 Sensin nebiyyül-enbiyā' sensin imamül-müttekīn
Sensin delilül-evliyā' sensin reisül-muḥlişīn

Sensin ḥabīb-i kibriyā sensin şeffi'l-müznibīn
Raḥm it benüm aḥvalūme ey Raḥmeten li'l 'ālemīn

- 5 Kendi kuluñ kemter Cemāliymayā kân-ı 'atā
 'Arz eyledüm hālüm saña senden umup ihsân şehā

Ey müctebā vey murteza Ahmed Muhammed Muştafā
 Rahm it benüm ahvālūme ey Rahmeten lil 'ālemīn

287 F:62b(287), S:57a

1a süriyü geldüm S / sürini geldüm F

5c vey S / vü F

Müstef'ılün Müster'ılün Müstef'ılün Müstef'ılün

- 1 Hâk varlığıyla var idüm her şey 'ademken bir zamân
Ben var idüm âlem bî-levh u bi-kalemken bir zamân
- 2 'Aşkuñ esüp bâdı beni mevc içre katre eyledi
Kar u kenârı olmayan bir ulu yemken bir zamân
- 3 Bu ğurbete düşeliden derd ü belâ çekmekdeyüm
Kendi ilümde zevk idüp ben bi-elemken bir zamân
- 4 'Ulvîden inüp sürlîye ben oldum ehl-i ihtiyâc
Cümleye ihsân idici şâhib-i keremken bir zamân
- 5 Taşra âtıldum nâgehân dōstdan olunup cüdâ
Dōst ile olup da yerüm haşûl-haremken bir zamân
- 6 İlüm cihetsüz il idi yerüm mekânsuz yer idi
Birlikde olup cümle şey ne iyi ne kemken bir zamân
- 7 Bend olunup bu 'unşura oldum mukayyed 'aql ile
İtlākda olunan demim bir özge demken bir zamân

- 8 Vaşlından ayrılınca ben açıldı firkat yâresi
Ben tâ ezel yâreler onulducı emken bir zamân
- 9 İtme Cemâlî şekki sen ben Ahmedî olduğuma
Taşdiklemişüm Ahmedî ol bi-ümemken bir zamân

288 F:62b(288), S:57b

- 7b olunan demin F / olundum S
- 8a Vaşlından F / Vuşlatdan S
- 9a Cemâlî şekki F / Cemâlî'ye şek S

Merā'ilün Merā'ilün Merā'ilün Merā'ilün

- 1 Hicabın ref'it ey şöfi saña keşf-i cemāl olsun
Nazar her neye itseñ manzârın ol zûlcelāl olsun
- 2 Şakın kâliyle kıyliñe tayanup aldanup kalma
Bu yolda menzil almağa çalış kâliñ ki hâl olsun
- 3 Taşarruf kaydına düşme gel eyle taḥşîl-i 'irfân
Kemâl-i ârizîyi ko da zâtında kemâl olsun
- 4 Sen seni aradan alup bulagör dōst ile vuşlat
O dem bu rırkātũñ tebdîl olup rırkāt vişâl olsun
- 5 Cemālî şöyle mest ol kim ebed ayılma bir dahi
Senũñ nûş itdigũñ bâde şarâb-ı lâ-yezâl olsun

289 F:63a(289), S:57b

1b manzârın S / mazharın F
2a tayanup S / dayanup F

Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün

- 1 'Arefden bir sebak alan açup gönli kitabından
Duyar cān 'ilm-i hālūñ kurtulur cehliñ 'azābından
- 2 Bu ten kabrinūñ içünde su'aliñ cümle virür ol
Ölüben ölmeden evvel geçen varlık hicābından
- 3 Haber alan lisān-ı hālile... şol hüsn-i evvelden
Halāş olur şonunuñ su-i hāli ıztırābından
- 4 Tılsım-ı şüretiñ bozup vücūd mülkiñ harāb iden
Bulur ol genc-i manāyı vücūdunuñ harābından
- 5 Yecūz u lā-yecūz kaydına düşmez ol emīn olur
Ezel fetvāsiñ alan müfti-i sırrī cevābından
- 6 Kebāb oldu cigeri sūz-i firķatle Cemālī'nün
İçince dōst eliyle bir kadeh vuslat şarābından

290 F:63a(290), S:57a

4b ol S / o F

5a Yecūz u F / Yecūz S

291

Müstef'ılātün Müstef'ılātün

- 1 - Bir er aradum hāldaşdan olsun
Hak yola girmiş yoldaşdan olsun
- 2 Kālde bir olsun hālde biñ olsun
Esrārı duysun sırdaşdan olsun
- 3 Ol cem'i bilsün hem sonra farkı
Datdığı anuñ her aşdan olsun
- 4 İncinmesin hīç incitmesin hīç
Ol nakşı koyup nakķāşdan olsun
- 5 Irmağ ü gölden geçsin Cemālī
İçtiği anuñ tā başdan olsun

Mefā'īlün Mefā'īlün Fe'ūlün

- 1 Eyā aġyārı ƙo gel yārı bul sen
Ara sendedür ol dildārı bul sen
- 2 Figān it andelīb-āsā müdāmī
Ebed şolmaz gül-i bī-hārı bul sen
- 3 Yüri dārüş-şifā-yı vuşlata gel
Bu zahm-i firƙate tīmārı bul sen
- 4 Harāb olan olur māmūr bu yolda
Yıkıklıkla yapan mīmārı bul sen
- 5 Virüp cānı alagör cāna cānān
Āşıklar cem olan bāzarı bul sen
- 6 Olup hal ehlinüñ rāzına mahrem
Gönülde mađen-i esrārı bul sen
- 7 O yokluġa iregör kim Cemālī
Anuñ içinde yoksuz varı bul sen

292 F:63b(292), S:58a

1a aġyārı S / aġyār F

4b Yıkıklıkla F / Yıkıklıġa S

293

	Müstef'ilātün	Müstef'ilātün
1	Çıkđum ben elden Geçdüm seründen	'aşkuñ elinden 'aşkuñ elinden
2	'Aklum şaşırdum Hayretde kaldum	Mecnūna döndüm 'aşkuñ elinden
3	Giryān u zārum Şan bir hezārum	bī-nām ü 'ārum 'aşkuñ elinden
4	Dursam duramam Şonuñ sayamam	işe yaramam 'aşkuñ elinden
5	Derdiyle toldum Vardum yoğ oldum	yandum yıkıldum 'aşkuñ elinden
6	Hir bir lisāndan Düşmem dehinden	hep söylenen ben 'aşkuñ elinden
7	Diñle bu kali Her neyse hāli	itdi Cemālī 'aşkuñ elinden

293 F:63b(293), S:58a

4b Şonuñ S / Şonı F

5a toldum S / doldum F

7a itdi S / andan F

Mefā'īlün Mefā'īlün Fe'ūlün

- 1 Mey-i 'aşkıñ içenler ön Elestden
Ayılmaz hīç olar bu ilde mestden
- 2 Ururlar sengi elbet ehl-i 'aşka
Anıñçün olur anlar dilsikestden
- 3 Sivā putuñ tutanlar deyr-i dilde
Bil anlar olamazlar Hakperestden
- 4 Olanlar menzil-i mahāda bālā
Görür nūrı olar şūretde pesden
- 5 Ledün ilmini añladı Cemālī
Alup ol dersini āye-i destden

294 F:64a(294), S:58b

1a Mey-i 'aşkıñ S / Mey-i 'aşkı F
3a tutanlar F / dutanlar S

Mefā'ilün Mefā'ilün Mefā'ilün Merā'ilün

1	Reh-i zāt rehnümāsıdur
Dil enli muktedāsıdur	benüm pīrüm Hüsāmeddin
benüm pīrüm Hüsāmeddin
2	Muṭahhardur şeriatle
Münevverdür hakikatle	müzeyyendür tarikatle
benüm pīrüm Hüsāmeddin
3	Hak itdi ana ihsānı
İder her derde dermānı	o oldu gavs-i Rabbānī
benüm pīrüm Hüsāmeddin
4	Olupdur sākī-i vahdet
Komaz içinde hiç kesret	içirür andan ol şerbet
benüm pīrüm Hüsāmeddin
5	Hakāyık gevneri kânı
Meārif feyzi dükkānı	deḡāyık dūrri'ummānı
benüm pīrüm Hüsāmeddin
6	Izi iz-i Resūlu'llāh
Ser-i cūd-i ricālu'llāh	yolı rāh-ı vişālu'llāh
benüm pīrüm Hüsāmeddin
7	Cemālī kulunuñ kuli
Pīr-i Uşşākīdur yāhu	şeh-i bātındur olulu
benüm pīrüm Hüsāmeddin

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Cennetün zevkine bakmaz 'aşık-ı dīdār olan
Neylesin bōstān (u) bağı bülbul-i gülzār olan
- 2 İrīşür Mansurlayın dār-ı Enel'haḡ zevkine
Baş ü canını virüp 'aşḡ ehline serdar olan
- 3 Ğaflete düşüp geçirmez māsivayla vaktini
Ḥaḡdān āḡāh olunup ol vākıf-ı esrār olan
- 4 Rūhını mirāc-ı manāya o elbet irgirür
Gicelerde ḡābını terk eyleyüp bīdār olan
- 5 Kurtulup mevt illetinden tā ebed bulur ḡayāt
Dil firāşı içre derd-i Ḥaḡḡ ile bīmār olan
- 6 Bunca āḡyārın içinde yār ile vuşlat bulur
Terk idüp āḡyārını da yārı ile yār olan
- 7 Cümle yüzler içre görür yüzini dōstun 'ayān
Ey Cemālī cān gözün açup ulūl-ebsār olan

296 F:64b(296), S:58a

5b Dil F / zül S // Ḥaḡḡ ile F / Ḥaḡla S

6a yār ile F / yārına S

Müfte'ılün Fā'ilün Müfte'ılün Fā'ilün

- 1 Hakkā irilmez ahī vākıf-ı rāz olmadan
Alınılır mu şikār eldeki bāz olmadan
- 2 Kuvvet irişmez cana nefsi zebūn itmeden
Bāğda açılur mu gül mevsimi yaz olmadan
- 3 'Aşka o kim düşmedi māsūk anı sevmeden
Şanma ki nāz buluna sende niyāz olmadan
- 4 Ārif-i Hāk olunan fetvā-yı dille yürür
Bir işi o işlemez dilde cevāz olmadan
- 5 Sırr-ı hakikat saña keşf olunur itme zan
Tā ki Cemālī dilün terk-i mecāz olmadan

297 F:64b(297), S:58b

3a sevmeden F / sevmedi S

3b Şanma ki nāz F / Şanma nāz S

Mefa'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün

- 1 Şalādur cümleye bugünkü feyz-i Hāk alan gelsün
'Arab Türk ü 'Acem Hind u hemān her ne olan gelsün
- 2 Tecellīsi ile 'aşkūñ ayrılıp kendi ilinden
Bu ile ne işe geldigüni ol arayan gelsün
- 3 Geçüp ilmēl-yakīni hem daḥı aynēl-yakīni de
Nedür Hākkel-yakīn didikleri hāli şoran gelsün
- 4 Tabībler idemez dermān olar derd-i dili bilmez
Bulur o derde bil dermān o derde uğrayan gelsün
- 5 Hākīkat rāhına Hākdan Cemālī rehnumā oldu
O yoldan bulmağa Hākķı ana dilden uyan gelsün

298 F:64b(298), S:58b

- 2a Tecellīsi ile F / Tecellīsi S
3a ilmēl-yakīni S / ilmēl-yakīn F
5b yoldan S / yolda F

Mefā'īlün Mefā'īlün Fe'ūlün

- 1 Şakın olma kişi sen bül-hevesden
Ola yolunda pek durucu kesden
- 2 Olagör Kāf-ı istignāda 'Ankā
Ko dünyā cīfesin olma megesden
- 3 - Nişānı 'āşıkun āh u enīndür
Duyulur kāfile elbet ceresden
- 4 Tavuk degil bu cān dil-bāz-ı Hākdur
Şikāra şal çıkar anı kümesden
- 5 Dür-i manā görünsün karı içre
Gönül bahrini şāf it hār ü hasdan
- 6 Çalış 'ārif demine ir Cemālī
Hayat bulur ulu dil ol nefesden

299 F:65a(299), S:59a

3b ceresden S / çeresden F

300

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

- 1 Olanlar mest ü lā yaḳul şarāb-ı 'aşḳı Mevlādan
Sivādan kurtarur özün geḳer dünyā vü 'uḳbādan
- 2 Uyanup nevm-i ḡafletden aḳanlar dīde-i cānı
Görürler vechini dōstuñ olar hep cümle eşyādan
- 3 Duyanlar LĀ ile İLLĀ rumūz nı ḥaḳıḳatce
İrüp tevḥīd-i şırfa arınırlar şirk-i aḥfādan
- 4 İdenler nūr-i zulmāniyyenüñ hep perdesini ref'
Yunurlar fışḳ u 'işyāndan daḥı zühd ile takvādan
- 5 Cemālī añlayanlar hep fūrūatıñ nedür aşı
Varını Ḥaḳda maḥvidüp çıkarlar anlar aradan

300 F:65a(300), S:59b

- 1a mest ü F / mest S
 2b Görürler S / Görür F
 4b 'işyāndan S / 'işyānda F
 5a hep S / her F

301

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Cān ü başı terk ider cānāna irmek isteyen
Kaṭreye itmez nazar ummāna irmek isteyen
- 2 Rūz ü şeb ihlāş ilekulluk ider arar rızā
Kendini isteddirüp sultāna irmek isteyen
- 3 Derd-i Hakkı gönli içre say ider artdırmağa
Şol ki ol derd içreki dermāna irmek isteyen
- 4 Bilmelidür kendi ne kân gevneri olduğunu
Tā ezel aşlı olunan kāna irmek isteyen
- 5 Ey Cemālī cümle hep bildüklerini unudur
Hakdan ilhāmla gelen 'irfāna irmek isteyen

301 F:65b(301), S:59a

- 2a Rūz ü şeb S / Rūz şeb F // ider S / idüp F
 3a gönli F / gönül S
 4a kendi ne S / kendine F

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Kullıǵı itmek gerek sultāna irmek isteyen
Güçligi çekmek gerek āsāna irmek isteyen
- 2 Mürğ-i rūhını tabī'at tuzagından kurtara
Lāhut ilinde olan cevlāna irmek isteyen
- 3 İtmelidür bülbul-āsā her seher eiǵān ü zār
Bāğ-ı gönülde gül-i handāna irmek isteyen
- 4 Kaṭre-i fer'ini baṅr-i aślına kavuşdura
Kaṭrelerde gizlenen 'ummāna irmek isteyen
- 5 Ey Cemālī rāh-ı cānānda virür ol baş ü cān
Cānı içre yol bulup cānāna irmek isteyen

303

Mef'ûlû Mefâ'ilün Mef'ûlû Mefâ'ilün

- 1 Her kim ki muvahhiden koku duya vahdetden
Tahliyye olup göñli d kurtula keşretten
- 2 İrişe 'irfana her cāy aña cennetdür
Ol her ne yaña dönse lezzet ala rüyetden
- 3 Şol kimse ki yār içün ağıyarı o terk ide
Ol yāre bulup vuslat cān kurtara firkatden
- 4 Tefsir idebilen kes Hax şunfunun āyatıñ
Ol göñli kitābından ders okuya 'ibretten
- 5 Tevhid-i Enel-Hakkuñ remzine olan Mansūr
Özüni halāş ider göñlündeki şirketaen
- 6 Nersini bilüp şol kim Hakk ile bula Hakkı
Hakla uyanup ol dem aça gözi ğafletaen
- 7 Her işini terk eyle cehd ile Cemālī gel
'Ārif demine iriş 'Ārif ile şöhetden

303 F:65b(303), S:59b

1b ol F / o S

2b Ol her ne yaña:Ol ne yaña F / O her ne yaña ki S

6a bilüp F bile S

304

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Gel aḥī kendine her ne şanur iseñ gayre şan
Zire gayre şandığın başına uğrar bī-gümān
- 2 Kim ki itdiyse saña kemlik sen aña iylik it
Hem sen iyilik itdigine itme zinhār imtinan
- 3 Her neye tahn ider isen o eyler sende zuhūr
Gaybe tebdīl eyle 'aybı 'ayb için açma dehān
- 4 Dime şu şöyle bu böyle it sükūt gel 'ārif ol
Eyi kem her ne görür iseñ temāşa kıl hemān
- 5 Ey Cemālī tut bu nuṭk ile olunan pendı sen
Rāḥat istersen idegör dāimā ḥıfzūl-lisān

304 F:66a(304), S:59b

1a şanur S / şanır F
5a tut F / dut S

VAV

305

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Sürdi dilden dū cihān fikrini hep efkār-ı Hū
Māsivādan anı tathīr eyledi ezkār-ı Hū
- 2 Cünd-i nefsi bozup aldı kal'a-yı cismi bu rūh
Ana imdād eyleyicek dem-be-dem tekrār-ı Hū
- 3 İkiliğiñ zulmeti gidüp de birlik bulmuşum
Tenvīr idince bu göñlüm hānesiñ envār-ı Hū
- 4 İdemem bir şey inkār cümleyi ikrārdayum
Cān u dilden bende ben eyleyicek ikrār-ı Hū
- 5 Būlbūl-āsā 'āşıkān efgān ü zār itmektedir
Göñli bāğında kaçan, kim açıla gūlzār-ı Hū
- 6 Genc-i 'aşk olup derūnı şūreti olur harāb
Hāne-i kalbūñ kimin kim yapa ol mīmār-ı Hū
- 7 Sırr-ı Hūyı duyalı ğayri görünmez gözime
Her neye bakşam Cemālī görünür dīdār-ı Hū

305 F:66a(305), S:60a

5b Göñli F / Göñül S

6b kimin kim S / kimi kim F

306

Mefā'īlün Mefā'īlün Fe'ūlün

- 1 İşiden nālemi cānāna karşı
Şanur bülbul gül-i handāna karşı
- 2 Göreliden yār yüzini cümle yüzden
'Aceb hayretdeyüm ben ane karşı
- 3 Çalup 'ār şīşesin sengine 'aşkuñ
Melāmet olmuşum yārāna karşı
- 4 Eşigi dōsta bağı bir gulāmum
Dīvāne durmuşum sultāna karşı
- 5 Benüm meydān-ı 'aşk içinde bu gün
Top itdüm başımı çevgāna karşı
- 6 Nidem şimden giru iki cihāmu
Bakılmaz añlara Rahmana karşı
- 7 Okursan 'ārifeye oku Cemālī
Okuma sözlerüm nādāna karşı

 306 F:66b(306), S:60a

la cānāna S / gülzāra F

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Hakkā yokdur taşradan yol arama gel dön girü
Vuslat-ı Hakkı dilerseñ yüri senden içerü
- 2 Buñ artar gezme yabanlarda kurba irmege
Sende irersin sen aña sen seni it cüst ü cü
- 3 Sen saña gel bu vücūduñ perdesin ref'idegör
Vuslat-ı Hakkā saña senden açıla tã kapu
- 4 Hâb-ı ğafletden uyandır dîde-i cânuñı sen
Her neye baksañ saña andan o dem görine Hû
- 5 Gönlinüñ gūşına işitdiregör Hakkdan şadā
Vire anuñla saña Hakkdan haber eşyā kamu
- 6 Dāimā mir'at-i kalbine Cemālî ur cilā
Zirā dōst andan görünür 'aşıkā bil rû-be-rû

307 F:66b(307), S:60b

4a Hâb-ı ğafletden S / Hâb u ğafletden F

308

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Yā Hū yokdur gayri şey Hūdūr kamu
Cümle yüzler bil ki bir rūdūr kamu
- 2 Aşlı birdür her zuhūrun manāda
Şuretā biñ dürlü o budur kamu
- 3 Cümle şeyden bil ki sen Hāk āridür
Cümle şeyde sārī de odur kamu
- 4 Hākda mahv itmek gerek eşyāyı hep
Şanma sen Hākķı ki şu budur kamu
- 5 Düşme sen ilhāda tevḥīd zann idüp
Bil ki ilhāddan bu ayrıdur kamu
- 6 Birisi semdür bunun biri hayāt
Tevḥīd ü ilhād ki bir şudur kamu
- 7 Añla Hāk üzre Cemālī tevḥīdi
Tā gide her ne ki kaygıdur kamu

309

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Şol ki cānuñ vaşl-ı cānān eyleye
Sırrı duyup aşluñ izān eyleye
- 2 Derdi içinde bulan dermān nı
Derdine derdiyle dermān eyleye
- 3 Şūreti-veş sīretün insān iden
İçi hayvānlıgıñ insān eyleye
- 4 Su gibi alçaqdan alçaq yürüyen
Katıre iken kendüñ ummañ eyleye
- 5 Bāğ-ı gönlinüñ açar verdini ol
Būlbūl-āsā kim ki nālān eyleye
- 6 Cismi içre dīde-i cānun açan
Neye baksa dōstı seyrān eyleye
- 7 İnkār eyleyen Cemālī haklıgıñ
Şanma ānı Hakkā İmān eyleye

309 F:67a(309), S:60b

4a yürüyen S / yürüyen F

6a cānun F / cānı S

310

Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün Mefā'ılün

- 1 Hüdānuñ rāh-ı zātı rehberisiñ yā Resul-Allah
Kamunun kaffeten Peygamberisin yā Resul-Allah
- 2 Sen olduñ senden oldu cümle olmuş olacak hep
Anuñçün enbiyānun ekberisin yā Resul-Allah
- 3 Saña uyup yürüyenler muḥakkak irdiler Ḥakka
Erenler ceyşinün ser-askerisin yā Resul-Allah
- 4 Özüñ Ḥakdur sözüñ Ḥakdur kemālat ile memlūsın
Sen ol nākıs sıfatlardan berisiñ yā Resul-Allah
- 5 Cemālī sekk-i bābuñ olunup dāim anı bekler
Bilür kim sen kerem kānı birisiñ yā Resul-Allah

311

Mefā'īlün Mefā'īlün Fe'ūlün

- 1 Gelen gelsün şalā erbāb-ı'aşka
Yürisünler açıkdur bāb-ı'aşka
- 2 Cemāli kıblesin ol kim bulam dir
Yüzüñ döndürsün ol mihrāb-ı'aşka
- 3 Necāt-ı rūhuñ isteyen düşürsün
Vücūdı keştisin girdāb-ı'aşka
- 4 Şeb-i vuşlat yolunı toğrı varur
O kim irer ise mehtāb-ı'aşka
- 5 Dileyen dostı hāşā ki sivāyı
Komaz dilde virür seylāb-ı'aşka
- 6 Olur şüret-biñ içre ol edebsüz
Koyup'aklı giren'adāb-ı'aşka
- 7 Virür sākīsidür anuñ Cemālī
İçen gelsün şarāb-ı nāb-ı'aşka

311 F:67b(311), S:61a

2a Cemāli kıblesin F / Cemāl kıblesüni S

2b ol S / o F

312

Mefā'ılün Mefā'ılün Fe'ülün

- 1 Sivādan şōfī kalbūñ taṭhīr eyle
Anı tevḥīd nūrıyle tenvīr eyle
- 2 Bu cümle görünen āyāt-ı Hāḫdur
Anı ilhām-ı Hāḫla tefsīr eyle
- 3 Görüp dōstuñ yüzün dīvānesi ol
Anuñ 'aşkıñı boyna zencīr eyle
- 4 Ne işine yarar şūret yıkılsın
Ko anı sīretüni tāmīr eyle
- 5 Mecāzda şeyḫ u şāblıgını bırak
Hāḫīkatde seni sen gel pīr eyle
- 6 Okursın sende sen ilm-i ledünnī
Elūñ āyasını ḥoş tāmīr eyle
- 7 Dokunduğı gönül missūñ Cemālī
Zer itsūn ol dilini iksīr eyle

313

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Şol kişi kim fahr ile varlık fakiri olmaya
Mişe-i kūh-i fenānuñ bil o şiri olmaya
- 2 Dū cihān guşşalarundan külli āzād olmaz ol
Şāh-ı 'aşkun eşigñ bekler esiri olmaya
- 3 Defter-i 'uşşākda yazmazlar anı ser deftere
Yüzi anuñ her ayagñ hāk-i ziri olmaya
- 4 Mūtu kable ente mūtu mazharı olunmayan
Tā ebed hiç olmayup dāim o diri olmaya
- 5 Nice biñ yıl gitse çıkmaz vuşlat-ı Hākka yolu
Ey Cemālī her kimün öninde piri olmaya

313 F:68a(313), S:61a

2a külli S / kül F

314

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

- 1 Yürür Hāk isteyen āşık şırāt-ı müstakīm üzre
O yoldur vuşlat-ı Hākka çıkan resm-i kadīm üzre
- 2 O yoldur enbiyā vü evliyānuñ gitdügi yol o
O yoldan taşra çıkanlar kalur renc ü elīm üzre
- 3 O yolda yürimeklige virenler nefsine kahır
İder anlara bil Hāk cūd ü elṭāflar azīm üzre
- 4 Vişāl-i Hākka irişür o yol içre yürüyüp de
Geçüp mal ü benūnından olan kalb-i selīm üzre
- 5 Rızau'llahdur ol anla şırāt-ı müstakīm dinen
Cemālī olagör o yolda rüz ü şeb mukīm üzre

314 F:68a(314), S:61a

2a yol o F / yol S

2b kalur renc ü S / kaluyur renc F

4b mal ü F / mal S

5b rüz ü şeb S / rüz şeb F

315

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Fıkr idüp hālünü kul nefsine inşāf eyleye
Hak kerem idüp o kula nice el-tāf eyleye
- 2 Vaşl-ı cānān tālībiyüm ben diyüp davā kılan
Virmez ise baş u cān yolında ol lāf eyleye
- 3 İsteyen olmağı şeytān cündi şerründen emīn
Kaḫa-yı şer'i vücūd şenrine etrāf eyleye
- 4 Nev-be-nev ilhām-ı Hak bu gönlüme gelsün diyen
Gönlünü hubb-i sivādan dāimā sāf eyleye
- 5 Ey Cemālī vaktüni Hakla geçür ğayriyi ko
Olmayanlar Hak ile vaktüni itlāf eyleye

315 F:68b(315), S:61b

5a ğayriyi F / ğayrii S

316

Mefā'īlün Mefā'īlün Fe'ūlün

- 1 'Ayān oldu Hüdā elḥamdü lillāh
Nihān oldu sivā elḥamdü lillāh
- 2 Gönül derdine vuşlat şerbetiyle
Olunuldu devā elḥamdü lillāh
- 3 Ezelki ahde göre Hāk bilindi
Aña itdük vefā elḥamdü lillāh
- 4 İrince ibtidā-yı vaḥdete biz
Bulundu intihā elḥamdü lillāh
- 5 Derūn missi zer-i ḥāliş olundu
Çalındı kīmyā elḥamdü lillāh
- 6 Açıldı dīde-i cān feyz-i Hākla
Görünüldi likā elḥamdü lillāh
- 7 Aceb ḥāle irişdük kim bu ḥālde
Ne ḥavf var ne recā elḥamdü lillāh

- 8 Fenāya irilüp andan doyuldı
Fenā içre bekā elḥamdü lillāh
- 9 Biz ümmeti nebīmüzdür Cemālī
Muḥammed Muşṭafa elḥamdü lillāh

316 F:68b(316), S:61b

5a missi S / miss-i F

7a ḥālde F / ḥāle S

8a duyuldı F / tuyuldı S

317

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Kim ki mürşid kapusıñ dağ eyleye
Hak anı ehlüne ilhak eyleye
- 2 Dū cihān isteklerün hep terk ider
Ol ki azm-ı zāt-ı muṭlak eyleye
- 3 Halk içünde 'āşık olan bellidür
Ol gözi yaşını 'ırmak eyleye
- 4 Nuṭk-ı cānānı işideyüm diyen
Cān gūşuñ açup da ol şak eyleye
- 5 Rūhına menzil-i bālā dileyen
Nefsini alçakdan alçak eyleye
- 6 Vuşlat-ı dōsta irüşmek isteyen
Ol vücūdı perdesin şak eyleye
- 7 Şerrüñ ihfādan Cemālī kurtulan
Tevhīdini Hak ile Hak eyleye

Mefā'ılün Mefā'ılün Fe'ülün

- 1 Bulan şānı bu şan'at içinde
Duyar o vahdeti kesret içinde
- 2 Çıkarar ara yirden kendiligün
Olur dōstıyla dōst vuşlāt içinde
- 3 İden kendiliğiyle Hakkı tevhid
Kalur o kes hafı şirket içinde
- 4 Uyanan dīde-i cānla uyanık
Komaz o kendüni gaflet içinde
- 5 'Aref sırriñ duyup 'irfāna 'iren
Olur her yirde ol cennet içinde
- 6 Bedende cānı dururken ölenler
O hiç ölmez kalur sıhhat içinde
- 7 Hakkat küfrinün remziñ duyanlar
Olur hāş mümin ol ümmet içinde

- 8 Gören dostuñ yüzüni cümle yüzden
Kalur ol dāima hayret içinde
- 9 Vücūd fakrına irişen Cemālī
Olur dükenmeyen devlet içinde

318 F:69a(318), S:62a

7b ol ümmet S / ümmeti F

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

1	Ġarīk-ı baħr-i 'isyānum
Anup cürmüm peşīmānum	şefāāt yā Resūl Allāh
şefāāt yā Resūl Allāh
2	Günāhum çokdurur ġāyet
Getüremem āna tākāt	sorarsa ol ulu ħazret
şefāāt yā Resūl Allāh
3	Keremünden ħaber aldum
Hemān ancak sana kaldum	ķapuna yüz sürüp geldüm
şefāāt yā Resūl Allāh
4	Çü olduñ 'āleme rahmet
Senün hālün dūrür şefkat	ānı tabşır ider āyet
şefāāt yā Resūl Allāh
5	Seni Ĥaķ eylemiş muhtār
Koma luṭf it beni nāçar	ne dilerseñ olur o var
şefāāt yā Resūl Allāh
6	Cemālī cürmüni āñdı
Senün luṭfuna dayandı	ħacālet nārına yandı
şefāāt yā Resūl Allāh

319 F:69b(319), S:62b

1b peşīmānum F / perīşānum S

3a yüz sürüp S / yüz süri F

6b dayandı F / tayandı S

320

Müstef'ilātün Müstef'ilātün

- 1 Ğavvaş olan kes deryā-yı 'aşka
İrer o dürr-i yektā-yı 'aşka
- 2 Şan Leyli görmüş Mecnūna döner
Ger düşse 'ākıl sevdā-yı 'aşka
- 3 Hîç hâli olmaz derd ü belâdan
Her kim ki uğrar itā-yı 'aşka
- 4 Meşhūr olur ol halkuñ dilünde
Kendüñ çeken şol ahfā-yı 'aşka
- 5 Sekri ayılmaz ayak başanuñ
Ol bezm-i cām-ı hamrā-yı 'aşka
- 6 Hāk varlığıyla varlık bulur ol
İrüp irüşen ifnā-yı 'aşka
- 7 Şüretten alur gönlüñ Cemālī
Yolı bulan o mañā-yı 'aşka

321

Mefā'īlün Mefā'īlün Fe'ūlün

- 1 Çalış eşyādan esmāya irince
Hem esmādan müsem māya irince
- 2 Yüri Mecnün gibi pāmāl-i 'aşk ol
Sen ol sendeki Leylāya irince
- 3 Şu-veş alçaqdan alçağa akagör
Kamu kaṭrede deryāya irince
- 4 Devā it derd-i dile derd-i Hākla
Ol derd ile dil ihyāya irince
- 5 İdegör tevḥīdi iḥlās ile sen
Geçüp LĀyī da İLLĀya irince
- 6 Harāb it gün-be-gün ḥāne-i vāruñ
Dilünde kenz-i mañāya irince
- 7 Şakın bir yerde durma rāh-ı Hākda
Cemālī tā ki Mevlāya irince

322

Müstef'ilātün Müstef'ilātün

- 1 Ahvāl-i 'āşık sığmaz kitāba
Keyfiyet-i 'aşk gelmez hesāba
- 2 Müftī müderris sâil 'aşka
Kādir degildür aşla cevāba
- 3 Her kimde olsa 'aşk gizlenülmez
Benzer o zira şol misk-i nābā
- 4 Bil derd-i 'aşkuñ dermānı dertdür
Yok gayri dermān o ıztırāba
- 5 Sîretde māmūr itdügüni 'aşk
Sûretde anı ider harāba
- 6 Zār itdirür 'aşk 'āşıkā dā'im
Hiç anı komaz rāhatla hāba
- 7 Geç 'āşık iseñ senden Cemālī
Başañ her ayak kosuñ türāba

322 F:70a(322), S:62b

3a gizlenülmez F / gizinülmez S

3b misk-i nābā. F / misk-tābā S

7b kosun S / қо sen F

323

Mefā'īlün Mefā'īlün Fe'ülün

- 1 Olup 'aşık cemāl-i dōsta sen de
Arar mısın sen anuñ ili kande
- 2 Peşimanlıguñ olmaz sonra ne'fi
Bulagör dostı cān varken bedende
- 3 Müdām say eyle sen bulmağa dōstı
Çek elün olma alanda virende
- 4 Budur yolu bulanı bulagör sen
Bulunca hem ol ana cānla bende
- 5 Bulunmaz dōst bulanı bulmayınca
Gerek gez Rumda vü Hind ü Yemen'de
- 6 Anı bulmağa geldüñ bu ile sen
Turur iken şol ezelki vaṭanda
- 7 Bulandan buldı dōstı çün Cemālī
Anuñçün der o bendedür o bende

323 F:70a(323), S:63a

7a Bulandan F / Bulanda S

4-6 Beyitler Fatih nüshasında yer değıştirmiştir.

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

1	Ɛodum dünyā vü 'uƔbāyı
Dilemem hūr ü tūbāyı	göñül düş olalı 'aşƔa
göñül düş olalı 'aşƔa
2	Bulup ol rāh-ı cānānı
Değışdüm derde dermānı	bırakdum anda ben cānı
göñül düş olalı 'aşƔa
3	Ɛamudan ben görüp yārı
Yog itdüm cümleten vārı	giderdüm küll-i ağyārı
göñül düş olalı 'aşƔa
4	Bu kesret terkini urdum
HakīƔat sırrını duydum	diyār-ı vahdete irdüm
göñül düş olalı 'aşƔa
5	Cemālī gör beni noldum
Ne kim var cümle ben oldum	ben içre dostı ben buldum
göñül düş olalı 'aşƔa

324 F:70b(324), S:63a

-
- 1b hūr ü tūbāyı F / hūr tūbāyı S
3a küll-i ağyārı F / külli ağyārı S
5a noldum S / buldum

325

Mefā'īlün Mefā'īlün Fe'ūlün

- 1 Saña senden gider Hakkā giden rāh
Arayup gayrilerde olma gümrah
- 2 Yüri yol bulagör sen senden aña
O yoldan bulunur kullara ol şāh
- 3 Ara sende anı senden bulunur
Yir ü gökde bulunmaz aña vallāh
- 4 Bulanlar kendiden buldılar anı
Açılmaz gayrıdan kimseye dergāh
- 5 Katı müşkil olur şöñi şunuñ kim
O Hakkı bulmayup giderse nāgāh
- 6 Say kıl Hakkı bundayken bulagör
Anı sen sende ara durma hergāh
- 7 İki'ālem işün қо gel Cemālī
Bulup Hakkı sen ol kendünden āgāh

325 F:70b(325), S:64a

- 2a Yüri yol F / Yüri S
3a senden S / senden yol F
4a kendiden S / kendide F
6a bundayken F / bunda iken S

326

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

- 1 Ne kim söylerse zāhid 'āşıkā cümlesi efsāne
Nice hūşyār olan añlar nedür ahvāl-i mestāne
- 2 Harābluğı aceblenmez olanuñ gönli içre 'aşk
Ki kenz-imedfen olan yir olur elbetde vīrāne
- 3 Şakınur mu cānını nār-ı 'aşka atmadan şol kim
Olunan rūy-i cānān ile yanan şemā pervāne
- 4 O Beytullān olunup da tecelli ola mı aña
Sivā şüretleri ile ola bir dil ki puthane
- 5 O kim nefisini bilmezse o bilmez 'ārif-i Hakkı
Ne bilsün 'āşināyı şol ki olmuş ola bīgāne
- 6 Cemālī vechüne zülfiyle dōst her kimi bend itse
Olur anuñ adı zencīre bağlanmalı dīvāne

 326 F:71a(326), S:63b

-
- 3a şol kim S / şu kim F
 5b şol ki F / şol kim S
 6a her kimi S / kimi F

327

Mef'ülü Mefā'ilün Mef'ülü Mefā'ilün

- 1 Ğāfil gözün aç gel sen kapılma bu eyyāma
İrken yapagör işüñ gün irmeden ahşāma
- 2 Gönderdi seni bunda Hāk bilmege kendini
Bildüm mi hākīkatçe nefsüñ koyup İslāma
- 3 Bu fırsatı fevt itme vaktüñi hīçe şatma
Kat giceyi gündüze say it özüñ itmāma
- 4 Gel kendini dir düşür ahvālünü fikr eyle
Düşürme cānun mürğün tabında olan dāma
- 5 Tezkiyye idüp nefsiñ taşfiyye idüp kalbün
Togrult seni sen Hākka hās ol irāde-i āma
- 6 Bālīnünü taş idüp toprağı firāş eyle
Her menzili kat' eyle ir kāmsuz olan kāma
- 7 Ol bād-ı mehabbetle deryā-yı dili çoşdur
Atsın sivā haşākin uğrat anı ibrāma

- 8 Bul Kābe-i vaslı sen kıl anda cânuñ kurbān
Gör rüyüni cânānuñ ir mañāda bayrāma
- 9 Dilden okı bir ilmi ilhāmla Cemālī sen
Hiç bilmeye o ilmüñ bir harfüni ‘allāme

327 F:71a(327), S:63b

- 1a kapılma S / kapulma F
3a fırsatı S / fırsat F
3b say it S / say F
4b cânun mürğün F / cân mürğüni F
5a tasfiyye S / tesviyye F
5b Togrult S / Dogrult F

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 'Aşık isen durma eyle zār ü āh
Āh ü zārle açılur māsūkā rān
- 2 Nefsüni kaḥr itmeyen şol 'āşıkā
Māsūk itmez aña luṭfuyla nigāh
- 3 'Aşık olan dū cihānı terk ider
Ne ḥūrī gilman diler ne māl ü cāh
- 4 Dāimā āgāh gerek 'āşık olan
'Aşıkā ḡaflet kadar yokdur günāh
- 5 Her ne bārı olsa 'aşkuñ 'āşıkā
Dönmez andan olsa da ḡaddi kütāh
- 6 Māsivā o dilden olur tārümār
Şān-ı 'aşḡ anda ḡurunca bargāh
- 7 'Aşḡa uysun reh-nümā itsün anı
Ey Cemālī isteyen vaşl-ı ilāh

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

- 1 Cemālün 'āyine-i Ḥaḳ-nümādur yā Resūl Allah
Vişālün dildeki derde devādūr yā Resūl Allah
- 2 Anuñçün düşmedi sāyün senün rüy-i zemin üzre
Vücūduñ cümle nūr-ı kibriyādur yā Resūl Allah
- 3 Sıfat eḳāl-i āşār itdi sāir enbīyā tebliğ
Senünki tebliğ-i zāt-ı Ḥüdādur yā Resūl Allah
- 4 Mecāzdadur beşer dimek senün zāt-ı şerīfüne
Ḥaḳikatde dimek ānı ḥatādur yā Resūl Allah
- 5 Dirīğ itme Cemālī kemteründen luṭfunı ey şah
Senün o kendi kuluñ bir gedādur yā Resūl Allah

YA

330

Mefā'īlün Mefā'īlün Fe'ūlün

- 1 Viren cānāna cān cānānı buldı
Çeken güçlükleri āsānı buldı
- 2 İden ihlāşile kulluk demādem
Göñül tahtındaki sulṭānı buldı
- 3 Ne kānuñ gevheridür duyan aṣluñ
O gevherlerde olan kānı buldı
- 4 Geçen öte tabī'at 'ālemünden
İl-i lāhūtdaki seyrānı buldı
- 5 İden tekmīl sülūk devrūñ içinde
Felek bilmediği devrānı buldı
- 6 İşiten gūş-i Hākla her kelāmı
O nuṭk içinde o Kur'ānı buldı
- 7 Düş olan derd-i Hākka ey Cemālī
O dertde derdüne dermānı buldı

330 F:71b(329), S:64b

2a ihlās ile: ihlāsla F/S

4b İl-i lāhūtdaki S / İli lāhūtdaki F

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

- 1 Göñül genç olıcaķ 'aşķa vücūd mülki ħarāb oldu
Eser hīç kalmadı andan ayaklarda turāb oldu
- 2 Bu ten perdesün idüp şak bulınca vaşl-ı cānānı
Geçüp cümle makāmātı bu cānum bī-ħicāb oldu
- 3 Ne mümkündür perīşān olmaya 'aqlum gelüp ħayret
Yüzinden dağıdup şaçuñ baña dōst bī-niķāb oldu
- 4 Şerāb-ı vuşlat içmeklik olinca yārūñ eliyle
Ciger āteş-i 'aşķıyla yanup bişüp kebāb oldu
- 5 Cemālī feth olur anda aranılduķda her müşkil
Tolup ilm-i ħaķīkatla bu dil özge kitāb oldu

331 F:72a(330), S:64a

2a şak S / 'aşķ F

3b bī-niķāb S / bī-ħicāb F

4b āteş-i F / āteşi S // yanup bişüp F / bişüp S

5b Tolup F / Dolup S

Fā'ilātūn Fā'ilātūn Fā'ilātūn Fā'ilūn

- 1 'Aşık iseñ her seher zār eyle bülbüller gibi
Büy-i vuslat ol vakitte şemm olur güller gibi
- 2 Dilde 'aşkuñ olduĝunu 'aşikār itmeklige
Eşk-i çeşmüni akıt gel dem-be-dem seller gibi
- 3 Râh-ı 'aşk içinde çıkmaklığa başa menzilüñ
Ko ayaklar altuna yüzüñ başıl yollar gibi
- 4 Harmen-i dilden ğidā-yı rūhı taḥşīl itmege
Mäsivā hāşākını andan dağıt yeller gibi
- 5 Cem' ile sultānlığın ko it sülūkünü temām
Fark-ı sānide Cemālī kulluk it kullar gibi

332 F:72a(331), S:64b

4a dilden S / dilde F

4b yeller F / yiller S

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 İtmeyen terk-i sivā vaşl-ı Hüdāyı bulmadı
Virmeyen nefse cefā rūha şefāyı bulmadı
- 2 Kırmayan şol mürğ-i rūh dām-ı ta'bīat bendini
İl-i lāhūta uçup fevkās-samāyı bulmadı
- 3 Bulmayan Hāk derdüni derman içünde arayup
Göñli içre olunan derde devāyı bulmadı
- 4 Olmayan bīgānesi tā kim ebed bīgānenüñ
Āşinā olup ezelki āşināyı bulmadı
- 5 Evvelinden nidügüni ey Cemālī duymayan
Vākıf-ı eşrār olup ol intihāyı bulmadı

333 F:72a(332), S:64b

5a nidügüni S / nidigini F

Müstef'ılātün Müstef'ılātün

- 1 Bāğ-ı vişālün verdi açıldı
Cān bülbulünün derdi açıldı
- 2 Yārumde imiş yāreme merhem
Yāremi hāzık yardı açıldı
- 3 İlm-i ledünni okunulıcak
Her bir ulūmuñ ardı açıldı.
- 4 'Aşk āteşiyle nerm olmayanuñ
Nefsinde olan berdi açıldı
- 5 Dildeki kenz-i ma'nā Cemālī
Bu ten harāba vardı açıldı

334 F:72b(333), S:65a

3a okunulıcak S / okunulucak F

335

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

- 1 Senüñ gülzār-ı 'aşkunda bu can mürği hezār oldu
Bırakdı her işüni ancak işi āh ü zār oldu
- 2 Vişālün fikrinün şugli bu göñlüme koyulunca
Sivā efkārı anda kalmadı hep tārümār oldu
- 3 Senüñ ol derd-i 'aşkuna düşüp anuñ hevāsıyla
Karārüm kalmayup iki cihān hep baña dār oldu
- 4 Tolundı göñlüme hubbün yer anda kalmadı buğza
Anunçündür baña ağıyār olanlar cümle yār oldu
- 5 Senüñ vechün göreliden Cemālī şöyle hayrān kim
O kendün gayb idüpde kendide kendiñ arar oldu

335 F:72b(334), S:65a

4a Tolundı S / Dolandı F

336

Mef'ülü Fā'ilātün Mef'ülü Fā'ilātün

- 1 Şol kim âyānda Hakkı kendüñ nihānda buldı
Ol demde ol özüñi darü'l-emānda buldı
- 2 Hakkdan nişānı şanma bir yirde olunula
Andan nişānı bulan herbir nişānda buldı
- 3 Yerde vü gökde Hakkı arama kim bulunmaz
Aña irüp bulanlar kendide cānda buldı
- 4 Arama gayrı yirde Hakk sendedür ara bul
Zann itme sen bulanlar aña yabanda buldı
- 5 Bu mürğ-i cān ki unşur dāmun kıra Cemālī
Kendini aslı olan ol āşiyānda buldı

 336 F:72b(335), S:65b

1a şol kim F / şol ki S

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

- 1 Uyan nā'im eser bād-ı hidāyet her seher vakti
Olur bīdār kamu ehl-i seādet her seher vakti
- 2 Melek insān ü hayvān cin lisānuñca idüp zikri
İderler her biri Hakkā itāāt her seher vakti
- 3 Küşād olur metā'-ı vuşlatuñ dükkānı ol anda
İder maş'ūk ile'āşık ticāret her seher vakti
- 4 Muğeylānuna nersün bakmayup dōst ili hüccācı
Olar dil Kā'besün ider ziyāret her seher vakti
- 5 Yire sürüp yüzüñ aķıt gözünden kanlu yaşları
Cemālī dile Allāhdan ināyet her seher vakti

337 F:73a(336), S:65a

2a idüp S / ider F

3b maş'ūk ile F / maş'ūkla S

5a yaşları F / yaşlar S

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

- 1 Göñül düş olalı 'aşka işi āh u enīn oldu
Tolup dil derd-i 'aşkıyla o bir beyt-i hazīn oldu
- 2 Çıkarunca göñülden dū cinānuñ fikrünü hep 'aşk
O itlāka irüp kayd-ı 'alāyıkdan emīn oldu
- 3 Sivā cündi bu dil kal'asına gire mi ba'del yevm
O kal'a 'aşkuñ imdādı ile gayet metīn oldu
- 4 Göñül 'aşkuñ hālını bilmez iken dūr idi Hakkdan
O şimdi duyup anı kendiden Hakk'a yakīn oldu
- 5 Cemālī Hakk ideliden tecellihānesi göñli
O 'ulviyyet bulup anuñ ile 'arş-ı berīn oldu

338 F:73a(337), S:65b

1b Tolup S / Dolup F

1b dil derd-i 'aşkıyla F / toldurdu 'aşkla S

4b kendiden S / kendide F

	Fā'ilātün Fā'ilātün	Fā'ilātün Fā'ilün
1	Kāfire küfrümi virdüm Zāhide zühdümi virdüm	mümine İmānumı fāsıka 'isyānumı
2	Sālike virdüm sülūküm Kāmile virdüm kemālüm	münkire inkārımı nākısa nokşanımı
3	'Alime ilmümi virdüm 'Aşıkā 'aşkümü virdüm	cāhile hem cehlümi 'ārifē 'irfānumı
4	Humkümü ahmakā virdüm Şādıkā sıdkümü virdüm	muhlise ihlāsımı şöfiye seyrānumı
5	Ey Cemālī fāriğ u Vuslatum ehlüne virdüm	āzāde oldum cümleden ehlüne hicrānumı

339 F:73a(338), S:65b

3a virdüm F / virdi S

5a fāriğ u āzāde S / fāriğ āzāde F

	Müstef'ılün	Müstef'ılün	Müstef'ılün	Müstef'ılün
1	Sālik iseñ Hākka eger Nefse diler iseñ zafer		durma gel it Hāk zikrini durma gel it Hāk zikrini	
2	Göñle gıdādur zıkr-i Hāk Vaşf-ı Hüdādur zıkr-i Hāk		cāna şefādur zıkr-i Hāk durma gel it Hāk zikrini	
3	Hāk zıkrı yola girdirür Hāk zıkrı Hākka buldurur		Hāk zıkrı menzil aldırur durma gel it Hāk zikrini	
4	Mihnetlere sen şābir ol Esmā-yı Hākka zākir ol		hālüne her dem şākir ol durma gel it Hāk zikrini	
5	Terk eyle hāb-ı gāfleti Dā'im anagör Hazreti		sa'y it geçürme fırsatı durma gel it Hāk zikrini	
6	Tā bozulucak bu kafes Kalma zıkründen bir nefes		dükenicek dildeki ses durma gel it Hāk zikrini	
7	Dinle Cemālī'nün sözün Giceye katup gündüzün		erdirmege Hākka özün durma gel it Hāk zikrini	

340 F:73b(339), S:66a

6a bozulucak F / bozılacak S

341

Fā'īlātūn Fā'īlātūn Fā'īlātūn Fā'īlūn

- 1 Açılacak bağ-ı gönlüm içreki vuşlat güli
Aña karşı başladı feryāda cānum bülbüli
- 2 Eyledi aklum perīşān gözüme düş olıcak
Vechi üzre dökülen yārūñ o zülf-i sünbüli
- 3 Bağ-ı gönlümün irişmez hiç bahārına hazān
Dā'imā şular anı bu gözümün eşk-i teri
- 4 Tağlara Mecnūn-şıfat düşürmek ister dil beni
Her kaçan o Leylīnün eser ise bŷy-i yeli
- 5 Durur istignāda başuñ egmez o sultānlara
Ey Cemālī şāh-ı 'aşkuñ kim ki olduysa kuli

341 F:73b(340), S:66a

3b eşk-i teri: eşki teri F / eşk-i seyli S

4b bŷy-i yeli S / bŷyi yeli F

Mefā'īlün Mefā'īlün Fe'ūlün

- 1 İrüşdüm bir ile yokdur fenāsi
Ebed bākī dūrur anuñ bekāsi
- 2 O ilde hep şafādur hiç cefā yok
Cefāsuz sürülür anuñ sefāsi
- 3 O il içünde bir derd ehli yokdur
O ilüñ derd içündedür devāsi
- 4 Emīn olur o illi cümle şeyden
Olaruñ dükenür havf ü recāsi
- 5 Ne yad vardur ne bīgāne o ilde
Kamusı birbirinün 'āşınāsi
- 6 O ilde Musāyı ikrār idüp de
Kesilmiş Fir'avnun iddi'āsi
- 7 Koyun kurd ile yürür bil o ilde
Dokunmaz koyuna kurduñ kazāsi

8 Nazar itse o illi her neye kim
Tecellî eylemiş görür Hüdâsı

9 Hâkikat ilidür o il Cemâlî
Anuñ yok ibtidâ vü intihâsı

342 F:74a(341), S:66b

4a o illi S / - F
4b Olaruñ S / Oladum F
4b recâsı S / cadısı F
8a neye kim S / ne yana

343

Müfte'ılün Fā'ılün Müfte'ılün Fā'ılün

- 1 Dünye vü'ukbā için eyleme sen tāati
Eyle sen ancak rıza arayup ol hizmeti
- 2 Bir şey ümīdi ile itme 'ibādet şaķın
Dileme Hākdan utan kulluk için ücreti
- 3 Bende-i hāliş olan gözedür ancak rıza
O ne ider havf-i nārüne diler cenneti
- 4 Ola ki Mevlān senün ekremi ekremlerūñ
Hāşā ki mahrūm koya bulmayasun rif'ati
- 5 Sen hemen it kulluğūñ o birine biñ virür
Zira anuñ her şeye bil irişür vüs'ati
- 6 Nice bu 'ālem gibi 'ālemi bir anda ol
İtmeye var yoğ iken vardur anuñ kudreti
- 7 Çünkü Cemālī kuluñ Hāk rızāsında diler
Ol rızāsında müdām itme aña gafleti

343 F:74a(342), S:66b

7a rızāsında diler S / rızāsındadır F

344

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Menzile varmak dilerseñ sen kolay
Toğrul ok-veş egri olma misl-i yay
- 2 Cān saķınan bulmadı cānānıñı
Ger ararsa anı nice yıl ü ay
- 3 Şōfī cānān yoluña vir cānıñı
İşüñi şanma bitürür hūy (ü) hāy
- 4 'Aşık iseñ al sebak pervāneden
Şem'a yanar gör o itmez āh ü vay
- 5 Bu Cemālī sırra vāķıf olalı
Aña bir oldı kamu bāy ü gedāy

 344 F:74b (344), S:66b

3b hūy (ü) hāy: hūy hāy F/S

345

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Ey Habīb-i Kibriyā ey sırr-ı zātun mahremi
Hakk senünçün eyledi halk onsekizbiñ 'ālemi
- 2 Ümmü'l-eşyāsun sen olduñ senden oldı her ne var
Hakk saña itdi tufeyl ol cedd-i pāküñ Ādemi
- 3 Her nebīden gerçi şonra teşrīf itdün bu ile
Līk halk olmakda sēnsün cümlesinüñ aqđemi
- 4 'Ālemüne rahmet olunduğün işbāt eyleyüp
Küfr ü şirküñ derdüne tevḥīd ile itdün emi
- 5 Kendi bābuñ sekkidür dōstum Cemālī kemterün
Kıl şefa'at aña sen ey enbiyānun a'zamı

Temmet il varidāt el muḳaddesat (1)

 345 F:74b(345), S:67a

(1) S / Temmetü'd-dīvān bihimmet-ıpīrānı ṭarīḳat-ı
aliyye ḳuddüse esraruhum F

Hāzā Dībāce-i Silsile-i Tarīk-ı 'Uşşākī (1)

Bismillāhirrahmānirrahīm

346

Mefā'ılün Mefā'ılün Fe'ülün

- 1 İlāhi ḥamd ü şükr olsun saña çok
Senüñ elṭāfıña hīç ḥadd ü 'add yok
- 2 Ğarīk-ı baḥr-i luṭfuñum eyā Ḥak
İdemem kaṭresi şükrini elḥak
- 3 İşüm herdem benüm cürm ü kuşūrdur
'Afüv kıl çün senün ismüñ ğafūrdur
- 4 Tamāma tut Ḥüdāyā eksigüm hep
Kabūl it neyse kulluk itdügüm hep
- 5 Ne dilerseñ idersün saña güç yok
'Akıl irmez işünde hikmetüñ çok
- 6 Zuhūrı kudretüñle ḥayr u şerrüñ
Biri luṭfuñdur anuñ biri kaḥruñ

346 F:75,76,77(346), S:67,68,69

(1) Hāzā Dībāce-i Silsile-i Tarīk-ı 'Uşşākī S /
Hāzā Der Silsile-i Tarīk-ı 'Uşşākīye F

1a ḥamd ü şükr S / ḥamd şükr F

3a cürm ü kuşurdur F / cürüm kuşurdur S

4a tut F / dut S

- 7 Münezzehsün kamu şekl ü mişâlden
Müberrâsun dağı zann ü hayâlden
- 8 Şerîk ü hem nazîrsiz zât-i pākūñ
Senün hîç kimseden yok asla bākūñ
- 9 Mürîd ü hayy semî' vü hem 'alîmsün
Başîr ü kâdir ü hem sen kadîmsün
- 10 Zebānum virdi it luţf it müdāmî
Habîbüñe şalâtiyle selâmi
- 11 Anuñ İçün yaratduñ Âdemî sen
Dağı bû onsekizbin 'âlemi sen
- 12 İmām itdūñ anı sen enbiyāya
Delîl itdūñ dağı hem evliyāya
- 13 Kamū 'aline cāryārına ānuñ
Muhācirün ü enşāruna ānuñ
- 14 Dağı ezvācına hem ümmetüne
İrince evvelünden gayetüne

-
- 8a: pākūñ F / bākūñ S
8b bākūñ F / pākūñ S
9b kâdir ü hem S / kâdir hem F
10a luţf it müdāmî F / luţf-ı müdā.î S
10b şalâtiyle S / şalât ile F
12a anı sen F / cemi S
13a 'aline F / 'al ü S // cāryārına S / çāryārına F

- 15 Bularuñ cümlesine ferd ü Yezdan
Sen eyle ruḥlaruñ ḥandān ü şādān
- 16 Nebīler ḥürmetine yā ilāhī
Velīler ʿizzetine yā ilāhī
- 17 Banā sen feyẓ idüp gel eyle imdāt
Tarīkum silsilesün İdeyüm yād
- 18 Virüp kudret bañā eyle ʿināyet
ʿAzīzler ismüni İdem kitābet
- 19 Nice almış alanlar el Resūlden
Nice gelmiş gelenler işbu yoldan
- 20 Bu irşād baṭna baṭnün kime gelmiş
Emānet assısı kim kimden almış
- 21 ʿAzīzümden resūle tā varınca
Diyem bir bir temāmuna irünce
- 22 Murādum yazmadan ehl-i kemāli
Bizümdür diyeler kemter Cemālī
- 23 ʿAzīzüm izni ile başlayayum
Ola ki ḡayri bir şey katmayayum

20b assısı F / assı S

21a varınca F / verince S

23a izni ile başlayayum S / izin ile başlayum F

- 24 Sürerüm pâyuna rûy-i siyâhum
Benüm zira ki odur secde-gâhum
- 25 Dehânum açmam anuñ himmetidür
Zebânum nuṭkı anuñ kuvvetidür
- 26 Benüm ol dertli ki Loḳmānum oldur
Benüm ol bende ki sultānum oldur
- 27 Bu cismimüñ içünde cānıdur ol
Vü hem ol cānumun cānānıdur ol
- 28 Bu vaşf itdigümi diyem saña ben
İşit imdi 'azîzüm kimdigün sen
- 29 Anuñ ism-i şerîfidür Muḥammed
- Konulmuş gönlüne māye-i Ahmed
- 30 Aña Bağdadî ve hem Hamdî dinilür
Yoluna girenün kalbi silinür
- 31 Anuñ da şeyhidür Oşman Şıdkî
Yüzündan niceler bulmuşdı Hakkı

-
- 24b odur F / anlar S
26b bende F / kul S
27b hem ol S / hem o F
28b kimdigün F / kimdigin S

- 32 O Debbāḡhāneli dimekle meşhūr
Harāb gönülleri iderdi ma'mūr
- 33 Anuñ Abdülkerim kim şeyḡi şoldur
Keşānī şeyḡ Muhammedzāde oldur
- 34 Anuñ da şeyḡ Ḥalil olundı pīrī
Gümürçinelidür nādir nazīri
- 35 Keşānī şeyḡ Muhammeddür anuñ da
Ḥakūñ yolunda şeyḡ olan öñünde
- 36 Anuñ da mürşidi 'Ālim Sinandur
'Ulūm gevherleriyle tōlī kāndur
- 37 Anuñ da mürşidüñ diyem saña ben
Ḳarībī şeyḡ 'Ömerdür ānı bil señ
- 38 Anuñ da şeyḡidür Seyyid Memi Cān
Ki Erzincānīdür ol kāmīl insān
- 39 Ḥüsameddīn-i 'Uşşākī de anuñ
Olupdur şeyḡ-i irşādı o cānuñ

33a şeyḡi S / şeyḡ

36b gevherleriyle F / gevheriyle S

- 40 Buḥārādandur anuñ bil zuhūrı
İrüşmişdür tã fevkel-arşanūrı
- 41 Odur o kim pîr-i 'Uşşākîdür ol
Hem ol ḥamr-i vişâle sākîdür ol
- 42 Anuñ da mürşidîdür Seyyid Ahmed
Semerkandîdür ol Āl-i Muḥammed
- 43 Anuñ da şeyḫi Şeyḫ Ümmî Sināndur
Kamu ilmi o dilden okuyandur
- 44 Karamānî Hacı anuñ da pîri
Bil oldur Şaruḥan mîşesi şîrî
- 45 Anuñ da şeyḫi Şeyḫ Ahmed birāder
Ki Şemsüddîn yigit başıdur ol er
- 46 Anuñ Marmarādur maşkat-ı re'si
Kitâb-ı dilden almışdur o dersi
- 47 Añā da Şeyḫ Alāüddîn olupdur
O şehr-i 'Uşşāk içre olunubdur

40a zuhūrı F / aslı yūri S

47b olunubdur S / olubdur F

- 48 Anuñ da şeyhi Şeyh İbrāhīm oldı
O Tācūddīn-i Kayseri dinüldi
- 49 Anuñ da Şeyhi Muhammed Pīr Molla
O Erzincanlı oldı şeyhi cāna
- 50 Anuñ da şeyhi Seyyid Yahyā oldı
Anuñ 'ālemlere irşādı tıldı
- 51 Tarikat hüccetidür bil o sultān
Vaṭanı olunan yir şehr-i Şirvān
- 52 Anuñ da şeyhi Şadrüddīn Hıyāmī
Dilün Hākdan ayırmazdı müdāmī
- 53 Añā şeyh Hacı 'İzzüddīn olupdur
O cān gözüñ açup Hākbin olupdur
- 54 Muhammed şeyh Merām'dur āña da pīr
O itdī bil anuñ gönlünü taṭhīr
- 55 Anuñ da şeyhi bilgil Şeyh 'Ömer'dür
O pīr-i Ḥalvetīdür gerçek erdür

-
- 48b dinüldi F / dinildi S
- 49a Şeyh S / Şeyhi F
- 49b şeyhi S / şeyh F
- 50b tıldı S / doldı F
- 55b Ḥalvetīdür F / Ḥalvetīde S

- 56 Anuñ da şeyhi Geylānī Muḥammed
Dilūñ itmişdi tenvīr nūr-ı Ahmed
- 57 Anuñ da şeyhi İbrāhīm-i Zāhid
Ki Geylānīdür ol nūrānī ābid
- 58 Cemālūddīn-i Tebrizī Muḥammed
Olupdur aña şeyh ol āl-i Ahmed
- 59 Anuñ da şeyhi Şirāzī Muḥammed
Şehābūddīn dinilür bil o es'ad
- 60 Aña kim Şeyh Muḥammed şeyh olupdur
O Rūknūddīn-i Sincānī dinüpdür
- 61 Anuñ da şeyhi Kutbüddin birāder
Ki şehir-i Ebherīdendür bil o er
- 62 Anuñ da Sühreverdi şeyhi şoldur
Ziyāuddīn-i Abdülkāhir oldur
- 63 Anuñ da Şeyhi Vecchūddīn Kādī
Olupdur mürşidi ol Hakkā rażı

56a Geylānī F / Geylā S

57 Fatih nüshasında bu beyit yerinde mükerrer olarak

58.beyit yer almıştır.

60b dinübdür F / olubdur S

62a şeyhi S / şeyh F

63a şeyh S / şeyhi F

- 64 Anuñ da şeyhidür Bekri Muhammed
O kutbiyyetiñ itmiş nice dem med
- 65 Anuñ da şeyhi Deynuri Muhammed
O nîk hālün işinde yokdı hîç bed
- 66 Anuñ da şeyhidür Deynuri Müşşād
Yüzünden niceler olmuşdı irşād
- 67 Cüneyddür şeyhi anuñ da bil anı
O idi vaktinün şahib-zamanı
- 68 Ebül Kāsım ü Bağdādîdür ol er
Odur cümle tarîk ehlüne renber
- 69 Anuñ da şeyh-i irşadı Seriydür
Sakaṭ şehrinün ol gerçek eridür
- 70 Anuñ da şeyhidür Ma'rûf-i Kerhî
Nice dem gavs olup döndürdi çarhı
- 71 Anuñ da şeyhidür Dāud-ı Tāī
Devā buldı yüzünden neyse dāi

66a Deynuri S / Deynur F

69a irşadı S / irşad F

70b çarhı S / çarkı F

- 72 O er kim şeyh Habīb-i A‘cemīdür
Anuñ da bil o şeyh hemdemidür
- 73 Anuñ da şeyh-i irşadı Hasandur
Aña ol Başra şehri bil vatandaşur
- 74 Anuñ da şeyh-i irşadı ‘Alīdür
Velīler şahıdur ulū velīdür
- 75 Şecāatde odur ō şīr-i Yezdān
Şehāvetde odur ō kân-ı ihsān
- 76 Resūle vāriş-i küldür o sultān
Anuñ her sırrına mahremdür ey cān
- 77 İlim şehri resūl ol der kapısı
Giren andan girer aña kamısı
- 78 Anuñ da şeyh-i irşadı Muhammed
Hamīd ü Hāmīd ü Mahmūd u Ahmed
- 79 Odur o rahmeten līl-ā‘lemīndür
Odur o kim şefi‘ül-müznibīndür

75b kân-ı ihsān F / kân ü ihsān S

79b şefi‘ül-müznebindür S / nebiyyül-enbiyadur F

- 80 Odur o kim nebiyyü'l-enbiyâdur
Odur o kim delîlü'l-evliyâdur
- 81 Hâkun andan bulundu her şifâtı
Hâkun andan göründi vech-i zâtı
- 82 O fahr ü'l-mürselün hatmür-rüsüldür
Şeh-i 'âlemdür o kim aña kuldur
- 83 Niyâz eylediler Hâkka nebîler
Bizi eyle aña ümmet didîler
- 84 Me'kâdirdür anuñ vaşfına insân
Anuñ vaşşâfıdur âyetle Yezdân
- 85 Anuñ luţfı benüm oldu refîkım
Ki itdüm yâd bu 'Uşşâkî tarîkım
- 86 Niyâza gelmişüm senden ilâhî
Ki sensün pâdişâhlar pâdişâhı
- 87 Senün bâbuna geldüm yüz sürerek
Yüzüm kârasına bakma diyerek

80 Bu beyit Fatih nüshasında mevcut değildir.

- 88 Yolũña gitmege yok bende tākāt
Kerem eyle baña eyle delālet
- 89 Yerinmeyem kemāl ehline bākup
Yañılmayam bu yol içinde şāşup
- 90 İde pāk taşramı nūr-ı şerīāt
Duyam hem nidügin sırr-ı hakīkat
- 91 Beni bir dem ayırma izlerinden
Baīd itme kerem kıl dizlerinden
- 92 İlahī enbiyā vü evliyānuñ
Dağı hem aşfiyā vü etkīyānuñ
- 93 Huşūşā ol Muhammed Muştafā'nuñ
Dağı hem cār-yār-ı bāşafānuñ
- 94 Cemālī'yi bulāruñ hürmetine
Müdām düşür ani sen hayretine

-
- 90b nidügin S / nidigin F
91a izleründen S / erleründen F
91b dizleründen S / derleründen F
93b cār-yār S / çār-yār F

Tārīḥ-i Ḥāmid Efendi be Tārīk-ı 'Uşşākı (1)

347

Fā'ılātün Fā'ılātün Fā'ılātün Fā'ılün

- 1 Ḥazret-i Ḥāmid Efendi şeyḥ-i 'Uşşākıyyeden
Kesret ilāni koyup da göçdi vahdet iline
- 2 Mürğ-i rūḥı kurtulup bu dām-ı 'unşurdan ānuñ
Per açup lāhūta dek irişdi dostuñ vaşlına
- 3 Göçmesün keşf eyleyüp verdi mukaddem ol haber
Sābit idüp hālūni benzetti hālūñ kālüne
- 4 Māsivāya qalmamışdur zerrece yer anda kim
Nūr-ı tevḥīd söyle tolmuş idi anuñ dīline
- 5 Şūretā ḥalk ile idi Ḥakkılaydı mañāda
Mālik idi şūret ü ma'nāsınuñ tebdīline
- 6 Ḥüsnü ḥal-i rihletine kondı bir tārīḥ ānuñ
Şoñ nefes Allāh deyūben gitdi Ḥāmid aşlına

1121

347 F:77b(347), S:70b

4b tolmuş S / dolmuş F

5a ḥalk ile F / ḥalkıyla S

5a Ḥakkılaydı S / Ḥakkılaydı F

(1) F // Tārīḥ-i 'Uşşākı Ḥāmid Efendi Kuddise S

Tārīḥ-i Ḥalveti Doganı Hācī Muṣṭafa Efendi

348

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Hāzret-i Şeyḥ Muṣṭafā pīr-i ṭarīḳ-ı Ḥalveti
Nīce saller olmuş idi rāḥ-ı Ḥaḳḳa rehnumā
- 2 Şıḡmadı anuñ kemāli çün cihān-ı fāniye
Anuñ içün göçdi andan eyledi azm-i beḳā
- 3 'Ārif ü āgāh olınup kāmīl insān idi ol
Maḥrem itmüş idi ānı sırr-ı tevḥīde Ḥudā
- 4 Cān atup çıkdı ikilükden o çün tārīḥ didüm
Bu fenādan gitdi 'ālem kuṭbı Hācī Muṣṭafā

1129

348 F:78a(348), S:70b

4a o çün F / ana S

Ahmed Çelebi Söfinün Tārīhidür

349

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

- 1 Hayf kim bu newcivāna kıydı irüşüp ecel
Canuñ aldırdup hāke koydı ānuñ nāzik tenuñ
- 2 Ömrine toyurmayup ana murād aldırmadı
Dehr-i dūn açılmadan soldurdı ömr-i gülşenüñ
- 3 Dōstları dursun anuñ düşmānı olanlar dañı
Girye vü zār itdiler fevtini duyanlar anuñ
- 4 Didi hātif düşdi bir tārīh vefātı tuyulup
Luṭf-ı Hākla medfenüñ pür-nūr ola Ahmed senüñ

1138

 349 F:78a(349), S:70b

 2a Ömrine toyurmayup S / Ömrüne doyurmayup F
 4a tuyulup S / duyulup F

Rūznāmçe Kīsedārı Ali Efendinüñ Tārīhidür

350

Mefā'īlün Mefā'īlün Fe'ūlün

- 1 Derīgā kīsedār-ı rūznāmçe
Azm itdi beḳāya ol kerem-ger
- 2 Ecel dürdi çü ömri defterini
Dükendi ḳısmet-i kılkindeki fer
- 3 Kesildigün bilürdi ḥayr iderdi
Ḥayır mikrāsı ile rişte-i şer
- 4 Kim itse ihtiyācı nāmesiñ 'arz
Şaçardı rīk-i cūdundan sīm ũ zer
- 5 Ḳazıya luṭf-ı Ḥaḳ ḥāme tırāşı
Bütün defter-i işyānunu yer yer
- 6 Anuñ kabrinde ḳulmet nokṭa deñlū
Bulunmayup serāpā ola enver
- 7 Düşüp āh fevti sem'a oldı tārīh
Alī Ḥaydar yediyle İçe kevşer

1130

 350 F:78 b(350), S:71a

4b rīk-i cūdundan S / ...-i cūdundan F

5b defter-i işyānunu F / defterini işyānı S

İsmâ'îl Halîfenin Târîhidür (1)

351

Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilâtün Fâ'ilün

- 1 Zümre-i 'Uşşâkıyândan 'âşıkun yine biri
Yakdı aḥbâbuñ derûnını o dünyâdan geçüp
- 2 Çıkdı mürğ-i ruḥı kaldı ten olunulan kafes
İrci'î emrûñ işidüp külli şeyden el çeküp
- 3 Bu fenânuñ añıldı sonuñda yokdıguñ beḳâ
'Azm-i cānān eyledi ol dem hemān ol cān atup
- 4 Dil ḥalîli didi anuñ rıḥleti târîhini
Gitdi ḳurbān oldu ol dem İsmâ'îl Dede Hû Hû diyüp

Sene 1131

 351 F:78b(351), S:71a

- (1) İsmâ'îl Halîfenin Târîhidür S/ Târîḥ-i İsmâ'îl Halîfe F
 3a yokdıgun S / yokdugun F
 3b 'Azm-i cānān F / 'Azm-i cān S
 3b cān atup F / cānun atup S